

POLSKI ZWIĄZEK MOTOROWY

**SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁALNOŚCI ZARZĄDU GŁÓWNEGO
POLSKIEGO ZWIĄZKU MOTOROWEGO
W ROKU 2016**

Warszawa 2017

SPIS TREŚCI

Skład Zarządu Głównego PZM	3
Sprawozdania Głównych Komisji	
Główna Komisja Sportu Samochodowego	4
Główna Komisja Sportu Motocyklowego	15
Główna Komisja Sportu Żużlowego	22
Główna Komisja Sportu Kartingowego	31
Główna Komisja Sportów Popularnych i Turystyki	35
Główna Komisja Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego	41
Główna Komisja Pojazdów Zabytkowych	47
Główna Komisja Caravaningu	53
Sprawozdania Zespołów PZM	
Zespół Torów i Tras	56
Zespół ds. Rzecznawstwa	58
Zespół Ochrony Środowiska	60
Zespół Medyczny	62
Zespół ds. Kobiet	63
Zespół ds. Odznaczeń i Wyróżnień	66
Centrum Certyfikacji Rzecznawców PZM	67
Komisja ds. Rozdziału Środków	69
Działalność Gospodarcza	70

SKŁAD ZARZĄDU GŁÓWNEGO PZM

W 2016 roku Zarząd Główny PZM pracował w następującym składzie:

Prezydium:

Andrzej Witkowski	Prezes PZM
Arkadiusz Sąsara	Wiceprezes ds. Samochodowych Przewodniczący Głównej Komisji Sportu Samochodowego
Michał Sikora	Wiceprezes ds. Motocyklowych Przewodniczący Głównej Komisji Sportu Motocyklowego
Grzegorz Lewandowski	Skarbnik
Piotr Szymański	Przewodniczący Głównej Komisji Sportu Żużlowego
Mirosław Czub	Przewodniczący Głównej Komisji Sportu Kartingowego
Stanisław Reterski	Wiceprezes ZG PZM (od 30.01.2016 r.) Przewodniczący Głównej Komisji Sportów Popularnych i Turystyki
Robert Werle	Przewodniczący Głównej Komisji Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego
Romuald Chałas	Członek Prezydium ZG
Wojciech Stępniewski	Członek Prezydium ZG

Członkowie Zarządu:

Łukasz Borowiak
Monika Budnik
Jacek Bujanski
Marek Dobrowolski
Cezary Droszcz
Roman Grygianiec
Zdzisław Horoński
Ireneusz Igielski
Andrzej Krzysztofiak
Elżbieta Marcinkiewicz
Jarosław Noworól
Paweł Pęcak
Michał Rutkowski
Janusz Rychlak
Grzegorz Skiba (*15.03.2016 r. ZG przyjął rezygnację kol. G. Skiby ze składu ZG*)
Jarosław Strzelecki
Krzysztof Studziński
Tadeusz Tomaszewski
Piotr Trąbski
Krzysztof Tutak
Maciej Wróbel

GLÓWNA KOMISJA SPORTU SAMOCHODOWEGO

W 2016 roku Główna Komisja Sportu Samochodowego pracowała w następującym składzie:

Arkadiusz Sąsara	przewodniczący
Jarosław Noworól	wiceprzewodniczący
Bogusław Piątek	członek
Bartosz Bieliński	członek
Włodzimierz Szaniawski	członek
Krzysztof Studziński	członek

Na początku 2016 roku została przyjęta STRATEGIA GŁÓWNEJ KOMISJI SPORTU SAMOCHODOWEGO NA LATA 2016 - 2020, zawierająca poniższe priorytetowe kierunki działania oraz ich realizację w sezonie 2016:

PRIORYTETOWE DZIAŁANIA MIĘDZYNARODOWE

- Utrzymanie poziomu sportowego i organizacyjnego Rajdu Polski oraz doprowadzenie do przedłużenia umowy z Promotorem WRC na lata 2017 - 2019.

GKSS stale prowadziła działania w celu wzmocnienia pozycji Rajdu Polski w kalendarzu FIA oraz jego rozwoju i wzrostu atrakcyjności. W sezonie 2016 prowadzono dalsze prace nad modyfikacjami w przebiegu trasy rajdu. Jednocześnie, GKSS dokładała wszelkich starań, aby pozyskać nowego partnera tytularnego dla rajdu oraz kontynuowała owocną współpracę z władzami lokalnymi, w szczególności Urzędem Miasta i Gminy Mikołajki oraz Urzędem Marszałkowskim Województwa Warmińsko-Mazurskiego. GKSS prowadziła także stale działania w celu pozyskania nowych stałych partnerów dla rajdu oraz zaangażowania innych samorządów z terenu Warmii i Mazur. Priorytetem GKSS na najbliższe lata jest przedłużenie umowy z FIA oraz promotorem cyklu na okres co najmniej trzyletni, aby zapewnić stabilną sytuację dla rajdu oraz utrzymać pozycję Rajdu Polski pośród pozostałych rund WRC.

- Utrzymanie miejsca w kalendarzu Mistrzostw Europy przez Rajd Rzeszowski.

GKSS - wspólnie z najwyższymi władzami PZM oraz organizatorem rajdu - udało się w sezonie 2016 wprowadzić 25. Rajd Rzeszowski do kalendarza Rajdowych Mistrzostw Europy (FIA ERC). W toku ostatecznych rozmów z promotorem cyklu oraz Komisją Rajdową FIA, udało się uzyskać dla 25. Rajdu Rzeszowskiego status rundy ERC 2016. Celem GKSS na najbliższe lata w stosunku do Rajdu Rzeszowskiego jest zapewnienie mu stabilnych źródeł finansowania, m.in. w postaci zapewnienia partnera strategicznego oraz rozwój współpracy i zintensyfikowanie wsparcia dla rajdu ze strony władz lokalnych. Jednocześnie, GKSS chce doprowadzić do zawarcia z promotorem cyklu oraz FIA długoletniej umowy na organizację rajdu w ramach cyklu ERC i jego stałą obecność w międzynarodowym kalendarzu FIA.

- Dalsze wspieranie organizatorów rajdu Baja Poland w celu utrzymania zawodów w randze Pucharu Świata Cross Country.

Rajd Baja Poland systematycznie się rozwija i udoskonala. Wysoki poziom sportowy idzie w parze z coraz lepszym zapleczem organizacyjnym, czego efektem było m.in. w sezonie 2016 przeniesienie parku serwisowego do centrum Szczecina na nadbrzeże portowe, w bardzo atrakcyjną i prestiżową lokalizację. Celem GKSS na najbliższe lata jest pozyskanie i zapewnienie dla Rajdu Baja Poland strategicznego, wieloletniego partnera, który pozwoliłby na zapewnienie stabilnej sytuacji dla rajdu oraz jego dalszy rozwój, w szczególności ukierunkowany na promocję, odpowiednią do tej rangi zawodów.

- Podejmowanie działań w celu powrotu do Polski zawodów najwyższych rang w rallycross-ie.

GKSS kontynuowała prace nad przywróceniem w Polsce konkurencji Rallycross, zarówno w randze rozgrywek krajowych, jak i zawodów międzynarodowych. W sezonie 2016, pomimo bardzo poważnych problemów organizacyjnych, udało się powrócić do organizacji rundy Mistrzostw FIA Strefy Europy Centralnej w Rallycross, na nowym, dostosowanym do tej konkurencji obiekcie, którym był Power Stage Bednary - Sobiesław Zasada Centrum. Niestety, pomimo wysiłków GKSS oraz promotora cyklu PRX MPRC, nie udało się zebrać koniecznego budżetu oraz przeprowadzić homologacji toru FIA w Polsce w celu rozegrania rundy Trofeum FIA w Rallycross. Celem GKSS na najbliższe lata jest przygotowanie w Polsce odpowiedniej infrastruktury razem z promotorami oraz właścicielami torów w celu dalszego rozgrywania zawodów rangi FIA-CEZ oraz docelowo także powrót do stałej organizacji rundy Mistrzostw Europy FIA w Rallycross.

POZOSTAŁE DZIAŁANIA MIĘDZYNARODOWE

- Ciągłe monitorowanie stanu przygotowań organizacyjnych i finansowych imprez międzynarodowych.

Jak wskazano powyżej, przy zawodach międzynarodowych, GKSS stara się wspomóc organizatorów zawodów międzynarodowych w organizacji wydarzeń najwyższej rangi dla zapewnienia ich stabilnego i ciągłego rozwoju.

- Utrzymanie polskich imprez w międzynarodowych kalendarzach FIA, w tym w CEZ: rajdy - 1 runda, wyścigi górskie - 2 rundy, wyścigi torowe - 2 rundy, rajdy terenowe - 4 rundy.

GKSS kontynuuje działania mające na celu zwiększenie obecności zawodów organizowanych w Polsce w kalendarzu Strefy Europy Centralnej FIA (FIA CEZ), czego efektem było w sezonie 2016 przyznanie Polsce organizacji zarówno rundy Mistrzostw FIA Strefy Europy Centralnej w Rajdach Samochodów Historycznych, jak i Mistrzostw FIA Strefy Europy Centralnej w Wyścigach Górskich Samochodów Historycznych, które były po raz pierwszy organizowane w Polsce. Kontynuowano także współpracę z Federacją Czeską - ACCR, która ponownie zaowocowała rozegraniami 4 rund Mistrzostw FIA Strefy Europy Centralnej w Rajdach Terenowych na terenie Polski. Celem GKSS na najbliższe lata jest kontynuacja współpracy z ACCR polegającej na wspólnej organizacji rund FIA CEZ.

- Wprowadzenie do kalendarza FIA CEZ 2 rund Rallycross-u.

Jak wskazano powyżej, po kilku latach przerwy, udało się także powrócić do organizacji rundy Mistrzostw FIA Strefy Europy Centralnej w Rallycross. W sezonie 2016 była to pojedyncza runda, jednak GKSS będzie czyniła starania, aby powrócić do rozgrywania dwóch rund FIA CEZ w konkurencji Rallycross w danym sezonie, m.in. w celu umożliwienia polskim zawodnikom rywalizacji o tytuły międzynarodowe oraz wzrostu atrakcyjności i prestiżu zawodów krajowych.

- Kontynuacja dotychczasowej współpracy z Czechami, Słowacją, Litwą, Niemcami w celu organizacji wspólnych imprez wyścigów górskich, wyścigów torowych, Rallycross-u oraz rajdów terenowych (cross-country).

W sezonie 2016 GKSS kontynuowała współpracę z federacjami krajów ościennych przy organizacji wspólnych zawodów. Z federacją litewską (LASF) udało się wspólnie rozegrać dwie rundy Mistrzostw Polski i Mistrzostw Litwy w Rallycross. Z federacją słowacką (SAMS) udało się wspólnie rozegrać 8 rund Mistrzostw Polski i Mistrzostw Słowacji w Wyścigach Górskich. Z federacją czeską (ACCR) udało się rozegrać wspólnie 4 rundy Mistrzostw Polski i 8 rund Mistrzostw Republiki Czeskiej w Rajdach Terenowych oraz 1 rundę Mistrzostw Polski w Rallycross. GKSS podjęła także współpracę z federacją litewską (LASF) w celu wspólnej organizacji rundy Rajdowych Samochodowych Mistrzostw Polski i Rajdowych Samochodowych Mistrzostw Litwy. GKSS w najbliższych latach będzie kontynuowała i rozwijała współpracę z federacjami krajów ościennych

- Aktywne działanie w FIA zmierzające do wprowadzania w jej struktury coraz większej liczby działaczy z Polski.

W sezonie 2016 GKSS udało się wprowadzić dwóch nowych przedstawicieli PZM w struktury FIA, którym są Erwin Meisel, wybrany na członka Komisji Samochodów Historycznych FIA oraz Andrzej Witkowski Jr. wybrany na członka Zespołu Roboczego FIA ds. Driftu.

W najbliższych latach GKSS będzie kontynuowała działania zmierzające do wzrostu liczby przedstawicieli PZM w strukturach FIA, a przede wszystkim wzrostu prestiżu i ważności zajmowanych przez nich stanowisk i pełniowanych funkcji, w celu odpowiedniego reprezentowania interesów PZM i sportu samochodowego w Polsce na arenie międzynarodowej.

PRIORYTETOWE DZIAŁANIA ZWIĄZANE Z INFRASTRUKTURĄ

- Dalsze działania zmierzające do budowy narodowego toru wyścigowego.

GKSS wspiera samorząd trójmiasta w staraniach ukierunkowanych na budowę narodowego toru wyścigowego. W roku 2016 przewodniczący GKSS uczestniczył w spotkaniu podkomisji sejmowej ds. sportu, w czasie to którego spotkania zostały przekazane posłom informacje dotyczące postępów prac w kierunku budowy ww. toru oraz wyartykułowano problemy z jakimi spotyka się grupa zaangażowana w jego tworzenie.

- Wspieranie organizatorów Górskich Samochodowych Mistrzostw Polski w dążeniach do poprawy lub budowy tras wyścigów górskich w Limanowej, Załużu, Korczynie, Siennej, Magurze Małastowskiej, Sopocie i na Górze Św. Anny.

GKSS systematycznie bierze udział w rozmowach z władzami lokalnymi, zarządcami poszczególnych dróg, na których odbywają się wyścigi górskie w Polsce celem wsparcia lokalnych organizatorów w ich dążeniach do poprawy nawierzchni tras wyścigów, ale również infrastruktury drogowej związanej z bezpieczeństwem zawodników.

- Wspieranie właścicieli torów Rallycross-owych przy modernizacjach istniejących obiektów.

GKSS, współpracując ściśle z organizatorami rund Mistrzostw i Pucharu Polski Rallycross, monitoruje oraz wskazuje wszelkie potrzeby związane z modernizacją istniejących torów, celem polepszenia jakości zawodów, które się na nich odbywają. W 2016 roku udało się homologować nowy obiekt w Bednarach pod Poznaniem, na którym przeprowadzono zawody stanowiące rundę nie tylko Mistrzostw Polski Rallycross, ale również rundę FIA-CEZ. W listopadzie zorganizowano w siedzibie PZM spotkanie wszystkich stron biorących udział w procesie organizacji zawodów rallycross-owych w Polsce, w ramach którego wypracowano stanowisko dotyczące pozyskania sponsora tytularnego cyklu Mistrzostw Polski, co wydatnie pomoże w dalszych pracach właścicieli poszczególnych torów związanych z ich modernizacją w kierunku poprawy bezpieczeństwa, ale także warunków do kibicowania.

DZIAŁANIA ORGANIZACYJNE I PORZĄDKUJĄCE

- Kontynuowanie poszukiwań promotorów i sponsorów dla poszczególnych konkurencji sportu samochodowego wzorem Rajdowych Samochodowych Mistrzostw Polski.

W sezonie 2016 GKSS kontynuowała współpracę z RC Promotor Polska sp. z o.o., czego efektem było wznowienie po kilku latach przerwy rozgrywania Mistrzostw Polski Rallycross, pomimo bardzo poważnych problemów organizacyjnych, z którymi w zeszłym sezonie borykało się PRX MPRC i w wyniku czego nie udało się w pełni zrealizować założonego kalendarza zawodów. W sezonie 2016 GKSS podjęła także współpracę ze Stowarzyszeniem OPONEO Motorsport w celu organizacji zawodów Folkraze w randze Pucharu Polski OPONEO Rallycross. Rozegranie obu cykli, a w szczególności Pucharu Polski, pozwoliło znacznie zwiększyć liczbę nowych zawodników biorących udział w konkurencji Rallycross oraz przyciągnąć nowe osoby do uprawiania motorsportu. GKSS rozpoczęła też współpracę z firmą Rajdomania Sp. z o.o. w ramach organizacji Rajdowych Samochodowych Mistrzostw Polski, czego efektem było rozegranie Castrol Inter Cars Rajdowych Samochodowych Mistrzostw Polski. GKSS przedłużyła także współpracę z GSMP.pl Sp. z o.o. w ramach Górskich Samochodowych Mistrzostw Polski, czego efektem było m.in. zapewnienie relacji live z wszystkich rund GSMP. GKSS w najbliższych latach będzie wspólnie z dotychczasowymi partnerami starała się rozszerzać współpracę w zakresie promocji poszczególnych zawodów i cykli rozgrywek w sporcie samochodowym oraz poszukiwać nowych partnerów.

- Nadzór nad Historycznym Rajdowym Pucharem Polski i pomoc w przekształceniu go w przeciągu 3 lat w Mistrzostwa Polski.

W wyniku dynamicznego rozwoju rajdów historycznych w Polsce oraz udanego debiutu Historycznego Rajdowego Pucharu Polski (HRPP), GKSS - wspólnie ze środowiskiem rajdów historycznych - podjęła decyzję o przekształceniu HRPP w Historyczne Rajdowe Samochodowe Mistrzostwa Polski (HRSMP) od sezonu 2017. GKSS ma nadzieję, że pomoże to w dalszym rozwoju rajdów historycznych w Polsce.

- Dalsze przebudowanie systemu łączności radiowej: OS-wej i operacyjnej, w kierunku łączności cyfrowej.

GKSS, w współpracy z Zakładem Technicznej Obsługi Imprez PZM, kontynuowała przebudowę systemu łączności radiowej w celu zapewnienia w całości łączności cyfrowej. Kontynuowane były zakupy nowego sprzętu łączności oraz unowocześnianie już posiadanych urządzeń. Biuro Sportu i Turystyki Zarządu Głównego Polskiego Związku Motorowego z ramienia GKSS wystąpiło w sezonie 2016 o grant do FIA na unowocześnienie systemu łączności stosowanego w ZTO PZM. FIA, po przeanalizowaniu wniosku, przyznało PZM wsparcie w wysokości 15 000 euro, co pozwoli w sezonie 2017 na rozbudowę systemu łączności PZM w celu zapewnienia pełnej łączności cyfrowej podczas zawodów obsługiwanych przez ZTO PZM. Celem GKSS na najbliższe lata będzie dalsza rozbudowa systemu o nowe urządzenia, aby zapewnić bezproblemową obsługę co najmniej kilku dużych zawodów w tym samym czasie i dzięki temu znacznie odciążyć kosztowo organizatorów zawodów i imprez sportu samochodowego.

- Zwiększenie liczby zawodników uczestniczących w imprezach sportu samochodowego poprzez upraszczanie regulaminów i wprowadzanie klas narodowych lub dla samochodów z utraconą homologacją.

GKSS w sezonie 2016 kontynuowała wprowadzanie narodowych klas w celu umożliwienia startu zawodnikom dysponującym mniejszym budżetem, w których warunki udziału odpowiadają finansowym możliwościom dużego grona zawodników, przy jednoczesnym zapewnieniu wysokiego poziomu organizacyjnego i atrakcyjności danych rozgrywek.

- Jednoznaczne określenie zasad organizowanych przez PZM imprez, kryteriów ich oceny oraz egzekwowanie kar w stosunku do organizatorów naruszających obowiązujące zasady.

GKSS od sezonu 2016 wprowadziła analogiczną jak w FIA zasadę żółtej kartki w przypadku zawodów, których poziom organizacyjny nie wypełniał kryteriów określonych w zatwierdzonych przez GKSS regulaminach i stosowanych przez Obserwatorów PZM. GKSS wprowadziła wzory raportów obserwatora w danej konkurencji sportu samochodowego, które w miarę potrzeb będą modyfikowane i rozbudowywane.

- Utrzymanie stałego kontaktu z organizatorami zwłaszcza w sprawach bezpieczeństwa.
GKSS monitoruje stan bezpieczeństwa zawodników i widzów poprzez raporty obserwatorów i wizyty członków GKSS na poszczególnych imprezach sportu samochodowego. Wszelkie zmiany prowadzące do poprawy bezpieczeństwa są przekazywane organizatorom na szkoleniu przed sezonem, poprzez komunikaty oraz bezpośrednie kontakty w ramach każdej konkurencji.

- Poszukiwanie sposobów na wzrost atrakcyjności imprez samochodowych w rozwiązaniach regulaminowych.

GKSS w sezonie 2016 rozpoczęła prace nad wprowadzeniem zmian w regulaminach rozgrywek poszczególnych konkurencji w celu podniesienia ich widowiskowości oraz dostępności dla kibiców i mediów. Prowadzone są analizy w powyższej kwestii oraz przedstawiciele GKSS zapoznają się z rozwiązaniami funkcjonującymi w innych ASN-ach i zagranicznych cyklach rozgrywek.

- Dalsze kontynuowanie prac nad opracowaniami związanymi z wymogami technicznymi dla torów i tras, standaryzacja dokumentów związanych z organizacją imprez, wprowadzanie przepisów przystających do warunków organizatorów krajowych w ścisłej współpracy z Zespołem Torów i Tras oraz Zespołem Medycznym PZM.

GKSS w sezonie 2016 kontynuowała prace nad wprowadzeniem standardowych i jednolitych druków elektronicznych formularzy zgłoszeń we wszystkich cyklach rozgrywek prowadzonych w rangach Pucharu Polski i Mistrzostw Polski, czego efektem będzie wprowadzenie od sezonu 2017, standardowych druków o jednolitej i dopracowanej treści. GKSS pozostaje w kontakcie z Zespołem Torów i Tras oraz Zespołem Medycznym PZM. Przedstawiciele zespołów są zapraszani i obecni na szkoleniach organizowanych przez GKSS.

- Ścisła współpraca z Zespołem Ochrony Środowiska PZM i dalsze podnoszenie „Eko” standardów przy organizacji i podczas rozgrywania zawodów sportu samochodowego.

GKSS w sezonie 2016 pozostawała w kontakcie z Zespołem Ochrony Środowiska PZM, a jeden z członków GKSS - jako członek Zespołu - uczestniczył w jego pracach.

- Utrzymanie nacisku na podniesienie standardów Badania Kontrolnego.

GKSS, w sezonie 2016, za pośrednictwem ZTO PZM kontynuowała zakupy nowego wyposażenia kontrolnego i pomiarowego dla sędziów technicznych oraz przykładła w stosunku do organizatorów poszczególnych zawodów duży nacisk na zapewnienie właściwej infrastruktury podczas badań kontrolnych - przed, w trakcie, jak i po zawodach. W sezonie 2016 udało się przeprowadzić z pozytywnym skutkiem przedsezonowe badania kontrolne w RSMP, co pozwoliło odciążyć sędziów podczas zawodów i pozwolić na przeprowadzanie bardziej szczegółowych kontroli w trakcie zawodów. Od sezonu 2017 GKSS będzie starała się wprowadzić przedsezonowe badania kontrolne, także w pozostałych konkurencjach sportu samochodowego, jako znacznie upraszczające, ułatwiające oraz ograniczające koszty zarówno udziału zawodników w zawodach, jak i pracy sędziów technicznych.

- Surowe karanie za odstępstwa techniczne.

GKSS, w regulaminach zatwierdzanych na kolejne sezony sportu samochodowego, zawęży możliwości manipulowania przy przygotowywaniu samochodów do danej klasy w każdej konkurencji. Za udowodnione nieregularne przygotowanie samochodu stwierdzone podczas BK 2 zawodnik będzie surowo karany.

- Unifikacja przepisów technicznych w pokrewnych konkurencjach.

GKSS wprowadzała w sezonie 2016 w poszczególnych konkurencjach sportu samochodowego unifikację - zwłaszcza w zakresie wyposażenia bezpieczeństwa - przyjmując także stopniowo od sezonu 2017 i 2018 jednolite standardy w tym zakresie i wprowadzając stosowne zmiany oraz zapowiedzi w regulaminach. W najbliższym czasie GKSS będzie się skupiała na harmonizacji i ujednoczeniu w możliwym zakresie regulaminów poszczególnych konkurencji sportu samochodowego. Jednocześnie, w sezonie 2016 przedstawiciele GKSS brali aktywny udział w pracach zespołów FIA-CEZ oraz FIA w konkurencji wyścigów górskich, mających na celu harmonizację istniejących regulacji oraz wypracowanie nowych standardów wszystkich norm dla dopuszczonych pojazdów w konkurencji wyścigi górskie.

- Bieżące reagowanie na zjawiska i trendy w konkurencjach samochodowych.

Na wniosek GKSS, pod koniec roku 2016 zostały podjęte pierwsze rozmowy dotyczące utworzenia Zespołu ds. Driftingu przy GKSS. Do głównych zadań Zespołu będzie należeć opracowanie dla konkurencji: regulaminów sportowych, regulaminów technicznych, zasad uzyskiwania licencji zawodniczych, zasad uzyskiwania i prolongaty licencji sędziowskich, planów oraz programów rozwoju.

DZIAŁANIA ZWIĄZANE Z PRACĄ SĘDZIÓW SPORTOWYCH

- Szkolenia sędziów technicznych oraz prowadzenie działań w celu powstania Okręgowych Zespołów Technicznych w ZO PZM przy OKSS.

W roku 2016 GKSS powołała Podkomisję Sędziów Technicznych, której jednym z zadań było wypracowanie zasad szkoleń aktualnych sędziów technicznych oraz sposobów uzyskiwania uprawnień sędziów technicznych. W skład Podkomisji weszli delegaci techniczni poszczególnych konkurencji sportu samochodowego, a funkcję przewodniczącego piastował członek GKSS Krzysztof Studziński. Jednym z efektów działania Podkomisji jest zaplanowane na początek roku 2017 szkolenie sędziów technicznych, które w kolejnych latach ma przyjąć formę cykliczną. GKSS zdecydowała dodatkowo o doszkalaniu delegatów technicznych poprzez ich uczestnictwo w seminariach organizowanych przez FIA i ościenne ASN-y.

- Dalsze organizowanie spotkań w celu podsumowania sezonu i szkolenia dla wszystkich dyrektorów zawodów MP i PP PZM.

GKSS ponownie zorganizowała centralne szkolenia dla organizatorów rund mistrzostw i pucharów Polski oraz sędziów pełniących funkcje osób oficjalnych.

- Przygotowanie i wydanie dla potrzeb organizatorów zbioru wszystkich przepisów formalno-prawnych w wersji elektronicznej regulujących obowiązki organizatorów wobec organów państwa i jego instytucji.

W sezonie 2016 GKSS gromadziła obszerny materiał i prowadziła liczne konsultacje ze specjalistami i przedstawicielami samorządów lokalnych, służb porządku publicznego oraz sądownictwa w celu przygotowania stosownych wytycznych i materiałów. W sezonie 2017 przewidziana jest kontynuacja ww. pracy.

- Opracowanie i wydanie w wersji elektronicznej zbioru zasad postępowania w przypadkach wypadków z ofiarami w ludziach, w tym procedur związanych z postępowaniami prokuratorskimi.

j.w.

- Organizowanie spotkań raz w roku z prezesami ZO PZM i OKSS PZM.

GKSS ponownie w ramach spotkania i szkolenia z organizatorami rund mistrzostw i pucharów Polski postanowiła zaprosić Przewodniczących wszystkich OKSS ZO PZM, w celu omówienia polityki i wytycznych GKSS PZM, zmian regulaminowych oraz strategii na najbliższe lata. Spotkanie było także po raz kolejny okazją do wymienienia uwag i doświadczeń pomiędzy GKSS, danymi OKSS PZM i organizatorami rund MP i PP.

- Monitorowanie i nadzór szkoleń sędziów sportowych, uproszczenie zasad przekwalifikowania na wyższe stopnie i zwiększanie udziału polskich sędziów w imprezach międzynarodowych.

GKSS kontynuowała nadzór nad szkoleniami i egzaminami dla sędziów oraz zawodników, zwracając w szczególności uwagę na doświadczenie i kompetencje wykładowców oraz członków komisji egzaminacyjnej. W sezonie 2016 GKSS przygotowała projekty zmian do regulaminu licencji w sporcie samochodowym do wprowadzenia od sezonu 2017 w celu ułatwienia i uproszczenia zasad uzyskiwania licencji rajdowej stopnia RN i R. Od sezonu 2017 GKSS planuje zwiększenie udziału sędziów PZM w szkoleniach i seminariach FIA, mające na celu podniesienie ich kwalifikacji i kompetencji oraz odpowiednie przygotowanie do pełnienia kluczowych funkcji w zawodach międzynarodowych organizowanych w Polsce i za granicą.

- Działania mające na celu pozyskanie jak największej liczby nowych, a zwłaszcza młodych sędziów.

GKSS postanowiła, że pierwszym krokiem jaki należy zrobić żeby pozyskać w przyszłości nowych, utalentowanych sędziów sportu samochodowego w poszczególnych konkurencjach jest, aby jeden z członków Zespołu Sędziów Sportowych na zawodach był wyznaczany przez organizatora, kładąc nacisk żeby wskazana osoba była wybierana spośród młodych działaczy danego Automobilklubu czy Klubu. W ocenie GKSS jest to droga, która w przyszłości pozwoli stworzyć wokół tak wyselekcjonowanych młodych ludzi szerszą grupę sędziów nowego pokolenia, która będzie stanowiła pion sędziowski w kolejnych latach. GKSS uważa, że kolejnym naturalnym krokiem będzie międzynarodowe szkolenie wyselekcjonowanej grupy przez FIA w ramach programów trenerskich, a tam zdobyta wiedza będzie przekazywana w ramach działalności krajowej, okręgowej, czy wręcz klubowej kolejnym adeptom chcącym pełnić funkcje sędziowskie na zawodach sportu samochodowego.

SPORT SAMOCHODOWY 2016 W LICZBACH

Reprezentacja PZM w strukturach FIA

Włodzimierz Szaniawski	wiceprzewodniczący Komisji Off-Road FIA, członek Komisji Wyścigów Górskich FIA, członek Zarządu FIA-CEZ
Jacek Bartoś	wiceprzewodniczący Komisji Zamkniętych Dróg FIA
Aleksandra Knyszewska	członek Komisji Kobiet w Motosporcie FIA
Arkadiusz Słasara	Członek Komisji Rajdów Terenowych FIA
Jarosław Noworól	Członek Komisji WRC FIA

Zawody rozgrywane na terenie polski zaliczane do międzynarodowych kalendarzy FIA 2016

42. BIESZCZADZKI WYŚCIG GÓRSKI

- runda Międzynarodowego Pucharu FIA w Wyścigach Górskich

PZM 73. RAJD POLSKI

- runda Rajdowych Mistrzostw Świata FIA

8. WYŚCIG GÓRSKI LIMANOWA PRZEŁĘCZ POD OSTRA

- runda Mistrzostw Europy FIA w Wyścigach Górskich

25. RAJD RZESZOWSKI

- runda Rajdowych Mistrzostw Europy FIA

COLUMNA MEDICA BAJA POLAND 2016

- runda Pucharu Świata FIA w Rajdach Terenowych

5. RAJD POLSKI HISTORYCZNY

- runda Trofeum Europy FIA w Rajdach na Regularność Samochodów Historycznych

Zawody rozgrywane na terenie polski zaliczane do międzynarodowego kalendarza FIA-CEZ 2016

42. BIESZCZADZKI WYŚCIG GÓRSKI

- runda Mistrzostw FIA-CEZ w Wyścigach Górskich;
- runda Mistrzostw FIA-CEZ w Wyścigach Górskich Samochodów Historycznych;

25. RAJD RZESZOWSKI

- runda Mistrzostw FIA-CEZ w Rajdach;
- runda Mistrzostw FIA-CEZ w Rajdach Samochodów Historycznych;

CARMONT BAJA DRAWSKO POMORSKIE 2016

- runda Mistrzostw FIA-CEZ w Rajdach Terenowych;

BAJA CARPATHIA 2016

- runda Mistrzostw FIA-CEZ w Rajdach Terenowych;

COLUMNA MEDICA BAJA POLAND 2016

- runda Mistrzostw FIA-CEZ w Rajdach Terenowych;

BAJA INTER CARS 2016

- runda Mistrzostw FIA-CEZ w Rajdach Terenowych;

POWER STAGE BEDNARY

- runda Mistrzostw FIA-CEZ w Rallycross;

TOR POZNAŃ

- runda Mistrzostw FIA-CEZ w Wyścigach Torowych;
- runda Mistrzostw FIA-CEZ w Wyścigach Endurance;

Zawody rozgrywane na terenie polski, podczas których rozgrywane były rundy mistrzostw i pucharów innych ASN w sezonie 2016

Wyścigi:

- runda Pucharu HAIGO ADAC Historic Cup

Wyścigi Górskie:

- 42. Bieszczadzki Wyścig Górski - 2 rundy Mistrzostw Słowacji
- Wyścig Górski Prządki 2016 - 2 rundy Mistrzostw Słowacji

Rajdy Terenowe:

- Carmont Baja Drawsko Pomorskie 2016 - 2 rundy Mistrzostw Czech
- Baja Carpathia 2016 - 2 rundy Mistrzostw Czech
- Columna Medica Baja Poland 2016 - 2 rundy Mistrzostw Czech
- Baja Inter Cars 2016 - 2 rundy Mistrzostw Czech

Rallycross:

- Słomczyn - runda Mistrzostw Litwy

SUKCESY MIĘDZYNARODOWE POLSKICH ZAWODNIKÓW W SEZONIE 2016

- GIOVANNI BERNACCHINI - Rajdowy Mistrz Świata Pilotów WRC 3
- ARON DOMŻAŁA - zdobywca Pucharu Świata FIA w Rajdach Terenowych Kierowców w Grupie T3
- SZYMON GOSPODARCZYK - zdobywca Puchar Świata FIA w Rajdach Terenowych Pilotów w Grupie T3
- KAJETAN KAJETANOWICZ - Rajdowy Mistrz Europy Kierowców
- JAROSŁAW BARAN - Rajdowy Mistrz Europy Pilotów
- LOTOS RALLY TEAM - Rajdowy Mistrz Europy Zespołów
- WOJCIECH CHUCHAŁA - Rajdowy Mistrz Europy Kierowców ERC 2
- DANIEL DYMURSKI - Rajdowy Mistrz Europy Pilotów ERC 2
- SUBARU POLAND RALLY TEAM - Rajdowy Mistrz Europy Zespołów ERC 2
- ŁUKASZ PIENIAŻEK - 3. Miejsce w Rajdowych Mistrzostwach Europy Juniorów
- GRZEGORZ DUDA - Mistrz Dywizji 2 Strefy Europy Centralnej FIA w Wyścigach Górskich
- BARTŁOMIEJ WIŚNIEWSKI - Wicemistrz Dywizji 1 Strefy Europy Centralnej FIA w Wyścigach Górskich
- ŁUKASZ NIEMIEC - II Wicemistrz Dywizji 1 Strefy Europy Centralnej FIA w Wyścigach Górskich
- JAKUB WYSZOMIRSKI / SEBASTIAN KOŁAKOWSKI - II Wicemistrzowie EN-2000 Strefy Europy Centralnej FIA w Wyścigach Endurance
- BARTOSZ MOMOT - Mistrz Grupy T1 Strefy Europy Centralnej FIA w Rajdach Terenowych
- MARCIN ŁUKASZEWSKI / MAGDALENA DUHANIK-PERSSON - Wicemistrzowie Grupy T1 Strefy Europy Centralnej FIA w Rajdach Terenowych
- PIOTR BIAŁKOWSKI / ARTUR KOŁODZIEJ - II Wicemistrzowie Grupy T1 Strefy Europy Centralnej FIA w Rajdach Terenowych
- GRZEGORZ SZWAGRZYK / JAKUB MOLITER - Mistrzowie Grupy T2 Strefy Europy Centralnej FIA w Rajdach Terenowych
- MARCIN SOBIECH / INEZ KIELIBA - Wicemistrzowie Grupy T2 Strefy Europy Centralnej FIA w Rajdach Terenowych
- ROBERT KUFEL / DANIEL DYMURSKI - II Wicemistrz Grupy T2 Strefy Europy Centralnej FIA w Rajdach Terenowych

- ANDRZEJ MIKLASZEWSKI / JAROSŁAW MAŁKUS - Wicemistrzowie Grupy T3 Strefy Europy Centralnej FIA w Rajdach Terenowych
- JACEK KOZAKIEWICZ / ŁUKASZ ŁASKAWIEC - II Wicemistrzowie Grupy T3 Strefy Europy Centralnej FIA w Rajdach Terenowych
- KRZYSZTOF ANTOŃCZAK / ANDRZEJ MAŃKOWSKI - Mistrzowie Grupy TH Strefy Europy Centralnej FIA w Rajdach Terenowych
- ALEKSANDER SZANDROWSKI / RAFAŁ PLUCIENNIK - Wicemistrzowie Grupy TH Strefy Europy Centralnej FIA w Rajdach Terenowych;
- HANNA SOBOTA / ADAM SOBOTA - II Wicemistrzowie Grupy TH Strefy Europy Centralnej FIA w Rajdach Terenowych
- GRZEGORZ GRZYB / ROBERT HUNDLA - Wicemistrzowie Grupy R5 Strefy Europy Centralnej FIA w Rajdach
- MAGDALENA DUHANIK-PERSSON / INEZ KIELIBA - Puchar Kobiet Strefy Europy Centralnej FIA w Rajdach Terenowych
- PZM - III Miejsce w Pucharze Narodów Strefy Europy Centralnej FIA

SEZON 2016 W LICZBACH

Zawody, zawodnicy, uczestnicy i sędziowie

W całym sezonie 2016 w sporcie samochodowym odbyło się 81 rund Mistrzostw Polski i Pucharu Polski. Przedłużono 877 licencji międzynarodowych zawodników i 493 licencji sędziów sportu samochodowego klasy I w Biurze Sportu i Turystyki ZG PZM oraz 407 licencje krajowych zawodników i 1193 licencji sędziów sportu samochodowego klasy II w Zarządach Okręgowych PZM. Licencję instruktora sportu samochodowego posiadało 59 osób. Licencję trenera sportu samochodowego posiadało 7 osób.

W sezonie 2016, w poszczególnych konkurencjach sklasyfikowano:

CASTROL INTER CARS RAJDOWE SAMOCHODOWE MISTRZOSTWA POLSKI

- 47 załóg
- 2 zespoły sponsorskie
- 23 klubów

HISTORYCZNY RAJDOWY PUCHAR POLSKI

- 14 kierowców
- 12 pilotów
- 10 klubów

RAJDOWE MISTRZOSTWA POLSKI SAMOCHODÓW TERENOWYCH

- 56 kierowców
- 63 pilotów
- 4 zespoły sponsorskie

RAJDOWY PUCHAR POLSKI SAMOCHODÓW TERENOWYCH

- 43 załóg

WYŚCIGOWE SAMOCHODOWE MISTRZOSTWA POLSKI

- 120 kierowców
- 15 klubów

HOURLY RACE

- 30 zawodników

PORSCHE PLATINUM GT3CCCE

- 11 kierowców

KIA LOTOS RACE

- 22 kierowców

GÓRSKIE SAMOCHODOWE MISTRZOSTWA POLSKI

- 122 kierowców
- 2 zespoły sponsorskie

MISTRZOSTWA POLSKI RALLYCROSS

- 37 kierowców

PUCHAR POLSKI OPONEO RALLYCROSS

- 79 kierowców

GLÓWNA KOMISJA SPORTU MOTOCYKLOWEGO

W 2016 roku Główna Komisja Sportu Motocyklowego pracowała w następującym składzie:

Michał Sikora	przewodniczący
Jacek Bujański	wiceprzewodniczący
Jacek Molik	sekretarz
Damian Dąbrowski	członek
Michał Rutkowski	członek
Dariusz Stypa	członek

W marcu 2016 r. GKSM zorganizowała doroczną kursokonferencję sędziowską w Bydgoszczy, w której wzięło udział 173 uczestników.

Ogólna liczba sędziów sportu motocyklowego w 2016 roku wynosiła 170 osób.

Liczba sędziów w podziale na poszczególne Okręgi:

ZO PZM	Liczba sędziów
Białystok	8
Bydgoszcz	17
Gdańsk	9
Katowice	13
Kielce	6
Kraków	16
Lublin	2
Łódź	10
Olsztyn	10
Opole	1
Poznań	38
Rzeszów	1
Szczecin	17
Warszawa	5
Wrocław	11
Zielona Góra	6
razem sędziów:	170

W 2016 roku Główna Komisja Sportu Motocyklowego zorganizowała po raz trzeci kurs instruktorski sportu motocyklowego i po raz pierwszy kurs trenerski.

Sezon 2016 pokazał, że działania podejmowane przez GKSM ponownie zaowocowały zwiększeniem frekwencji zawodników uczestniczących w zawodach kalendarza centralnego. Tendencja ta szczególnie widoczna była w konkurencji motocross i trial, gdzie zanotowano rekord frekwencji.

Główna Komisja Sportu Motocyklowego

Frekwencja w zawodach kalendarza centralnego przedstawiała się następująco:

MOTOCROSS

Mistrzostwa Polski										
MX65	MX85	MX2 Junior	MX Kobiet	MX2	MX Open	MX Masters	MX Quad Open	Klubowa		
								Junior	Senior	Quad
35	34	43	31	79	81	52	28	33	46	12

Puchar Polski									
MX1C	MX2C	MX B	MX65	MX85	MX2 Junior	MX Kobiet	MX Open	MX Masters	Klubowa
20	39	28	22	19	20	16	34	32	43

CROSS COUNTRY

Mistrzostwa Polski					
Senior 1	Senior 2	Junior	Junior 85	Quad Open	Klubowa
26	23	21	6	17	24

Puchar Polski								
Senior 1	Senior 2	Junior	Junior 85	Masters	Quad Open	Quad Masters	Quad 2K Junior	Klubowa
34	30	17	5	30	5	7	6	46

ENDURO

Mistrzostwa Polski						
E1	E2/E3	Junior 50	Junior	Masters	Quad Open	Klubowa
15	17	7	12	14	12	19

Puchar Polski							
E1	E2/E3	Junior	Kobiety	Masters	Quad Open	Quad 4K	Klubowa
17	35	10	7	27	30	8	39

SUPERENDURO

Mistrzostwa Polski			Puchar Polski					
Open	Junior	Klubowa	Kobiety	Młodzik	Licencja B	Licencja C	Master	Klubowa
15	10	13	6	9	14	13	8	20

TRIAL

Mistrzostwa Polski				
Młodzik	Junior	Senior	Otwarta	Klubowa
6	4	13	23	7

Puchar Polski					
Otwarta	Weteran	Maluch	Kobiety	Młodzik	Klubowa
27	10	15	6	9	9

Główna Komisja Sportu Motocyklowego

SUPERMOTO

Mistrzostwa Polski		Puchar Polski		
S2	Klubowa	C2	Pitbike MRF	Klubowa
21	7	47	21	14

WYŚCIGI MOTOCYKLOWE

Mistrzostwa Polski				
Superbike	Supersport	Superstock 1000	Superstock 600	Klubowa
13	10	10	10	15

Puchar Polski				
Rookie 1000	Rookie 600	Open 125	Moto 3	Klubowa
38	23	8	7	25

Puchar Polski Classic										
Moped 50	Moped 100	Classic 175	Classic 250	Post Classic 250	Oldtimer 350	Oldtimer +350	Classic 500	Post Classic 500	Youngtimer 250	Youngtimer 500
3	1	12	9	2	1	2	16	5	1	4

BAJA

Puchar Polski				
Gr. M	Q2	Q4	UTV	Klubowa
17	11	20	14	17

Rozpoczęto także wydawanie tzw. paszportów dla motocykli zabytkowych, licencji sportowej B wyścigi oraz wprowadzono rozgrywki dla motocykli klasycznych w ramach wyścigowego Pucharu Polski.

Dla konkurencji motocross udało się pozyskać partnera MP i PP w postaci PKN Orlen. Dzięki wsparciu sponsora, konkurencja motocross zagościła na antenie m.in. TVP INFO i za sprawą wizyt na zawodach programów pogodowych została zaprezentowana szerokiej publiczności, gdzie oglądalność sięgała do 1 miliona widzów.

Polscy organizatorzy po raz kolejny udowodnili, że zawody przez nich przeprowadzane należą do najlepiej przygotowanych. W minionym sezonie ponownie rozegrano w Polsce zawody rangi mistrzostw świata. Do najbardziej udanych trzeba zaliczyć pierwszą rundę mistrzostw świata SuperEnduro sezonu 2017, która 10.12.2016 r. w krakowskiej Tauron Arena zgromadziła komplet widzów (ponad 13 tys.) na pożegnaniu wielkiego mistrza Tadeusza Błazusiaka, który zakończył karierę zwycięstwem w rundzie MŚ. Również runda mistrzostw świata SuperMoto na torze Poznań stała na wysokim poziomie organizacyjnym. Nie zgromadziła tak wielu kibiców jak SuperEnduro, ale same zawody były równie emocjonujące. W sezonie 2016, w Polsce, odbyły się także dwie kolejne rundy Mistrzostw Świata Freestyle Motocross „Night of the Jumps” (w Tauron Arena w Krakowie oraz w Ergo Arenie w Gdańsku/Sopocie), rozegrane także przy komplecie publiczności. Po raz pierwszy w łódzkiej Atlas Arenie rozegrano za to międzynarodowe zawody typu Supercross „Kings of Poland”.

W Cieszynie odbyły się kolejne zawody strefy Europy EMX 65 i EMX85 oraz po raz pierwszy w historii - Puchar Europy Kobiet w Motocrossie. W Olsztynie natomiast rozegrano Mistrzostwa Europy w motocrossowej klasie EMX Open oraz zawody strefy EMX 65 i EMX 85.

Polscy zawodnicy w omawianym sezonie odnieśli wiele sukcesów na arenach międzynarodowych:

- Sebastian Krywult - Mistrz Europy Enduro klasa Weteran
- Rafał Sonik - I miejsce w Pucharze Świata Cross Country Quad
- Rafał Sonik - I miejsce w Pucharze Świata Cross Country Veteran (pow. 45 lat, klasyfikacja łącznie z motocyklistami)
- Jakub Piątek - III miejsce Puchar Świata Cross Country w kategorii Junior
- Paweł Otwinowski - Mistrz Europy Baja Q1
- Tadeusz Wiśniewski - I Wicemistrz Europy Baja UTV
- Marcin Walkowiak - Wicemistrz Alpe Adria w kl. Superstock 1000
- Bartłomiej Cabala - Wicemistrz Alpe Adria w kl. Supersport/Moto2 Senior
- Patryk Pazera - Wicemistrz Alpe Adria w kl. Superstock 600 Junior

Szczegółowy przebieg sezonu w poszczególnych konkurencjach przedstawiał się jak niżej.

Enduro

Miniony sezon w rajdach enduro obejmował pięć „przystanków”. Wśród już sprawdzonych organizatorów pojawiły się nowe lokalizacje, takie jak Buczek czy Kalisz Pomorski. Rywalizacja od pierwszej rundy cyklu stała na bardzo wyrównanym poziomie - do etatowych zwycięzców „generalki” Pawła Szymkowskiego i Sebastiana Krywulta dołączył Maciek Giemza. Ci trzej zawodnicy podzielili się tytułami w najbardziej prestiżowych klasach. Podczas ostatnich zawodów wszystkich pogodził nasz jedyny etatowy uczestnik mistrzostw świata Adam Tomiczek, zapisując na swoim koncie dwa zwycięstwa.

W klasyfikacji klubowej prym wiódł Beskidzki Klub Motorowy z Bielska-Białej, zarówno w mistrzostwach jak i w Pucharze Polski. W klasyfikacji sezonu MP i PP sklasyfikowano 211 zawodników i 39 klubów.

Sebastian Krywult zdominował rywalizację w mistrzostwach Europy w klasie Weteran, zdobywając upragniony tytuł mistrza Europy. W tym roku, w Sześciodniówce, czyli w Drużynowych Mistrzostwach Świata, nasza seniorska ekipa zajęła 14 miejsce, a Juniorzy uplasowali się na bardzo solidnym 10 miejscu. Drużynowe Mistrzostwa Europy zakończyły się dla naszej ekipy na siódmym miejscu.

SuperEnduro

Sezon 2016 Superenduro w Polsce został zainaugurowany pod koniec 2015 roku rozegranymi w Łódzkiej hali Atlas Arena zawodami Mistrzostw Świata SuperEnduro. Kilka miesięcy później zawodnicy rozpoczęli rywalizację o tytuły Mistrza Polski i zdobywcy Pucharu Polski. Rozegranych zostało 7 rund, z czego aż trzy były rundami podwójnymi, co przypadło do gustu zawodnikom i sprzyjało rywalizacji. Frekwencja zawodników w konkurencji Superenduro utrzymuje się na podobnym poziomie i w sezonie 2016 wynosiła średnio 45 zawodników na rundę. Mimo sklasyfikowania 25 klubów walczących o tytuły, to ŁKM Łódź wywalczył tytuł Klubowego Mistrza Polski oraz został zdobywcą Klubowego Pucharu Polski w konkurencji Superenduro.

Rywalizacja w Mistrzostwach Polski w najmocniejszej klasie Open od pierwszej rundy przebiegała z widoczną przewagą Pawła Szymkowskiego, który wygrał 20 z 21 wyścigów w tym sezonie. Natomiast w klasie Junior zdobywcą tytułu Mistrza Polski został Grzegorz Kargul.

Wyścigi Motocyklowe

Wyścigowe Motocyklowe Mistrzostwa Polski rozegrano na 4 torach: tradycyjnie torze „Poznań”, węgierskim Pannoniaringu, słowackim Slovakiaringu oraz czeskim AutoMotoDrom Most. Rundy zagraniczne zostały przeprowadzone przy imprezach Alpe Adria Road Racing Championship, natomiast pozostałe 3 (tylko WMMP połączone dwukrotnie z Mistrzostwami Litwy) na obiekcie w Poznaniu.

Nowością w sezonie 2016 było utworzenie osobnych zawodów dedykowanych dla klas 125 Open, Open Moto3 oraz Classic. Pomysł ten odniósł sukces, gromadząc każdorazowo podczas rund na „małych” torach, ponad 50 zawodników. Tory, które zostały zaadaptowane na potrzeby wyścigów niskich kategorii pojemnościowych to Autodrom „Pszczółki” pod Gdańskiem oraz MotoPark Koszalin. Każdy z torów uzyskał homologację dla wyścigów motocyklowych. a w rolę Organizatora Wykonawczego wcielił się ponownie Automobilklub Wielkopolski, posiadający najlepiej przygotowaną do wyścigów motocyklowych kadrę sędziowską.

Niewątpliwym sukcesem było także uzyskanie przez zawodników w sezonie 2016 blisko 100 nowych licencji B (razem B i B classic). Przełożyło się to bezpośrednio na liczbę zawodników biorących udział w rundach Pucharu Polski, których na ostatniej rundzie w Poznaniu było (razem z Mistrzostwami Polski) blisko 140.

Nasi zawodnicy biorą udział nie tylko w zawodach krajowych. Paweł Szkopek przez praktycznie cały sezon uczestniczył w Mistrzostwach Świata WSBK. Bartłomiej Lewandowski (startujący w zawodach manager zespołu) wprowadził polski zespół do Mistrzostw Świata Endurance, opierając się na polskich zawodnikach (Górka, Lewandowski, Szkopek, Walkowiak). No i Patryk Kosiniak, który po kilku latach startów zdobył upragniony niemiecki Yamaha R6 Cup, będący jednym z najsilniejszych na świecie pucharów markowych. W kwalifikacjach do Rookie Red Bull Cup po raz pierwszy od kilku sezonów pojawili się także dwaj polscy nastolatki: Piotrek Biesiekirski oraz Daniel Blin.

SuperMoto

W wyścigach SuperMoto rozegrano 6 rund Mistrzostw Polski i Pucharu Polski, w tym pierwszy raz poznańska runda została przeprowadzona wspólnie w Mistrzostwami Świata i Europy. Zawodnicy, startując w jednakowych warunkach z uczestnikami Mistrzostw Świata, mogli podpatrywać i uczyć się od najlepszych, co w znaczny sposób poprawiło ich „warsztat” sportowy.

Po raz drugi z rzędu, rundy Mistrzostw Świata oraz Mistrzostw Europy zostały przyznane przez FIM i FIME Automobilklubowi Wielkopolski. Dużym nakładem pracy obiekt został przygotowany do użytkowania po ulewach, które nawiedziły Poznań na dzień przed imprezą. Zarówno w opinii delegatów FIM, jak i samych zawodników, poznański obiekt jest jednym z najlepszych w kalendarzu Mistrzostw Świata, zawsze więc chętnie wracają na ten obiekt.

Kadra Polski (Leśków, Mańczak, Żuralski) wzięła także udział w Drużynowych Mistrzostwach Świata SuperMoto na hiszpańskim torze Alcarra (około 175 km od Barcelony), biorąc podobnie jak w roku poprzednim udział w finale i zajmując ostatecznie 14 miejsce (pozycję wyżej niż w sezonie 2015).

Motocross

Główne krajowe cele na sezon 2016 to znalezienie sponsora strategicznego, zwiększenie frekwencji oraz poziomu sportowego podczas imprez centralnych. Wszystkie zostały zrealizowane. W sezonie 2016, dla zawodów centralnych rangi Mistrzostw i Pucharu Polski został pozyskany sponsor strategiczny - PKN ORLEN.

W Cieszynie i Olsztynie Mistrzostwa Polski w klasach MX65 i MX85 zostały rozegrane w ramach organizowanych tam Mistrzostw Europy.

Najważniejszymi założeniami na sezon 2016 w występach zagranicznych były punktowane miejsca Tomasza Wysockiego w Mistrzostwach Świata w klasie MX2, znalezienie się w czołówce Pucharu Europy i osiągnięcie pierwszej dziesiątki Mistrzostw Świata Kobiet przez Joannę Miller, awans naszych zawodników do finału Mistrzostw Europy w klasach MX 65 i MX 85 oraz awans zespołu narodowego do finału A w Drużynowych Mistrzostwach Świata (Motocross of Nations).

Założenia udało się zrealizować częściowo:

- Tomek Wysocki wystartował w 2 rundach Mistrzostw Świata i w jednej z nich osiągnął punktowane miejsca (w pozostałych zaplanowanych nie wystartował ze względu na kontuzję)
- Joanna Miller - 5 miejsce w Pucharze Europy Kobiet w Cieszynie oraz 14 w klasyfikacji generalnej Mistrzostw Świata Kobiet
- awans Maxa Chwalika i Filipa Bukowicza do finału Mistrzostw Europy w klasach MX 65 i MX 85
- zespół narodowy w składzie: Tomasz Wysocki, Łukasz Lonka i Szymon Staszkiwicz podczas DMS nie uzyskał awansu do finału A - 27 miejsce na 38 krajów po eliminacjach (27 na 36 w roku 2015) i po pechowym występie w finale B ostatecznie 30 miejsce (24 w roku 2015) .

Ponadplanowy i niespodziewany sukces na arenie międzynarodowej w sezonie 2016 odniósł Szymon Staszkiwicz, który w klasyfikacji generalnej po 8 rundach Mistrzostw Europy w klasie 125 zajął 11 miejsce (sklasyfikowano 50 zawodników, którzy zdobyli punkty, a średnia startujących w każdej rundzie to 60). Najlepsze lokaty Szymona w poszczególnych wyścigach to 5 i 6 miejsca na Łotwie i we Włoszech. W klasyfikacji generalnej przed Szymonem znalazło się 4 Francuzów oraz po 1 zawodniku z Belgii, Włoch, Holandii, Finlandii, Danii i San Marino.

Bardzo dobry występ zaliczyli również w Mistrzostwach Europy zawodnicy startujący na quadach. W klasyfikacji generalnej Roman Gwiazda zajął 7, a Witold Natkaniec 8 miejsce.

Cross Country

W 2016 roku zostało rozegranych sześć podwójnych rund Mistrzostw Polski oraz Pucharu Polski w Cross Contry. Cykl należał do udanych, zarówno pod względem sportowej rywalizacji, jak i frekwencji zawodników. Średnia liczba zawodników na rundach wyniosła ponad 120, natomiast w najliczniejszej rundzie rywalizowało 147 zawodników we wszystkich klasach. Na uwagę zasługuje fakt, że większa liczba zawodników w porównaniu z rokiem 2015 startowała regularnie w rundach cyklu. W rywalizacji klubowej o tytuły mistrzowskie w sezonie 2016 rywalizowały 53 kluby. Tytuł Klubowego Mistrza Polski 2016 wywalczył Klub Motorowy "Cross" Lublin, Klubowym Wicemistrzem zostało Radomskie Towarzystwo Motocyklowe, wyprzedzając o włos podczas ostatniej rundy Kwidzyński Klub Motorowy. W rywalizacji klubów o Puchar PZM tegoroczne rozgrywki zdominował klub "KM X Racing Lesznowola" zdobywając Klubowy Puchar Polski 2016.

Kibice mogli obserwować dynamiczną jazdę i ciekawą rywalizację zawodników zarówno w Mistrzostwach Polski jak i Pucharze Polski. Dla uatrakcyjnienia zawodów dla kibiców oraz większego wypełnienia trasy, zawodnicy wszystkich klas Pucharu i Mistrzostw Polski startowali we wspólnym wyścigu. W klasyfikacji indywidualnej Mistrzem Polski w klasie Senior 2 został Łukasz Kurowski, w klasie Senior 1 tytuł wywalczył Paweł Szturomski, w klasie Junior Alan Barszczewski, w klasie Quad Open tytuł wywalczył Dawid Kalinowski, a w klasie Junior 85 Eryk Turek. W każdej z tych klas rywalizacja była zacięta i do ostatniej rundy żaden z zawodników nie mógł być pewnym tytułu mistrzowskiego.

Trial

Sezon sportowy 2016 w dyscyplinie motocyklowej Trial okazał się bardziej urozmaicony niż rok poprzedni, zarówno pod względem sportowym, jak i organizacyjnym. Sukcesywnie wprowadzane przez Główną Komisję Sportu Motocyklowego zmiany regulaminowe przyczyniają się nie tylko do zwiększenia frekwencji podczas zawodów, w szczególności wśród zawodników najmłodszych, ale również wpływają bezpośrednio na podniesienie skali trudności organizowanych rajdów.

W 2016 roku przeprowadzono łącznie X rund, jak zawsze rozgrywanych w systemie dwudniowym, w konkurencjach: Otwarte Indywidualne Mistrzostwa Polski, Puchar Polski i Classic Trial. Zawodnicy i uczestnicy rywalizowali na odcinkach jazdy obserwowanej przygotowanych na trasach: śląskiego Rogoźnika, wielkopolskiego Turka, małopolskich Krzeszowic i Nowego Targu oraz dolno-śląskiej Szklarskiej Poręby. Olbrzymią atrakcją dla kibiców i zawodników były zorganizowane przez Polski Związek Motorowy i Krakowski Klub Cyklistów i Motocyklistów „Smok” Mistrzostwa Europy Kobiet i Młodzików w Krzeszowicach, którym towarzyszyła V i VI runda Otwartych Indywidualnych Mistrzostw Polski.

Wyrazy uznania należą się w szczególności Gabrielowi Marcinowowi z Auto-Moto Klub Gliwice, który w sezonie 2016 zdobył tytuł Mistrza Polski, pomimo walki z kontuzją i dzięki wręcz heroicznej jeździe w ostatnich dwóch rundach cyklu. Jedynie 50 punktów w klasyfikacji generalnej stracił do zwycięzcy zdobywca - już po raz kolejny tytułu I-go Wicemistrza Polski - Michał Łukaszczyk, reprezentujący barwy Auto-Moto Klub Gorce Nowy Targ, który przez cały sezon, jak cień podążał za Marcinowem. Podium Otwartych Indywidualnych Mistrzostw Polski zamknął 18-letni Jan Gąsienica-Daniel, który pod okiem swego trenera, wielokrotnego Mistrza Polski i reprezentanta kraju w trialu motocyklowym Bogusława Sięki, stara się nawiązać do wielkich sukcesów swojego mentora.

Jak w przeszłości, tak i w tym sezonie, mogliśmy liczyć na wiele emocji dostarczonych przez weteranów polskiego trialu, a jeżdżących w Grupie B i w Grupie C: Rafała Luberdę, Tomasza Hajduka, Krzysztofa Martynę, czy Piotra Ryncarza.

Nie można też nie wspomnieć o najmłodszych zawodnikach w tej konkurencji, kontynuujących rodzinne tradycje i sportową pasję, jak: Krzysztof i Paweł Ryncarzowie, Igor Łanoszka, Patryk Susz, czy Maciej Steskał.

Baja

Motocykliści i quadowcy już od kilku sezonów otwierają kawalkadę pojazdów w rajdach Baja i trzeba przyznać, że dzielnie sobie radzą, coraz lepiej nawigując nawet na najtrudniejszych trasach czołgowych naszych poligonów. Także najmłodsza klasa UTV stanowiąca tzw. „lekką kawalerię” przed samymi samochodami podoba się bardzo kibicom, a w tym roku zanotowała kolejny sezon z doskonałą frekwencją. Liczymy na dalszy tak dynamiczny rozwój rajdów Baja.

W kategorii motocykli zwyciężył uczestnik rajdu Dakar Krzysztof Jarmuż. W klasie quadów z napędem na jedną oś (2K) najlepszym okazał się młody zawodnik Adrian Janik, a w najlepiej obsadzonej klasie - czyli quadów z napędem na dwie osie (4K) - po zaciętej walce najlepszym okazał się Andrzej Pieron. W klasyfikacji UTV Puchar polski zdobyli Mateusz Budziło i Tomasz Waloch. W klasyfikacji klubowej najlepszy okazał się ATV Polska przed Grupą 4x4.

GLÓWNA KOMISJA SPORTU ŻUŻLOWEGO

W 2016 roku Główna Komisja Sportu Żużlowego pracowała w następującym składzie:

Piotr Szymański	przewodniczący
Łukasz Szmit	wiceprzewodniczący
Zbigniew Fiałkowski	wiceprzewodniczący
Marek Wojaczek*	sekretarz
Dariusz Cieślak	członek
Leszek Demski	członek
Ireneusz Igielski	członek
Jan Ząbik	członek

* W dniu 19.11.2016 r. do komisji został dokooptowany Marek Wojaczek - powierzono mu funkcję sekretarza

W okresie sprawozdawczym GKSŻ odbyła 96 posiedzeń i wydała 110 komunikatów.

W analizowanym sezonie, w rozgrywkach ligowych udział wzięło 19 klubów. Jeden z nich posiadał swoją siedzibę poza granicami kraju (drużyna z Łotwy). Wszystkie polskie tory posiadały licencje Polskiego Związku Motorowego, z czego 9 miało ważną licencję FIM / FIM Europe, które umożliwiały rozgrywanie na nich zawodów rangi mistrzostw świata i Europy.

Baza sportu żużlowego oraz szkolenie

W analizowanym sezonie w rozgrywkach ligowych udział wzięło 20 klubów. Jeden z nich posiadał swoją siedzibę poza granicami kraju (drużyna z Łotwy). Wszystkie polskie tory posiadały licencje Polskiego Związku Motorowego, z czego 14 miało ważną licencję FIM/FIM Europe, która umożliwiała rozgrywania na nich zawodów rangi Mistrzostw Świata i Europy.

Baza sportu żużlowego w 2016 roku:

- **liczba klubów, torów, licencji żużlowych**

liczba klubów biorących udział w rozgrywkach ligowych, w tym:	19 (1*)
- Ekstraliga (DMP)	8
- DM I Ligi	11 (1*)
liczba klubów biorących udział w rozgrywkach mini żużla	7
liczba torów żużlowych z ważną licencją PZM	24
liczba torów z ważną licencją FIM / FIM Europe	9
liczba torów mini żużla z ważną licencją PZM	6
liczba torów mini żużla z ważną licencją FIM / FIM Europe	2
liczba licencji / certyfikatów „Ż”	176
w tym juniorzy	95
liczba licencji / certyfikatów mini żużla	23
liczba licencji / certyfikatów nieprofesjonalnego współzawodnictwa w sporcie żużlowym	0

* w tym: drużyny zagraniczne

Główna Komisja Sportu Żużlowego

W sezonie 2016 - w przypadku rozgrywek żużlowych - 27 zawodników uzyskało licencję „Ż”. Łącznie zorganizowano 3 egzaminy. 12 adeptów uzyskało wynik negatywny na egzaminie.

W przypadku szkolenia w mini żużlu, na 9 adeptów, którzy przystąpili do egzaminów w sezonie 2016, wszyscy uzyskali wynik pozytywny i zdobyli uprawnienia do startu w rozgrywkach Polskiego Związku Motorowego. Łącznie zorganizowano 4 egzaminy.

Egzaminów dla zawodników uprawiających nieprofesjonalne współzawodnictwo w sporcie żużlowym nie zorganizowano ze względu na brak chętnych.

• stan szkolenia w sezonie 2016:

liczba egzaminów na certyfikat „Ż”	3
liczba osób zgłoszonych do egzaminu	39
liczba osób, które zdały egzamin	27
Liczba osób, które nie zdały egzaminu	12
liczba egzaminów na certyfikat mini żużla	4
liczba osób zgłoszonych do egzaminu	9
liczba osób, które zdały egzamin	9
liczba osób, które nie zdały egzaminu	0
liczba egzaminów na certyfikat nieprofesjonalnego współzawodnictwa w sporcie żużlowym	0

▪ instruktorzy, sędziowie i osoby urzędowe z licencjami:

krajowymi		międzynarodowymi	
funkcja	lic.	funkcja	lic.
kursy instruktorów (liczba absolwentów)	0	Prezydent Jury	4
seminaria osób urzędowych i funkcyjnych	1	Sędzia	4
liczba przeszkolonych osób urzędowych i funkcyjnych	56	Kierownik Zawodów	11
seminaria sędziów „Ż”	4	Komisarz Techniczny	4
liczba sędziów „Ż”	19	Chronometrażysta	3
		Komisarz Ochrony Środowiska	5
		Szef Służby Medycznej	4

Zgodnie z obowiązującymi w sporcie żużlowym przepisami, licencje osób urzędowych wydawane przez ZG PZM - oprócz sędziów - muszą posiadać: komisarze toru, kierownicy zawodów, kierownicy drużyn, kierownicy startu oraz spikerzy i prezenterzy, toromistrze, komisarze ochrony środowiska. Inne osoby funkcyjne, jak: chronometrażyści, kierownicy parku maszyn i wirażowi, muszą posiadać licencje wydawane przez Zarządy Okręgowe PZM.

Nasi przedstawiciele z licencją Prezydenta Jury i Sędziego byli wyznaczani do pełnienia funkcji podczas finałów światowych i europejskich.

Rozgrywki krajowe w sezonie 2016

Zawody o mistrzostwo Polski rozgrywane były w następujących konkurencjach:

- Indywidualne Mistrzostwa Polski (IMP)
- Młodzieżowe Indywidualne Mistrzostwa Polski (MIMP)
- Drużynowe Mistrzostwa Polski (DMP - Ekstraliga)
- Drużynowe Mistrzostwa I ligi (DM I Ligi - Polska Liga Żużlowa)
- Młodzieżowe Drużynowe Mistrzostwa Polski (MDMP)
- Mistrzostwa Polski Par Klubowych (MPPK) - przełożone na kwiecień 2017 ze względu na niekorzystne warunki pogodowe
- Młodzieżowe Mistrzostwa Polski Par Klubowych (MMPPK)
- Drużynowe Mistrzostwa Polski w mini żużlu (80 - 125 cc)
- Indywidualne Mistrzostwa Polski w mini żużlu (80 - 125 cc)

Zawody o nagrody PZM rozgrywane były w następujących konkurencjach:

- Złoty Kask
- Srebrny Kask
- Brązowy Kask
- Puchar Polski Par Klubowych w mini żużlu (80 -125 cc)
- Puchar Nice Polskiej Ligi Żużlowej

Zawody o nagrody SE rozgrywane były w następujących konkurencjach:

- Indywidualne Międzynarodowe Mistrzostwa Ekstraligi
- Liga Juniorów
- Indywidualne Mistrzostwa Ligi Juniorów

W sezonie 2016 rozgrywki Ekstraligi, DM I Ligi składały się z dwóch części:

- 1) części zasadniczej, w której każda z drużyn spotykała się z każdym przeciwnikiem dwukrotnie, po jednym razie na torze własnym i przeciwnika,
- 2) części finałowej, rozgrywanej w formie systemu pucharowego jako dwumecze, w których drużyny spotykały się po jednym razie na torze własnym i przeciwnika
- 3) w rozgrywkach Ekstraligi faza pucharowa składała się z meczów półfinałowych i finałowych, natomiast w rozgrywkach DM I Ligi tylko finał pomiędzy najlepszymi drużynami rundy zasadniczej.

Po rozegraniu wszystkich meczów, drużyna SC Lokomotiv Daugavpils uzyskała prawo do uczestniczenia w rozgrywkach DMP w sezonie 2017, jednakże nie będąc członkiem PZM nie została przyjęta do rozgrywek DMP w sezonie 2017.

W związku z powyższym, zgodnie z Regulaminem Licencyjnym, korzystając z prawa do złożenia wniosku o licencję dla klubu Ekstraligi Żużlowej na sezon 2017 klub Włókniarz Częstochowa Spółka Akcyjna wystąpi w rozgrywkach DMP w sezonie 2017.

Główna Komisja Sportu Żużlowego

Liczba rozegranych zawodów żużlowych w sezonie 2016:

żużel:

	mistrzostwa Polski	nagrody PZM	towarzyskie
Ekstraliga	64		
I liga	94		
MDMP	20		
MPPK	0*		
MMPPK	3		
IMP	7		
MIMP	4		
ZK		4	
SK		3	
BK		3	
el. krajowe		4	
Indywidualne Międzynarodowe Mistrzostwa Ekstraligi		1	
Liga Juniorów		8	
Indywidualne Mistrzostwa Ligi Juniorów		1	
Puchar Nice Polskiej Ligi Żużlowej		1	
			55
razem	192	25	62

* zawody przełożone na kwiecień 2017

mini żużel:

	mistrzostwa Polski	nagrody PZM	towarzyskie
DMP	5		
IMP	13		
PPPK		7	
razem	18	7	0

	liczba
Turnieje Zaplecza Kadry Juniorów	11

Szkolenie

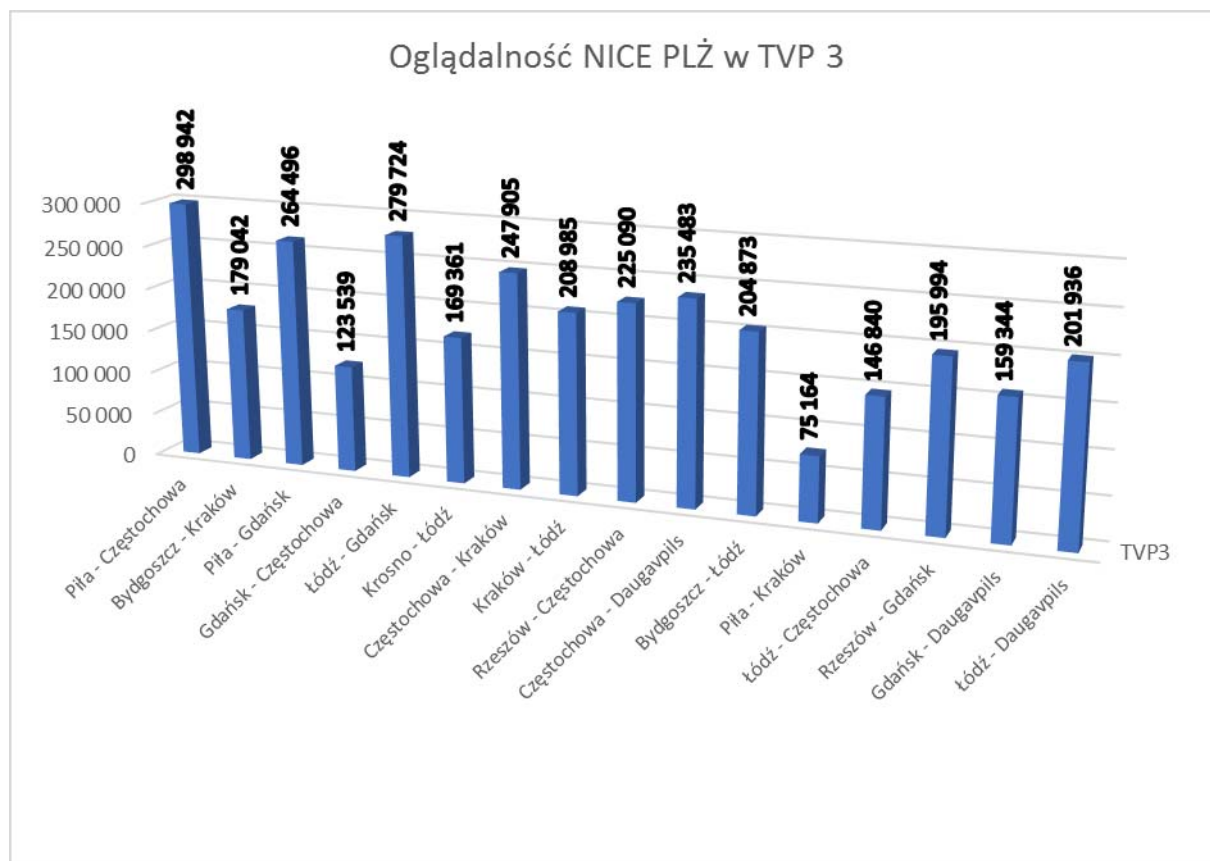
GKSŻ w sezonie 2016 konsekwentnie realizowała wytyczone plany szkoleniowe, w których szczególną uwagę zwracała na zawodników młodych i początkujących. W tym roku, dzięki pieniądзом pozyskanym przez GKSŻ, znacznie rozbudowano turnieje Zaplecza Kadry Juniorów. Część turniejów przyjęło formę mini zgrupowań z dwoma turniejami, ale także szkoleniem teoretycznym. Łącznie odbyły się trzy cykle turniejów dwudniowych w: Pile, Rybniku i Lublinie oraz 5 turniejów jednodniowych w: Częstochowie, Rawiczu, Lesznie, Gnieźnie i Ostrowie. Łącznie cyklem szkoleniowym Turniejów Zaplecza Kadry Juniorów objętych zostało 37 zawodników. Podobnie jak w poprzednim roku, także w 2016 najlepsi zawodnicy cyklu otrzymali atrakcyjne nagrody w postaci kevlaru, stypendium oraz miejsca w przyszłorocznych kwalifikacjach do IMŚJ / IMEJ. Warty odnotowania jest fakt, że w finale Drużynowych Mistrzostw Europy Juniorów Polskę reprezentowało 5 zawodników i każdy z nich był uczestnikiem turniejów Zaplecza Kadry Juniorów.

Ponadto, na zlecenie FIM zorganizowano obóz szkoleniowy dla zawodników startujących na motocyklach 250 cc w Grudziądzu (6 - 8 sierpnia 2016 roku). W obozie uczestniczyło 32 zawodników i 1 zawodniczka, reprezentujący 13 krajów. Najmłodszy uczestnik miał 13 lat, a najstarszy 17. Podczas obozu uczestnicy spotkali się na torze w Grudziądzu z Tomaszem Gollobem, który udzielał młodym zawodnikom rad i wskazówek.

Promocja ligi i reprezentacji

Działania na rzecz promocji reprezentacji oraz lig pozostających w gestii GKSŻ prowadzone były w urozmaicony sposób:

1. Dzięki kontynuacji współpracy z firmą Nice, rozgrywki o mistrzostwo I ligi nadal były pokazywane na otwartej antenie TVP3 oraz TVP Sport (umowę podpisano 23 marca 2016 r.). Oglądalność była na bardzo wysokim poziomie, znacząco wzrosła w porównaniu z rokiem 2015. Mecz inauguracyjny rozgrywki obejrzało w TVP3 blisko 300 tysięcy widzów, co było rekordem oglądalności transmisji na tej antenie. Średnia oglądalność NICE PLŻ w sezonie 2016 to: 197 436 na antenie TVP3 oraz 50 065 na antenie TVP Sport. Jest to wzrost w porównaniu z 2015 rokiem o ponad 20 tysięcy.

2. Organizacja trzech spotkań reprezentacji Polski. Te imprezy dostarczyły nie tylko sportowych emocji, ale i też były świetną reklamą żużla w takich ośrodkach, jak Warszawa, Kraków, czy Lublin:

- 15 maja w Warszawie „Polska - Reszta Świata” w obecności ponad 25 tysięcy widzów był doskonałą okazją do pożegnania i podziękowania Tomaszowi Gollobowi za wspaniałą karierę reprezentacyjną i wkład w rozwój dyscypliny.
- 2 lipca w Krakowie „Polska - Rosja” w obecności 4 tysięcy widzów
- 2 września w Lublinie „Polska - Dania” w obecności 6 tysięcy widzów.

Ze względu na warunki pogodowe, zaplanowany na 9 października mecz „Polska - Reszta Świata” został przeniesiony na kwiecień 2017 roku.

Mecze reprezentacji były transmitowane przez TVP Sport, mecz „Polska - Rosja” obejrzało 150 tysięcy widzów, a „Polska - Dania” ponad 100 tysięcy widzów.

Frekwencja na trybunach w rozgrywkach ligowych w sezonie 2016

klasa rozgrywkowa	łączna frekwencja	liczba meczów	średnia frekwencja
Ekstraliga	536 243	64	8 379
I liga	283 400	94	3 014

źródło: na podstawie materiałów sportowefakty.pl

Najlepszą frekwencję osiągnięto w Gorzowie Wlkp., gdzie spotkania miejscowej Stali, która zdobyła Drużynowe Mistrzostwo Polski oglądało 12 024 kibiców na mecz.

Frekwencja na poszczególnych stadionach żużlowych:

Klub	Średnio widzów	Łącznie widzów	Mecze u siebie
Gorzów Wlkp.	12024	108220	9
Toruń	11026	99233	9
Zielona Góra	10611	95500	9
Rybnik	7871	55100	7
Leszno	7671	53700	7
Grudziądz	6057	42400	7
Piła	5625	45000	8
Tarnów	5071	35500	7
Częstochowa	5062	40500	8
Daugavpils	5000	45000	9
Rzeszów	4375	35000	8
Wrocław (Poznań)	3967	35700	9
Gdańsk	3381	27050	8
Krosno	2637	21100	8
Łódź	2611	23500	9
Kraków	2125	17000	8
Bydgoszcz	1625	13000	8
Opole	1055	10550	10
Rawicz	300	3000	10

źródło: na podstawie materiałów sportowefakty.pl

Rozpatrując problem pod względem średniej, utrzymano wynik z sezonu 2015. Spadek średniej w przypadku I ligi wynika ze specyficznego systemu rozgrywek w 2016 roku, gdzie dwie drużyny jeździły tylko w meczach „u siebie”.

Międzynarodowe zawody w sezonie 2016

Sezon 2016 należy zaliczyć do bardzo udanych. Zarówno kadra seniorów jak i juniorów osiągały duże sukcesy.

W kategorii seniorów największymi sukcesami były:

- zdobycie złotego medalu w Drużynowym Pucharze Świata w Manchesterze w składzie: Bartosz Zmarzlik, Piotr Pawlicki, Patryk Dudek, Krzysztof Kasprzak, Maciej Janowski, Krystian Pieszczyk
- zdobycie brązowego medalu w serii Grand Prix przez Bartosza Zmarzlika
- zdobycie brązowego medalu w IME przez Krzysztofa Kasprzaka.

W kategorii juniorów największymi sukcesami były:

- zdobycie złotego medalu w Drużynowych Mistrzostwach Świata Juniorów w Norrkoeping (Szwecja) w składzie: Krystian Pieszczyk, Paweł Przedpełski, Bartosz Smektała, Bartosz Zmarzlik oraz Daniel Kaczmarek
- zdobycie złotego medalu w Drużynowych Mistrzostwach Europy Juniorów w Stralsund (Niemcy) w składzie: Dominik Kubera, Daniel Kaczmarek, Bartosz Smektała, Rafał Karczmarz, Kacper Woryna
- zdobycie srebrnego medalu w Indywidualnych Mistrzostwach Świata Juniorów przez Krystiana Pieszczyka,
- zdobycie brązowego medalu w Młodzieżowym Złotym Trofeum FIM 125 cc przez Karola Żupińskiego.

Wyniki w zawodach o Mistrzostwo Świata w sezonie 2016:

Drużynowy Puchar Świata

I miejsce (Bartosz Zmarzlik, Patryk Dudek, Krzysztof Kasprzak, Przemysław Pawlicki, Maciej Janowski, Krystian Pieszczyk)

Drużynowe Mistrzostwa Świata Juniorów

I miejsce (Bartosz Zmarzlik, Daniel Kaczmarek, Paweł Przedpełski, Bartosz Smektała, Krystian Pieszczyk)

Indywidualne Mistrzostwa Świata Grand Prix

III miejsce Bartosz Zmarzlik

VI miejsce Piotr Pawlicki

X miejsce Maciej Janowski

Indywidualne Mistrzostwa Świata Juniorów

II miejsce Krystian Pieszczyk

IX miejsce Paweł Przedpełski

XIII miejsce Bartosz Smektała

Złote Trofeum FIM 125 cc

III miejsce Karol Żupiński

Puchar Świata 250 cc

X miejsce Marcin Turowski

Wyniki w zawodach o Mistrzostwo Europy w sezonie 2016:

Drużynowe Mistrzostwa Europy Juniorów

I miejsce (Dominik Kubera, Kacper Woryna, Daniel Kaczmarek, Rafał Karczmarz, Bartosz Smektała)

Indywidualne Mistrzostwa Europy - seria SEC

III miejsce Krzysztof Kasprzak

VIII miejsce Przemysław Pawlicki

XI miejsce Janusz Kołodziej

Mistrzostwa Europy Par

IV miejsce (Szymon Woźniak, Kacper Gomółski, Adrian Cyfer)

Indywidualne Mistrzostwa Europy Juniorów

IX miejsce Bartosz Smektała

XI miejsce Daniel Kaczmarek

Młodzieżowy Puchar Europy 125 cc

V miejsce Karol Żupiński

VII miejsce Mateusz Cierniak

XXI miejsce Kacper Makowski.

Główna Komisja Sportu Żużlowego

Zawody rangi Mistrzostw Świata i Europy oraz Nagrody FIM i UEM organizowane w Polsce w 2016 roku:

Mistrzostwa Świata		
14.05.2016	IMS Grand Prix	Warszawa
26.08.2016	IMS Grand Prix	Gorzów
1.10.2016	IMS Grand Prix	Toruń
2.10.2016	Indywidualne Mistrzostwa Świata Juniorów, Finał	Gdańsk
Mistrzostwa Europy		
17.09.2016	Indywidualne Mistrzostwa Europy, Finał	Rybnik
zawody o Nagrody FIM		
6.05.2016	Młodzieżowe Złote Trofeum 125 cc, Finał	Toruń
7.05.2016	Młodzieżowy Puchar Świata 250 cc na długim torze, Finał	Toruń
9-10.07.2016	Młodzieżowy Puchar Świata 250 cc, Półfinały	Grudziądz

Podsumowanie

W 2016 roku:

- kontynuowano współpracę ze sponsorami reprezentacji Polski: firmą Izobud Cich i firmą Porter
- pozyskano sponsora dla turniejów zaplecza kadry juniorów: firmę Deli Tire
- pozyskano firmę Geronimo Media Sport, która zyskała status Partnera Żużlowej Reprezentacji Polski w latach 2016 i 2017 - producenta oficjalnej odzieży, akcesoriów i gadżetów ŻRP
- podpisanie umowy z One Sport sp. z o. o. na organizację meczów międzypaństwowych oraz współpracę przy działaniach PR związanych z Żużlową Reprezentacją Polski
- kontynuowano współpracę ze sponsorem tytularnym Polskiej Ligi Żużlowej firmę NICE Polska sp. z o.o.
- przedłużono umowę z TVP, na transmisje z Polskiej Ligi Żużlowej w 2016 roku.

Sezon 2016 to kolejny rok rozwoju polskiego sportu żużlowego. Zarówno w wymiarze sportowym, jak i organizacyjnym oraz wizerunkowym. Przeprowadzono szereg projektów, które pozytywnie wpłynęły na rywalizację na torach oraz odbiór zawodów żużlowych przez kibiców. Aktywne działania wobec nierzetelnych klubów doprowadziły do pozytywnych przemian w Gnieźnie, Ostrowie Wielkopolskim i Lublinie. W 2017 ponownie zobaczymy zespoły z tych miast w rywalizacji ligowej, a łączna liczba 23 drużyn to największa liczba klubów od 2011 roku.

Wizerunek

Nastąpiło dalsze rozwinięcie strony internetowej GKSŻ i Reprezentacji Polski www.polskizuzel.pl, a także zintensyfikowanie działania w mediach społecznościowych (Facebook, Twitter). Liczba fanów profilu FB wynosi 25714. Zaobserwowano też dużą aktywność związaną z publikowanymi postami. Jest to wzrost o ponad 5 tysięcy. Na Twitterze jest już 3930 osób obserwujących. To jest o ponad tysiąc więcej niż przed rokiem.

Aktywność na stronie www.polskizuzel.pl to średnio 2 - 3 publikacje dziennie - 80 / 90 miesięcznie, w tym ważne informacje z klubów NICE PLŻ: wyniki, transfery, komunikaty GKSŻ, felietony Krzysztofa Cugowskiego, informacje dotyczące reprezentacji Polski oraz startów zawodników w imprezach rangi mistrzostw świata i Europy. Publikacje na www.polskizuzel.pl bardzo często pojawiają się na najważniejszych żużlowych portalach, np. Przeglądu Sportowego i Sportowych Faktów.

Zorganizowano konferencje prasowe dotyczące Grand Prix na Stadionie PGE Narodowy w Warszawie, w kwietniu i grudniu.

Zorganizowano konferencję prasową podczas zgrupowania reprezentacji w Szklarskiej Porębie, gdzie trener i wszyscy zawodnicy byli do dyspozycji dziennikarzy. Poza tym, na bieżąco publikowane są najważniejsze informacje związane z kadrą, tak, aby media mogły zamieszczać je na swoich stronach internetowych.

GKSŻ, obok swoich zasadniczych zadań, to znaczy prowadzenia rozgrywek ligowych z wyjątkiem ekstraklasy oraz spraw związanych z reprezentacją kraju seniorów i juniorów, realizowała szereg zadań przyjętych w planie promocyjno-marketingowym. Zadania te odnosiły się do obszarów: promocji i wizerunku zarówno Komisji, jak i kadry narodowej oraz szkolenia i integracji międzyklubowej.

Dokonywano oceny sędziów (każdy sędzia posiada swoją kartę oceny) na podstawie materiałów wideo i obserwacji z wszystkich rozgrywanych meczów. Wszystkie mecze EŻ oraz PLŻ były rejestrowane w zapisie ciągłym wideo. Na podstawie zapisów oraz zapisów transmisji TV wszystkie mecze były oglądane i oceniane po kątem pracy sędziego.

Szkolenia prowadzone są nie tylko przed sezonem, ale również podczas sezonu. Dwa dodatkowe szkolenia (w maju i sierpniu) umożliwiły szybką reakcję na niewłaściwe działania i popełnione błędy. Zgodnie z przedsezonowymi założeniami prowadzono jasną, czytelną współpracę medialną. Decyzje sędziowskie, zarówno trafne jak i błędne, były omawiane przez szefa sędziów na antenie nSport+.

Integracja międzyklubowa

GKSŻ przy pomocy klubów organizowała cykliczne spotkania przedstawicieli poszczególnych ośrodków, podczas których omawiane były najpilniejsze sprawy polskiego żużla.. Jest to realizacja postulatów przedstawicieli klubów. Spotkania służą także międzyklubowej integracji. W roku bieżącym odbyły się planowo trzy zjazdy: na wiosnę, latem i jesienią.

GŁÓWNA KOMISJA SPORTU KARTINGOWEGO

W 2016 roku Główna Komisja Sportu Kartingowego pracowała w następującym składzie:

Mirosław Czub	przewodniczący
Paweł Pęcak	wiceprzewodniczący
Tomasz Kałwa	sekretarz
Sebastian Kołakowski	członek
Lechosław Dudka	członek
Rafał Kiwior	członek

Zawody szczebla centralnego w roku 2016 rozegrano niemal we wszystkich zaplanowanych konkurencjach z wyłączeniem kategorii CIK-FIA KF OK i OK JUNIOR.

Kontynuowano program „Współzawodnictwo Sportowe Dzieci i Młodzieży”.

W roku 2016 odbyły się dwie serie Międzynarodowych Mistrzostw Polski (MKMP) i Mistrzostw Polski (KMP) w kategoriach ROK CUP Poland i Rotax Max Challenge Polska.

CIK-FIA

W roku 2016 CIK-FIA kontynuuje program nowych silników OK i OK JUNIOR

Założenia programowe (priorytety)

- odbudowa infrastruktury kartingowej w Polsce (nowe tory, nowe homologacje, odnowienie starych, zapomnianych torów)
- tor w Bydgoszczy uzyskał homologację CIK-FIA na lata 2016 - 2019
- tor w Starym Kisielinie uzyskał homologację CIK-FIA na lata 2016 - 2019
- tor w Poznaniu posiada homologację CIK-FIA na lata 2014 - 2017, licencja kończy się 20.01.2017 r.
- tor w Radomiu posiadał homologację krajową do dnia 31.12.2017 r.
- tor w Koszalinie posiada homologację do dnia 31.12.2017 r.
- tor w Toruniu posiada homologację do dnia 31.12.2017 r.
- tor w Słomczynie uzyskał homologację krajową z okresem ważności od 02.09.2016 do 31.12.2019 r. Planowane jest złożenie wniosku o homologację CIK-FIA - symulacja komputerowa została wykonana
- tor w Pszczółkach posiada homologację do dnia 31.12.2017 r. ze względu dużych kosztów wykorzystania toru aktywność na nim jest ograniczona

Szkolenia sędziów kartingowych w Polsce

- interaktywna forma szkolenia - z podziałem na grupy (sędziowie faktu, techniczni, starterzy i dyrektorzy zawodów)

Rodzaje zawodów (kategorie kartingowe)

W roku 2016 odbyły się następujące zawody:

INTERNATIONAL POLAND CHAMPIONSHIP (2 serie):

- Rotax MAX Junior
- Rotax Max Senior
- Rotax Max DD2
- Rok Junior
- Rok GP15
- Rok GP25

KARTINGOWE MISTRZOSTWA POLSKI (2 serie):

- Rok Baby
- Rok Mini
- Rotax Max Micro
- Rotax Max Mini

MISTRZOSTWA POLSKI MŁODZIKÓW - Współzawodnictwo Dzieci i Młodzieży:

- Rok Baby
- Rok Mini
- Rotax Max Micro
- Rotax Max Mini

ROK Cup Poland (14 rund):

- ROK BABY
- ROK MINI
- ROK JUNIOR
- ROK GP 15
- ROK GP 25
- ROK DVS
- ROK SFIHTER
- pokazy 5/7 lat - ROK BABY, E-50

ROTAX MAX CHALLENGE POLSKA:

- MAX MICRO
- MAX MINI
- MAX JUNIOR
- MAX SENIOR
- DD2
- DD2 MASTER
- pokazy 5/7 lat - MAX MINI, MAX MICRO i MAX HOBBY
- pokazy E-50 5/7 lat

Rok 2016 w liczbach (statystyka)

Liczba klubów kartingowych posiadających licencje klubową na uprawianie sportu kartingowego w 2016 roku: **44**.

Liczba licencji sędziów sportu kartingowego

rok	liczba wydanych licencji stopnia P/M PZM	liczba przedłużonych licencji stopnia P/M PZM	liczba wydanych licencji stopnia „O” PZM	liczba przedłużonych licencji stopnia „O” PZM
2016	2	49	6	185

Główna Komisja Sportu Kartingowego

Liczba licencji zawodników

rok	liczba wydanych licencji SENIOR PZM	liczba przedłużonych licencji SENIOR PZM	liczba wydanych licencji JUNIOR PZM	liczba przedłużonych licencji JUNIOR PZM
2016	30	65	35	135

Liczba wydanych licencji międzynarodowych

rok	liczba licencji międzynarodowych
2016	45

Liczba torów kartingowych z homologacją PZM i CIK

rok	liczba torów PZM	liczba torów CIK-FIA
2016	5	3

Liczba zawodników z poszczególnych klubów biorących udział w zawodach kartingowych kalendarza PZM

lp.	nazwa klubu	liczba
1	Automobilklub Wschodni	6
2	Automobilklub Krakowski	1
3	Wallrav Racing Club	12
4	Stowarzyszenie Hawi Racing Team	3
5	Automobilklub Leszczyński	26
6	Automobilklub Wielkopolski	29
7	Automobilklub Śląski	4
8	Bydgoskie Towarzystwo Motorowe	3
9	Automobilklub Rzemieślnik	19
10	Automobilklub Polski	5
11	Automobilklub Zielonogórski 'DUET'	9
12	UKS Moto-Kart Energetyk Biłgoraj	11
13	Automobilklub Radomski	2
14	Automobilklub Siedlecki	1
15	TMSM Sparta Wrocław	6
16	Automobilklub Podlaski	1
17	Automobilklub Morski	3
18	Automobilklub Koszaliński	3
19	Automobilklub Kujawsko-Pomorski	3
20	Klub Sportowy ST-Racing Koszalin	5
21	Stowarzyszenie Moto Klub Radom	4
22	Automobilklub Opolski	1
23	TTSK K-TEAM	13
24	Automobilklub Orski	2
25	AWIX Arena Toruń	2
26	Auto Moto Klub Tarnowski	2
27	SPSK MOTOKART Suwałki	4
28	Zawodnicy zagraniczni	12
	<i>razem:</i>	192

Główna Komisja Sportu Kartingowego

Liczba startujących zawodników w poszczególnych kategoriach:

<i>kategoria</i>	<i>liczba</i>
ROK Baby	27
ROK Mini	39
ROK Junior	23
ROK GP 15	18
ROK GP 25	14
ROK DVS	x
ROK SHIFTER	x
razem:	121

<i>kategoria</i>	<i>liczba</i>
Easykart 50 Trening	12

ROTAX MAX CHALLENGE POLSKA

<i>kategoria</i>	<i>liczba</i>
ROTAX Max Micro	35
ROTAX Max Mini	17
ROTAXMax Junior	24
ROTAXMax Senior	12
ROTAX DD2	20
ROTAXDD2 Master	11
razem:	119

Liczba zawodów kartingowych zorganizowanych w Polsce

<i>krajowe</i>	<i>liczba</i>	<i>międzynarodowe</i>	<i>liczba</i>
rundy Rotax Challenge Polska	12	serie International Poland Championship	2
rundy Pucharu Rok, Pucharu Easykart	14		
serie Kartingowe Mistrzostwa Polski	2		
rundy Mistrzostwa Polski Młodzik	2		
razem:	30	razem:	2

Wyniki sportowe:

- 2. miejsce Karol Basz w Mistrzostwach Świata OK
- 3. miejsce Karol Basz w Mistrzostwach Europy OK

Liczba posiedzeń Głównej Komisji Sportu Kartingowego - 2

GŁÓWNA KOMISJA SPORTÓW POPULARNYCH I TURYSTYKI

W 2016 roku Główna Komisja Sportów Popularnych i Turystyki pracowała w następującym składzie:

Stanisław Reterski	przewodniczący
Benedykt Chądzyński	wiceprzewodniczący, rzecznik medialny
Sonia Osiecka-Babut	członek (zmotoryzowani niepełnosprawni, sekretarz)
Ryszard Śliwiński	członek (nawigacja samochodowa)
Leszek Kałużny	członek (turystyka motorowa)
Andrzej Piwoński	członek (szkolenia organizatorów)
Jacek Bujański	członek (turystyka terenowa i off-road)
Andrzej Morel	członek (doradca ds. nawigacji)

Ocena działalności w 2016 r. wraz ze skróconą statystyką

Turystyka i Nawigacja

Turystyczno-Nawigacyjne Mistrzostwa Polski (TNMP)

rok 2016	liczba rund	liczba załóg	liczba klubów	liczba okręgów
Nawigacja	6	12	6	4
Turystyka		23		
Turystyka osób niepełnospr.		8		

TNMP w 2016 roku prowadzone były wg rocznego kalendarza imprez oraz regulaminów i zasad ustalonych dla tej formuły mistrzostw.

Turystyczny Puchar Polski

rok	liczba rund	liczba załóg	liczba klubów	liczba okręgów
2016	30	449	24	8

W sezonie 2016 doszło do wyjątkowego, niemalże 100% wzrostu liczby imprez oraz liczby uczestników. TPP cieszy się rosnącym zainteresowaniem, czemu sprzyjają łagodniejsze w stosunku do Mistrzostw Polski - kryteria. O warunkach i kryteriach dla imprez decyduje w dużej mierze organizator, co wynika z lokalnego charakteru jednodniowych imprez, pozwalając zmniejszyć koszty oraz uciążliwości związane z dalekimi podróżami.

W dalszym ciągu jednak największym problemem TPP są trudności w zwiększaniu udziału uczestników w imprezach poza własnymi okręgami.

Celem zwiększenia atrakcyjności i dalszego wzrostu frekwencji na imprezach, GKSPiT propaguje honorowanie zwycięzców Pucharu ciekawymi nagrodami.

Sezon 2017 przyniesie nam wiele zmian. Wprowadzone zostały nowe systemy rozgrywek mistrzowskich oraz pucharowych. Mamy nadzieję, że wpłynie to na ożywienie okręgów i klubów, których aktywność w minionych latach osłabła.

Z satysfakcją odnotowujemy fakt stałego udziału kilkunastu załóg motocyklowych w międzynarodowych zlotach FIM RALLY.

Nawigacyjny Puchar Polski

rok	liczba rund	liczba załóg	liczba klubów	liczba okręgów
2016	8	79	6	4

Do kalendarza sportu popularnego na rok 2016 zgłoszono dziesięć imprez w kolejnej edycji NPP. Z realizacji imprez zrezygnowały dwa kluby, odnotowano nieznaczny wzrost frekwencji uczestniczących załóg, ale jednocześnie spadek liczby klubów i okręgów - organizatorów.

W 2016 roku, po całorocznych konsultacjach z klubami Czech, Słowacji, Węgier i Rumunii, w wyniku intensywnych prac Przewodniczącego GKSPiT oraz działaczy z klubów okręgu katowickiego i opolskiego, udało się formalnie - na mocy porozumienia 5-ciu państw sygnatariuszy - zamienić Turniej Europy Centralnej w Puchar Europy Centralnej i podpisać porozumienie z klubami Europy Centralnej dotyczące wspólnej organizacji imprez Pucharu. Kluby polskie: Automobilklub Mysłowicki, Opolskie Stowarzyszenie Automobilistów, Automobilklub Kędzierzyńsko-Kozielski i Automobilklub Wielkopolski reprezentowane są przez Polski Związek Motorowy, co nie umniejsza samodzielności tych klubów w zakresie współpracy i organizacji rund pucharowych, a umożliwia wzmocnienie organizacji polskich rund ze strony PZM.

Zmotoryzowani Niepełnosprawni

Podkomisja zmotoryzowanych niepełnosprawnych, działająca w obecnej kadencji, została reaktywowana pod koniec 2015 roku. Z uwagi na to, że w poprzednim okresie działania w tej dziedzinie ograniczały się do pojedynczego uczestnictwa załóg w ramach imprez turystycznych czy też nawigacyjnych, nie funkcjonowała klasyfikacja roczna.

Rok 2016 zaczął się naradą szkoleniową, podczas której poruszano tematy związane z działalnością podkomisji. Przyjęto m.in. do klasyfikacji określenie „debiutant”, co może zainteresować nowych uczestników imprez. W trakcie spotkania poruszano także tematy i problemy związane ze sprawami poszczególnych klubów i okręgów prowadzących działalność związaną ze zmotoryzowanymi niepełnosprawnymi, a także zagadnienia związane ze szkoleniem nowych uczestników imprez. W imprezach 2016 roku uczestniczyła już wystarczająca liczba załóg, aby można było dokonać odpowiednich klasyfikacji. W poszczególnych rundach brały więc udział załogi z trzech okręgów: poznańskiego, krakowskiego i katowickiego. Klubem wyróżniającym się był Automobilklub Śląski, który w klasyfikacjach klubowej i okręgowej zajął I miejsca.

Jednym z ważniejszych działań związanych z poszukiwaniem możliwości zwiększenia liczby chętnych do uczestniczenia w imprezach było przygotowanie i prowadzenie przez cały rok szkolenia merytorycznego i praktycznego, dotyczącego zasad kodyfikacji, opisu imprez turystycznych i nawigacyjnych. Szkolenie prowadzone było przez Automobilkluby Mysłowicki i Śląski. Działania te realizowano wspólnie z Okręgową Komisją SPiT w Katowicach.

W ramach podkomisji zrealizowano także imprezy rangi ogólnopolskiej i okręgowej, zgodnie z kalendarzem na rok 2016.

Należy także podkreślić, iż w okręgu katowickim PZM działa Koło Zmotoryzowanych Niesłyszących przy Automobilklubie Śląskim. Załogi z tego koła uczestniczą w swoich imprezach okręgowych oraz w imprezach na terenie Czech.

rok	liczba imprez	liczba okręgów	liczba klubów	liczba zawodników
2016	4	3	5	40

OFF-ROAD przeprawowy

GKSPiT już czwarty sezon nadzoruje imprezy organizowane przez Stowarzyszenie ATV Polska dla użytkowników quadów z napędem 4x4, z wyposażeniem umożliwiającym pokonywanie trudności terenowych.

Przeprawowy Puchar Polski i Mistrzostwa Polski zgromadziły łącznie na listach startowych 173 uczestników z całej Polski, ale byli też uczestnicy z Norwegii, Niemiec i Czech.

Sezon rozpoczął się w nowo otwartym ośrodku Osada Śnieżka o pojemności 1100 miejsc noclegowych pod Jelnią Góra, a trasy zaczynały się tuż za ośrodkiem na prywatnym terenie po dawnym poligonie wojskowym. Doskonałe warunki terenowe i skały występujące pierwszy raz na trasach, nie odstraszyły uczestników i pokazały bardzo wysoki poziom ich umiejętności.

Druga runda w Golubiu Dobrzyniu była połączona z uroczystymi obchodami 15-lecia ATV Polska, Na rynku miasta odbył się piknik motoryzacyjny z udziałem Rafała Sonika i władz samorządowych oraz licznie zgromadzonej publiczności. Trasy zaczynały się na ulicy wyłączanej z ruchu i wielu kibiców mogło oglądać umiejętności zawodników w środku miasta, na skarpach pod zamkiem.

Ostatnia runda 2016 odbyła się na poligonie drawskim i tu, kolejny raz, obecność wojska przeprowadzającego ćwiczenia spowodowała konieczność modyfikowania w ostatniej chwili harmonogramu imprezy wynikającej z konieczności ograniczenia naszej obecności przez całą sobotę na poligonie. To powoduje nasze wycofanie się w kolejnym sezonie z tej lokalizacji ze względu na brak profesjonalnego traktowania nas przez instytucje, które przez rok potwierdzały naszą rezerwację terenu poligonu w tym terminie.

Sezon pokazał bardzo duży wzrost umiejętności naszych zawodników w zakresie nawigowania, techniki jazdy terenowej, a sami uczestnicy uważają, że nasz cykl zawodów jest przygotowany najbardziej profesjonalnie i zasługuje na swoją rangę. Jesteśmy jedynym organizatorem, który dysponuje systemem elektronicznej pieczętki, czyli urządzeniami do zaliczania obecności zawodników w konkretnych, trudnych do zdobycia miejscach, a urządzenia te w przypadku quadów muszą być dosłownie pancerne i wodoodporne ze względu na specyfikę i trudności tras off-road.

Podczas sezonu doszło jednego do incydentu z udziałem zawodników w zakresie bezpieczeństwa, co spowodowało dyskwalifikację jednego z nich i utratę pewnego miejsca na podium Pucharu Polski. W ciągu całego sezonu było 5 przypadków niedopuszczenia do udziału ze względu na stan nietrzeźwości. Jak wynika z relacji zawodników, wprowadzenie przez nas regulaminowego prawa do badania trzeźwości spowodowało dostrzeżenie tego problemu także przez innych organizatorów imprez off-road i stosowanie podobnych rozwiązań.

Z inicjatywy kol. Jacka Bujańskiego odbyło się spotkanie przedstawicieli PZM (GKSPiT), uczestniczył w nim również kol. Rafał Sonik, z z-cą dyr. Lasów Państwowych celem przedstawienia i przedyskutowania problemu pozyskania miejsc dla turystyki terenowej i off-road. Strony potwierdziły, że jest to istotny problem i wymaga rozwiązania, jednak Lasy Państwowe wciąż blokują działania w tej sferze, zastępując się ważniejszymi problemami.

Szkolenia OSP

W 2016 roku GKSPiT wprowadziła do stosowania nowy regulamin i materiały instruktażowe OSP PZM. Regulamin OSP normuje sposób uzyskiwania uprawnień organizacyjnych do prowadzenia popularnych imprez motorowych na orientację w normalnym ruchu drogowym, w celu wyłonienia klasyfikacji mistrzowskich w turystyce i nawigacji sportowej. Zebrany materiał zaktualizowano wg źródłowych przepisów międzynarodowych FIA oraz rozszerzono o obowiązkowy program treningu czynnościowego udzielania podstawowej pomocy przedlekarskiej. Regulamin OSP 2016 pozwala również na uzyskiwanie uprawnień do organizowania imprez dla innych dyscyplin sportów motorowych w zakresie sportów popularnych i turystyki PZM (quady, motocykle). Materiały te prezentowano w styczniu na naradzie szkoleniowej w Łodzi, w której uczestniczyło ok. 40 osób - przedstawicieli OKSPiT PZM i organizatorów imprez kalendarzowych.

W sezonie 2016 przeprowadzono 7 ogólnopolskich szkoleń OSP w: Bydgoszczy, Katowicach, Opolu, Warszawie, Kędzierzynie-Koźlu i dwukrotnie w Poznaniu, tj. w 6 okręgach PZM. Szkolenia takie organizowane przez Zarządy Okręgowe PZM są podstawą dorocznego procesu uzyskiwania i przedłużania uprawnień dla obu stopni: okręgowego „O” i krajowego „P”. Łącznie uczestniczyło w nich 166 osób, zaliczając obowiązkowy egzamin testowy. Ponadto, wydano pierwsze legitymacje z uprawnieniami OSP dla off-roadu.

Ogółem w sezonie 2016 zarejestrowano do ubezpieczenia 247 osób z uprawnieniami OSP, w tym 71 osób ze stopniem „P”.

Do prowadzenia szkoleń i egzaminów OSP desygnowana jest 12-osobowa grupa rekomendowanych OSP stopnia „P”, ogłaszana corocznie specjalnym komunikatem GKSPiT na początku roku kalendarzowego.

Działalność medialna i działania marketingowe dotyczące sportów popularnych i turystyki

W 2016 roku działania integracyjne i informacyjne dotyczące zawodników i organizatorów imprez opierały się głównie na wykorzystaniu stron internetowych Polskiego Związku Motorowego i portali społecznościowych, przede wszystkim przy wykorzystaniu platformy Facebook. Nie powiodły się działania mające na celu przywrócenie wymiany informacji wewnątrz PZM przy pomocy newslettera, pomimo pewnych działań i konsultacji z GKC, GKZ i GKBRD w celu wznowienia wydawania newslettera pozasportowego, skierowanego do działaczy, zawodników i sympatyków turystyki oraz innych sportów popularnych.

GKSPiT uczestniczyła w działaniach dotyczących ujednoczenia wizerunku PZM na Facebooku. Przeprowadzono dwudniową Radę Szkoleniową Turystyki Motorowej PZM w Łodzi, podczas której odbyły się panele szkoleniowo-informacyjne. Narada miała ogólnopolski charakter integracyjny, wymieniono się doświadczeniami i problemami występującymi w środowisku sportów popularnych i turystyki.

W 2016 roku GKSPiT prowadziła własną działalność marketingową, korzystając z pomocy Biura Marketingu ZG PZM. W 2016 roku został wydany i rozprowadzony wśród Zarządów Okręgowych Kalendarz Imprez Sportów Popularnych (ścienny, w formacie A1). Kalendarium zawierało daty wszystkich ogólnopolskich imprez sportów popularnych występujących w zatwierdzonym Kalendarzu Imprez GKSPiT, z informacjami o miejscu rozgrywania zawodów i ich organizatorze.

Logotypy Samochodowych Rajdów Turystycznych oraz Samochodowych Rajdów na Orientację, dostosowane do aktualnie obowiązującego logo Polskiego Związku Motorowego zostały wydrukowane w formie samoprzylepnych nalepek i rozprowadzone wśród klubów PZM organizujących imprezy turystyczno-nawigacyjne.

Na istniejącej stronie PZM/Turystyka, na bieżąco uaktualniane były przykłady interpretacji szczególnie kontrowersyjnych zapisów kodyfikatora.

GKSPiT współuczestniczyła w organizacji imprez finałowych Nawigacyjnego Pucharu Polski i Turystycznego Pucharu Polski oraz Turystyczno-Nawigacyjnych Mistrzostw Polski.

Przeanalizowano zmiany regulaminowe dokonane w 2015 roku i na tej podstawie opracowano nowe zasady rozgrywania rozgrywek mistrzowskich i pucharowych. Rozdzielono dyscypliny turystyczne i nawigacyjne. Opracowano zmiany w Regulaminie Turystycznych Samochodowych Mistrzostw Polski, Nawigacyjnych Samochodowych Mistrzostw Polski, Turystycznego Pucharu Polski oraz Nawigacyjnego Pucharu Polski, które będą obowiązywać w sezonie 2017. Zmiany w Regulaminie mają na celu rozdzielenie klasycznych imprez turystycznych od imprez o charakterze nawigacyjnym, które cechuje zwiększona doza elementów rywalizacji sportowej.

Wydany w 2014 roku 80-stronicowy Zeszyt „Tajemnice Nawigacji”, omawiający zasady opisów turystyczno-nawigacyjnych, uwzględniający i wyjaśniający nowe zasady wprowadzone w Kodyfikatorze 2014, opracowano w formie medialnej i zamieszczono na internetowej stronie PZM. W ten sam sposób zamieszczono na stronie PZM zeszyt Szkoleń Organizatorów Sportów Popularnych, w którym przedstawiono problematykę tych szkoleń, z obowiązkową praktyczną nauką resuscytacji z wykorzystaniem fantomów, prowadzoną przez uprawnionych ratowników drogowych.

W sezonie 2016 wprowadzono wyróżnienia w postaci plaket pamiątkowych, które były wręczane załogom zajmującym w Turystyczno-Nawigacyjnych Mistrzostwach Polski miejsca od 1. do 3. w poszczególnych rundach. Wzór plaketek został opracowany graficznie i sfinansowany przez GKSPiT. GKSPiT nadal wspiera organizatorów pozyskujących sponsorów i partnerów lokalnych, zarówno finansowo jak i organizacyjnie, poprzez wyposażanie imprez w materiały promocyjne PZM.

W 2016 roku została podpisana umowa o współpracy GKSPiT z PTTK. Obie organizacje wymieniły się informacjami nt. swoich imprez kalendarzowych i zamieściły wiadomość o wzajemnej współpracy na swoich stronach internetowych. Postanowiono połączyć działania obu organizacji dla zwiększenia udziału uczestników w imprezach turystycznych, zarówno klasyfikowanych jak i rekreacyjnych, po całorocznych konsultacjach z klubami Czech, Słowacji, Węgier i Rumunii.

Podsumowanie

GKSPiT opiera swoje zadania i działania na Statucie PZM i Regulaminie działania Komisji. Nowe pomysły, nowe zasady organizacji imprez, nowi lub „powracający” organizatorzy, a za nimi wzrost liczby uczestników, to wszystko składa się na sukcesy w naszych aktywnościach, dobre wyniki naszych partnerów związkowych - klubów i zarządów okręgowych.

Zmieniające się tempo życia i szybkość następujących zmian powodują, że GKSPiT stale pracuje nad udoskonaleniem swojej działalności, proponując nowe uregulowania, intensyfikację szkoleń i dostęp do informacji. Dzięki temu udaje się zachęcić do współpracy kluby, które nie zajmowały się dotychczas turystyką motorową lub z różnych przyczyn nie uczestniczyły w organizowaniu imprez turystycznych. Przykładem może być powstanie turystyki terenowej i off-road, bardzo widowiskowej i satysfakcjonującej dziedziny, która oprócz zabawy i doskonalenia umiejętności, pokazuje jak w sposób zorganizowany szanować przyrodę i cudzą własność.

Napływ młodych ludzi do organizacji i uczestniczenia w imprezach turystyczno-nawigacyjnych pokazuje nam jak ważne jest wspólne przeżywanie jazdy na orientację, nauka poszanowania brd i wreszcie zdrowa, bezpieczna rywalizacja.

Poszukujemy nowych, atrakcyjnych miejsc do rozgrywania imprez, przez co poznajemy kraj, historię, tradycję i innych ludzi. Liczymy, że istniejąca od wielu lat współpraca z południowymi sąsiadami w pucharze PEC, rozszerzy się także na wyjazd przez otwarte granice do innych krajów.

Od organizatorów imprez oczekujemy nie tylko nowych inicjatyw, ale także większej otwartości, pozwalającej dostępnymi środkami promować nasze zamiłowania. Korzystamy wreszcie z wszelkich dostępnych środków pomocowych i zachęcamy do tego innych, gdyż jest to dodatkowy sposób na zdobycie środków na organizację imprez.

GLÓWNA KOMISJA BEZPIECZEŃSTWA RUCHU DROGOWEGO

W 2016 roku Główna Komisja Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego pracowała w następującym składzie:

Robert Werle	przewodniczący
Piotr Monkiewicz	wiceprzewodniczący
Marek Głowania	członek
Zbigniew Kogut	członek
Adam Maciej Pietrzak	członek
Sylwester Ropielewski	członek
Elżbieta Trzęsak	członek
Robert Zalewski	członek

Podczas cyklicznie zwoływanych przez przewodniczącego spotkań, omawiane i oceniane były działania Głównej Komisji Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego. Na bieżąco natomiast ściśle współdziałanie Komisji możliwe jest dzięki korzystaniu z nowoczesnych środków komunikacji (głównie internetu). W minionej kadencji zorganizowane były w Poznaniu i Opolu wyjazdowe posiedzenia GK BRD z przewodniczącymi OK BRD oraz na podstawie Regulaminu Głównej Komisji Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego §8 pkt. 5, tj. korzystając ze środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość, odbyły się trzy posiedzenia Komisji.

Podczas narady GK BRD z Przewodniczącymi OK BRD, która odbyła się w Opolu w dniach 8 - 9 grudnia 2016 omówiono bieżącą działalność, plany na 2017 r., wymieniono się doświadczeniami. Była to również okazja uczestniczenia w VIII Festiwalu Ekoenergetyki, gdzie zapoznano się z nowymi rozwiązaniami w motoryzacji.

Działalność na rzecz podnoszenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym jest jednym z najważniejszych zadań statutowych Polskiego Związku Motorowego, który od chwili swego powstania, zawsze w swojej działalności kładł wielki nacisk na te zagadnienia. Prowadzone przez nas działania wpisują się w ONZ-owską Dekadę Działań na Rzecz Poprawy Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym oraz wspierają Narodowy Program Poprawy BRD.

Ważnym wydarzeniem było podpisanie w dniu 9 września 2016 r. „Porozumienia o współpracy w zakresie organizowania i przeprowadzania edukacyjnych turniejów bezpieczeństwa w ruchu drogowym”. Główne założenia podpisanego porozumienia to: popularyzacja wśród dzieci i młodzieży znajomości przepisów o ruchu drogowym, propagowanie kulturalnego i bezpiecznego zachowania na drodze, a także zwiększenie świadomości zagrożeń w ruchu drogowym. Sygnatariuszami porozumienia są: Minister Infrastruktury i Budownictwa Andrzej Adamczyk, Minister Edukacji Narodowej Anna Zalewska, Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji reprezentowany przez Wiceministra Jarosława Zielińskiego, Komendant Główny Policji - reprezentowany przez nadinspektora Jana Lacha oraz Prezes Polskiego Związku Motorowego Andrzej Witkowski.

1. Turnieje

Od blisko czterdziestu lat, przy współpracy władz samorządowo-administracyjnych danego regionu, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, Krajowej Rady BRD, Policji, Krajowego Stowarzyszenia Dyrektorów WORD oraz Wojewódzkich Ośrodków Ruchu Drogowego, corocznie przeprowadzane były Turnieje:

- Ogólnopolski Turniej Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym,
- Ogólnopolski Młodzieżowy Turniej Motoryzacyjny,
- Ogólnopolski Turniej Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym dla Uczniów Szkół Specjalnych i Specjalnych Ośrodków Szkolno-Wychowawczych.

W turniejach tych, co roku bierze udział ponad sto kilkadziesiąt tysięcy uczniów.

XXXIX Finał Ogólnopolskiego Turnieju Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów odbył się w Izbicku, Krośnicy, Opolu w dniach 6 - 8.06.2016 r. Organizatorem był Zarząd Okręgowy PZM w Opolu.

W kategorii szkół podstawowych:

I miejsce wywalczyła szkoła SP nr 1 we Włoszczowie

II miejsce SP w Stroniu

III miejsce SP nr 1 w Koluźkach

W kategorii szkół gimnazjalnych:

I miejsce wywalczyła szkoła PG nr 1 we Włoszczowie

II miejsce Gimnazjum nr 1 w Koluźkach

III miejsce PG w Jedlińsku

Finał Ogólnopolskiego Młodzieżowego Turnieju Motoryzacyjnego dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych odbył się w Nowym Sączu w dniach 8 - 10.06.2016 r. Organizatorem był Zarząd Okręgowy PZM w Krakowie.

I miejsce zajęli uczniowie z Zespołu Szkół Techniczno Ekonomicznych w Myślenicach,

II miejsce zajęli uczniowie z Technikum Inżynierii Środowiska i Agrobiznesu w Poznaniu,

III miejsce zajęli uczniowie z Liceum Ogólnokształcące w Skierniewicach.

Finał Ogólnopolskiego Turnieju Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym dla uczniów szkół specjalnych i specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych odbył się w Policach w dniach 15 - 17.06.2016 r. Organizatorem był Zarząd Okręgowy PZM w Szczecinie.

Uczestnicy tego Turnieju rozgrywają podobne konkurencje jak w Turnieju BRD, a ważnym zagadnieniem jest ich integracja ze społeczeństwem oraz radość i zadowolenie z udziału w takiej aktywności.

W kategorii szkół podstawowych:

I miejsce zajęła drużyna z SOSW we Wschowie

II miejsce drużyna z SOSW w Bochni

III miejsce - drużyna z SOSW nr 10 we Wrocławiu

W kategorii szkół gimnazjalnych:

I miejsce zajęła również drużyna z SOSW we Wschowie

II miejsce drużyna z SOSW nr 1 w Policach

III miejsce - drużyna z Zespołu Szkół nr 11 w Kaliszu

Główna Komisja Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego

Turniej Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów 2016
(szkół i uczniów biorących udział we wszystkich etapach, tj.: szkolnym, międzyszkolnym, miejskim, gminnym, powiatowym, rejonowym, wojewódzkim i ogólnopolskim)

ZO PZM	liczba szkół podstawowe	liczba uczniów podstawowe	liczba szkół gimnazja	liczba uczniów gimnazja
Białystok	204	561	122	366
Łódź	231	3271	175	2662
Zielona Góra	150	1000	100	600
Poznań	340	1360	294	882
Gdańsk	740	5394	468	2403
Katowice	1156	4624	754	2262
Opole	330	1650	149	630
Bydgoszcz	235	940	207	627
Szczecin	21	84	21	63
Warszawa	345	1380	235	705
Kraków	300	25000	300	11000
Rzeszów	959	40636	444	10282
Lublin	169	676	132	369
* Olsztyn	82	328	68	204
Kielce	400	3600	180	1782
Wrocław	142	488	106	258
razem	5804	90992	3755	35095

* Umieszczone w tej pozycji dane uwzględniają jedynie uczestników biorących udział w eliminacjach na szczeblu powiatowym - nie uwzględniono w niej uczniów biorących udział w eliminacjach na szczeblu szkolnym. Łączna ich liczba to 6070.

Młodzieżowy Turniej Motoryzacyjny dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych 2016

(liczba szkół i uczniów biorących udział we wszystkich etapach, tj.: szkolnym, międzyszkolnym, miejskim, gminnym, powiatowym, rejonowym, wojewódzkim i ogólnopolskim)

ZO PZM	liczba szkół	liczba uczniów
Białystok	9	27
Łódź	82	1065
Zielona Góra	10	100
Poznań	239	717
Gdańsk	6	18
Katowice	65	195
Opole	35	129
Bydgoszcz	5	15
Szczecin	6	18
Warszawa	70	210
Kraków	120	3500
Rzeszów	65	195
Lublin	66	198
* Olsztyn	19	57
Kielce	180	1782
Wrocław	43	33
razem	1020	8259

* Olsztyn brak danych na szczeblu szkolnym i powiatowym

Główna Komisja Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego

Turniej Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym dla uczniów szkół specjalnych i specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych 2016

(liczba szkół i uczniów biorących udział we wszystkich etapach, tj.: szkolnym, międzyszkolnym, miejskim, gminnym, powiatowym, rejonowym, wojewódzkim i ogólnopolskim)

ZO PZM	liczba szkół	liczba uczniów
Białystok	7	37
Łódź	0	0
Zielona Góra	15	100
Poznań	21	63
Gdańsk	0	0
Katowice	0	0
Opole	15	151
Bydgoszcz	0	0
Szczecin	10	34
Warszawa	1	6
Kraków	10	300
Rzeszów	0	0
Lublin	7	21
Olsztyn	0	0
Kielce	0	0
Wrocław	9	27
razem	95	739

Europejski Turniej Edukacji Drogowej (ETEC)

Międzynarodowa Federacja Samochodowa (FIA) Region I zapowiada co roku miejsce organizacji ETEC. Podczas turnieju drużyny mają możliwość wykazać się wiedzą i umiejętnościami w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego. Warunkiem koniecznym na tym etapie rywalizacji jest doskonałe opanowanie sztuki jazdy rowerem po torze przeszkód i miasteczku ruchu drogowego oraz zasób wiedzy potrzebny do rozwiązywania testów, a także wyboru właściwej trasy przejazdu. W 2016 roku turniej odbył się w Usti nad Łabą (Czechy) w dniach 22 - 25.09.2016 r. Startowały 23 drużyny z 22 krajów, każda z nich liczyła po czterech zawodników w wieku od 10 do 12 lat.

Polski Związek Motorowy reprezentowała zwycięska drużyna z XXXIX Finału Ogólnopolskiego Turnieju Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym dla Uczniów Szkół Podstawowych i Gimnazjalnych, składająca się z zawodników szkoły podstawowej we Włoszczowie (woj. świętokrzyskie), w składzie: Lena Rak, Karolina Jarzęb, Patryk Kozieł, Kuba Kaczor - laureaci XXXIX Ogólnopolskiego Turnieju Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym oraz opiekunowie: Monika Świercz i Marcin Sztuka. Drużynie towarzyszyły również przedstawiciele Krajowego Komitetu Organizacyjnego Turniejów. Zawodnicy z Polski zajęli XII miejsce.

2. Ratownictwo drogowe

Ponad 40 lat temu, w Polskim Związku Motorowym zaczęli działać Ratownicy Drogowi PZM. Na koniec 2016 roku jest nas: Ratowników Drogowych - 1.584, Instruktorów Ratownictwa Drogowego - 128. Część z nich odbyła przeszkolenie w zakresie Kwalifikowanej Pierwszej Pomocy zdobywając tytuł Ratownika.

W 2016 roku przeszkoliliśmy ca 100 osób. Podczas organizowanych imprez, happeningów, pokazów, Ratownicy Drogowi uświadamiali potrzebę znajomości zasad udzielania pierwszej pomocy. Ratownicy Drogowi PZM uczestniczyli w różnego rodzaju imprezach masowych, jak np.: Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, maratony, spotkania młodych Lednica, Poznańska Pielgrzymka na Jasną Górę. Prowadziliśmy całoroczną akcję pn. „Pierwsza pomoc to łatwe - nie bój się ratować życia innym”, konkursy bezpieczne wakacje. W ramach tego typu imprez organizowane były atrakcyjne pokazy ratownicze lub stoiska, które stanowiły punkty informacji i instruktażu. Od 40 lat pomagają poszkodowanym w wypadkach drogowych, dając rannym szansę na uratowanie zdrowia i życia.

W dniach 16 - 18 września 2016 r. odbyły się w Toruniu Mistrzostwa Polski Ratowników Drogowych. Ich organizatorem wykonawczym był Mundurowy Klub Motoryzacyjny Rzeczypospolitej Polskiej.

W wyniku rywalizacji Mistrzami zostali:

klasyfikacja Okręgowa

I miejsce   ZO PZM Poznań
II miejsce   ZO PZM Rzeszów
III miejsce   ZO PZM Katowice

klasyfikacja klubowa

I miejsce   Automobilklub Wielkopolski
II miejsce   Automobilklub Mielecki
III miejsce   Automobilklub Śląski

Można uznać, że organizacja Mistrzostw Ratowników Drogowych to impreza integrująca te środowiska i dająca możliwość wspólnej wymiany doświadczeń. Żałujemy, że uczestniczyli załogi tylko z połowy Okręgów.

3.

Polski Związek Motorowy aktywnie włączył się w obchody: Europejskiego Dnia Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym, Światowego Dnia Pierwszej Pomocy, Światowego Dnia Pamięci o Ofiarach Wypadków Drogowych.

W całym kraju byliśmy pomysłodawcami i organizatorami happeningów, festynów, konkursów i konferencji promujących bezpieczeństwo w ruchu drogowym.

4.

Podczas przeprowadzanych imprez Polski Związek Motorowy przypomina społeczeństwu przepisy ruchu drogowego oraz propaguje znajomość wprowadzanych zmian. Na początku września działacze propagują w całym kraju zagadnienia bezpiecznego poruszania się po drogach najmłodszych uczniów. Organizowaliśmy konkursy: „Bezpieczna droga do szkoły”, konkurs scenek „Bezpieczny Przedszkolak”. Prowadziliśmy akcje: „Przez zabawę do bezpieczeństwa”, „Jestem bezpieczny na drodze”. Z myślą o bezpieczeństwie, w maju 2016 roku, Automobilklub Polski i Polski Związek Motorowy, przeprowadził inicjatywę "Od skutera do Harleya" przy wsparciu Programu Grant FIA bezpieczeństwa ruchu drogowego. Projekt skierowany był do młodzieży i miał na celu poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego wśród tej grupy. Inicjatywa ta miała na celu podniesienie świadomości nastoletnich kierowców nt. potencjalnych zagrożeń na drodze oraz edukację nastolatków na wczesnym etapie w celu ratowania ich życia w przyszłości.

Nie zapominamy również o obcokrajowcach. Polski Związek Motorowy przeszkolił 40 dyplomatów z zasad ruchu drogowego podczas 3. edycji akcji „Ambasadorzy Bezpieczeństwa na Drodze”. Inicjatywa skierowana jest do pracowników akredytowanych placówek dyplomatycznych w Warszawie i ma na celu podniesienie bezpieczeństwa na polskich drogach wśród cudzoziemców. Bezpłatne szkolenie „Ambasador Bezpieczeństwa na Drodze” odbyło się 10 września 2016 r. na torze Automobilklubu Polski w Warszawie.

5.

Od wielu lat Główna Komisja Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego w dniu 11 listopada przeprowadza Ogólnopolski Rajd Seniora. Uczestnicy biorą udział w próbach oraz wysłuchują pogadankę psychologa, policjantów z prewencji i drogówki oraz Ratowników Drogowych PZM. Impreza jest nie tylko integracją, ale jest m.in. przypomnieniem zasad ruchu drogowego. Wykonawcą tego Rajdu od początku jego istnienia jest Automobilklub Wielkopolski. Klub ten wdrożył dla seniorów program „POZNAJ SWOJE OGRANICZENIA”. Uczestniczący w nim seniorzy poznają swoje słabe strony i dzięki temu bezpieczniej poruszają się w ruchu drogowym.

6.

Wielu kierowców chcących poprawić swoje umiejętności uczestniczyło w naszych akcjach, m.in. Konkursie Bezpieczna Jazda Samochodem, Jestem Bezpieczny Na Drodze, Speed Day, jazda w warunkach zimowych.

Właściciele pojazdów skorzystali z możliwości bezpłatnego sprawdzenia stanu technicznego pojazdów, m.in. podczas akcji „Polska Jedzie na Wakacje”.

7.

W zakresie ochrony zmotoryzowanych, Polski Związek Motorowy brał czynny udział w konsultacjach społecznych i opiniowaniu otrzymywanych projektów aktów prawnych związanych z BRD.

8.

W prowadzonej Fundacji Polskiego Związku Motorowego oraz prowadzonej przez Automobilklub Wielkopolski Poradni Kierowców i Poszkodowanych w Wypadkach Drogowych poszkodowani mogli liczyć na pomoc między innymi w postaci bezpłatnych porad.

PODSUMOWANIE

Zorganizowane przez GK BRD narady z Przewodniczącymi OK BRD poświęcone były podsumowaniu działalności, wymianie doświadczeń oraz omówieniu kierunków działań w bieżącej kadencji.

W sprawozdaniu wymieniono część podjętych w 2016 roku działań. Należy podkreślić, że wolontariusze w naszym kraju w ubiegłym roku uczestniczyli w kilku tysiącach imprez, festynów, turniejach, etc.

Nasze działania nie byłyby możliwe bez współpracy z wieloma służbami, instytucjami, władzami administracyjnymi i samorządowymi - naszymi Przyjaciółmi - którym za okazaną pomoc serdecznie dziękujemy.

GLÓWNA KOMISJA POJAZDÓW ZABYTKOWYCH

W 2016 roku Główna Komisja Pojazdów Zabytkowych pracowała w następującym składzie:

Bartosz Balicki	przewodniczący
Jakub Zawadzki	wiceprzewodniczący
Barbara Fijałkowska	sekretarz
Marek Furmanowski	członek
Robert Piętka	członek

W okresie sprawozdawczym GKPZ spotykała się: w styczniu w Wierchomli (spotkanie GKPZ, spotkanie środowiskowe), w lipcu w Tarnowie, w grudniu w Warszawie (spotkanie środowiskowe, zakończenie sezonu). Dodatkowo w grudniu odbyły się spotkania podkomisji: rajdów, sportu i motocykli, na których omówiono sprawy bieżące oraz plany na przyszłość.

W strukturach GKPZ działają następujące podkomisje:

- Podkomisja ds. rajdów - przewodniczący Jakub Zawadzki
- Podkomisja ds. legislacji - przewodniczący Paweł Rożen
- Podkomisja ds. motocykli - przewodniczący Robert Piętka
- Podkomisja ds. sportu - przewodniczący Erwin Maisel
- Podkomisja techniczna - przewodniczący Kamil Pawłowski

W roku 2016 delegaci GKPZ uczestniczyli w następujących wydarzeniach międzynarodowych:

- 1) luty - zakończenie sezonu pojazdów historycznych FIA - Erwin Maisel, Grażyna Hołojuch
- 2) maj - obserwator z PZM na prestiżowym rajdzie Mille Miglia we Włoszech - Marek Gacek
- 3) październik - udział w walnym zgromadzeniu FIVA (Paryż, Francja) - Marek Gacek, Bartosz Balicki, Aleksandra Kasztelewicz.

Podczas walnego zgromadzenia przedstawiciel GKPZ prezentował światowy rajd FIVA, który w roku 2017 organizowany będzie w Polsce przez AK Beskidzki. Prezentacja spotkała się dużym zainteresowaniem. Podczas tego wydarzenia FIVA obchodziła swoje 50-lecie i jedną z imprez towarzyszących było międzynarodowe sympozjum na temat osób młodych w środowisku. Jednym z mówców była A.Kasztelewicz z AK Krakowskiego. Inauguracja uroczystości z okazji 50-lecia FIVA odbyła się w siedzibie Automobil Club de France w Paryżu w dniu 16 listopada i rozpoczęła międzynarodowym sympozjum w sprawie handlu, umiejętności i młodzieży (International Symposium on Trade, Skills & Youth). Sympozjum było okazją do omówienia ważnych kwestii związanych z zagadnieniami technicznymi, szkoleniami i kształceniem praktyk zawodowych, ale przede wszystkim potrzebą zaangażowania i zainteresowania młodego pokolenia pojazdami zabytkowymi. Sympozjum odbyło się w prestiżowym, historycznym 125 letnim budynku Automobil Club de France, a otwierał je Prezes ACF Robert Panhard. Druga część sympozjum poświęcona była młodym ludziom. Z tej okazji zaproszono młodszych miłośników motoryzacji (w wieku od 23 - 33 lat) z Francji, Wielkiej Brytanii, Holandii, Polski i Indii do otwartej debaty na temat możliwości zainteresowania przez młodszą generację zabytkowymi pojazdami. Młodzi ludzie mieli okazję podzielić się swoją pasją i opowiedzieć o swoim zaangażowaniu w to ekscytujące hobby oraz przedstawić swoje pomysły jak przyciągnąć młodsze pokolenie i zwiększyć ich zaangażowanie w ochronę dziedzictwa motoryzacji. Uczestnicy panelu wskazywali na ważne dla nich kwestie, takie jak: widoczna niechęć do youngtimerów, ulubionych klasyków młodego pokolenia, ze strony starszego pokolenia. Trzeba pamiętać o tym, jak powiedział Mark Gessler z amerykańskiego ASNu, że: „przecież każdy z nas będąc dzieckiem, marzył o samochodzie, którym jeździł jego ojciec, więc nie dziwny się, że takie samochody właśnie wybieramy”. Dodatkowo,

uczestnicy wskazywali, że większość imprez jest dla nich zbyt statyczna (Rose, Holandia), „*bo to tylko piękne auta na zielonej trawie, ale brakuje hałasu silników i zapachu benzyny, brak tego co emocjonuje najbardziej - pięknych samochodów w ruchu*”. Zaznaczyli, że równie ważną kwestią jest edukacja, a w zasadzie brak możliwości poznania historii motoryzacji. Większość muzeów motoryzacji jest obecnie przestarzała (na co wskazywali również słuchacze panelu) w odczuciu młodego pokolenia. Brak interaktywności ze zwiedzającym i pomysłu, jak zainteresować tych najmłodszych. W rezultacie, FIVA zobowiązała się do zainicjowania działań, takich jak warsztaty, które mogłyby przyciągnąć młodych ludzi oraz pogłębić ich wiedzę. Pobudziło to również dyskusję na temat możliwości zaimplementowania programów szkolnych, by wzbudzić zainteresowanie już u najmłodszych - uczniów. Inną ważną kwestią, która była poruszana podczas dyskusji było, jak przyciągnąć młodych ludzi do klubów. Obecnie wyraźna jest niechęć u młodych do zrzeszania się w klubach. Pomysły, tj. np. darmowe członkostwo dla dzieci obecnych członków mogło by dać czas na zaszczepienie w młodej osobie pasji i miłości do zabytkowych pojazdów. Organizowanie np. kursów nauki jazdy klasykiem, albo po prostu umożliwienia przejażdżki takim pojazdem. Debata pokazała, iż młodzi ludzie nie czują się potrzebni wśród starszego pokolenia członków klubów, co ich zniechęca, dodatkowo uniemożliwia podejmowanie wspólnych inicjatyw. To był chyba najmocniejszy wniosek z całej debaty, który będzie impulsem do jak najszybszego działania. Przede wszystkim jednak uczestnictwo młodych ludzi podczas sympozjum z okazji 50-lecia FIVA dodało optymizmu i wiary w świetlaną przyszłość dla dziedzictwa pojazdów zabytkowych.

- 4) listopad - obserwator z PZM na najtrudniejszym rajdzie w Europie Lejog (UK) - Marek Gacek
- 5) zawodnik reprezentujący AK Beskidzki wystartował w prestiżowym rajdzie La Festa Mille Miglia w Japonii samochodem Aston Martin z 1937 roku.

Uroczyste zakończenie sezonu GKPZ odbyło się 03.12.2016 roku w hotelu Artis Loft w Radziejowicach. Wzrastająca co roku frekwencja oraz potrzeba poprawy standardu i wizerunku uroczystości spowodowały konieczność zmiany hotelu na większy i o wyższym standardzie. W kolacji galowej i wręczeniu nagarów uczestniczyło 160 osób, uhonorowano ponad 80 osób - zwycięzców cykli MPPZ i PPPZ. Uroczystość wręczenia pucharów poprzedziły całonocne spotkania poszczególnych podkomisji ze środowiskiem. Omówiono kwestię bieżących regulaminów, kalendarze na rok 2017 oraz kierunków rozwoju ruchu pojazdów zabytkowych.

Podkomisja ds. rajdów

W 2016 roku, w kalendarzu GKPZ znalazło się 9 rund MPPZ samochodowych. Trzy imprezy, to imprezy zakwalifikowane do międzynarodowego kalendarza FIVA organizowane przez Automobilklub Beskidzki, Rzeszowski oraz Tarnowski. Wpisanie ww. imprez do kalendarza FIVA zaowocowała licznym udziałem załóg zagranicznych. W Bielsku-Białej załogi zagraniczne stanowiły połowę załóg startujących w rundzie. Wszystkie rundy były obserwowane przez oficjalnych przedstawicieli GKPZ. Do żadnej z rund nie było uwag.

Runda organizowana przez Automobilklub Wielkopolski została odwołana przez organizatora z powodu małej liczby zgłoszeń. Runda została odwołana trzy tygodnie przed startem, bez próby podjęcia działań marketingowych i promocyjnych, aby pozyskać zawodników.

Z powodu niskiej frekwencji w stosunku do wymagań regulaminowych na rundzie organizowanej przez Automobilklub Morski wynik tej rundy nie został uwzględniony w klasyfikacji do Mistrzostw Polski.

W bieżącym roku, w cyklu MPPZ wystartowało łącznie 145 załóg (wzrost o 7%) samochodowych zrzeszonych w klubach należących do PZM oraz kilkadziesiąt załóg nie zrzeszonych w PZM, co daje liczbę ponad 200 załóg. Swoich zawodników w tym sezonie wystawiło 20 klubów zrzeszonych w PZM. Wzrost liczby zawodników, którzy wystartowali w cyklu pomimo odwołania rundy w Poznaniu, jest bardzo pozytywnym sygnałem.

W bieżącym sezonie, po 13 latach przerwy, do kalendarza wróciła runda organizowana przez ALK Tarnowski. Impreza okazała się dużym sukcesem, zanotowała dobrą frekwencję oraz cieszyła się bardzo dobrą opinią zawodników.

W tym roku, w Rydzynie (Automobilklub Leszczyński), odbyła się runda kandydacka do kalendarza MPPZ. impreza zyskała akceptację obserwatora i wejdzie do kalendarza MPPZ na rok 2017.

Poprawiono funkcjonalność systemu zgłoszeń on-line, system cieszy się bardzo dobrą opinią wśród zawodników i organizatorów.

Podkomisja ds. legislacji

1. Monitorowanie ruchów legislacyjnych w zakresie ustawy „prawo ochrony środowiska”. W 2015 roku, Tadeusz Arkit wraz z grupą posłów złożył projekt noweli do ustawy „prawo ochrony środowiska”, nazywanej przez media ustawą antysmogową, w której jednym z rozwiązań tam proponowanych była możliwość zakazywania wjazdu do centrów miast pojazdom, po podjęciu stosownej uchwały przez Radę Gminy. Projekt przeszedł bez tego zapisu, jednakże poseł Arkit sugerował powrót do tego rozwiązania w jednym z wywiadów udzielonych w kwietniu 2016 roku. Do dnia dzisiejszego żadnych zmian nie zgłoszono.
2. Kwestia następcy podatku akcyzowego, wprowadzającego absurdalnie wysokie stawki podatku dla sprowadzanych pojazdów, których wiek odpowiada dzisiejszym oldtimerom, ale i youngtimerom. Nieustannie pozostajemy w kontakcie z Ministerstwem Finansów, w zakresie przygotowanych założeń do projektu. Na dzień 23 listopada 2016 roku, stawki podatku akcyzowego w proponowanym przez rząd zestawieniu, zostały zakwestionowane na posiedzeniu komisji senackiej w dniu 15 listopada 2016 r. i powrócono do prac w Ministerstwie. Nieoficjalnie udało mi się uzyskać informacje, iż ostateczny kształt może oscylować w granicy połowy planowanych stawek, przy czym, w stosunku do obecnych dwóch stawek akcyzy, w dalszym ciągu poszkodowani będą posiadacze aut najstarszych. Na etapie ministerialnym nie ma mowy o żadnych ulgach dla pojazdów zabytkowych czy hybrydowych, ponieważ nie jest to przedmiot pracy Ministerstwa, natomiast takowe pojawiają się w projekcie senackim.

Podkomisja motocykli

W sezonie 2016 odbyło się 6 rund Mistrzostw Polski Pojazdów Zabytkowych w kategorii motocykli w trzech klasach Pre - 55 , post - 55 i post 70. Rundy odbywały się cyklicznie od maja do września, w odstępach około trzech tygodni w usystematyzowanym systemie, co pozwoliło zawodnikom na zaplanowanie kalendarza startów w MPPZ. Miało to znaczny wpływ na zwiększenie frekwencji wśród zawodników walczących o tytuł Mistrza Polski, jak i zwiększony udział uczestników nie zrzeszonych, co przekłada się na coraz większą popularność MPPZ wśród motocyklistów.

W sezonie 2016 swoich zawodników wystawiło 16 klubów zrzeszonych w PZM i kilkanaście, które jeszcze nie są członkami PZM, ale wyrażają chęć przystąpienia lub są na etapie spełniania wymogów formalnych. Łączna frekwencja na wszystkich rundach to około pięciuset motocykli. Zawodników zrzeszonych sklasyfikowano 125, co stanowi przyrost o 36% w stosunku do roku 2015.

Podkomisja ds. sportu

W Pucharze Polski Pojazdów Zabytkowych w rajdach na regularność w sezonie 2016 rozegrano wszystkie 6 zaplanowanych rund. W całym sezonie sklasyfikowanych zostało 51 załóg, co stanowi wzrost o 27% w stosunku do sezonu poprzedniego oraz ponad 80% od początku dyscypliny.

Rywalizację prowadzono w 3 grupach:

- w grupie Tradycyjnej - 20 załóg
- w grupie Sportowej - 22 załogi
- w grupie Youngtimer - 9 załóg.

Prowadzono osobno klasyfikację dla kierowców i pilotów w każdej z grup. Dwie z rund miały ponad 500 km całkowitej długości - Rajd Polski Historyczny oraz Grand Prix Polski, tak więc zgodnie z regulaminem miały współczynnik 1,5 - co oznacza, że punkty zdobyte mnożone są przez współczynnik. Wszystkie rundy były autonomicznymi zawodami nie połączonymi z innymi dyscyplinami.

Każdy z rajdów podlegał indywidualnej ocenie obserwatora GKPZ w znormalizowanej formie. Jedna z rund Grand Prix Polski organizowana przez Stowarzyszenie Stare jak Nowe i Automobilklub Kielecki uzyskała opinię negatywną.

Jedna z rund - Rajd Polski Historyczny była jednocześnie eliminacją Pucharu FIA w Historycznych Rajdach na Regularność.

W sezonie 2016 dużą wagę przykładaliśmy do promocji nowej dyscypliny na stronach internetowych oraz w mediach społecznościowych, zarówno GKPZ PZM jak i współpracujących portali. Po raz pierwszy patronem medialnym cyklu była telewizja Motowizja. Relacje z rajdów ukazywały się cyklicznie w programie poświęconym sportom motorowym - Motowizja Sport News. W blokach reklamowych pojawiał się cyklicznie krótki film promocyjny. Na koniec sezonu pokazana została ceremonia rozdania tytułów oraz podsumowanie sezonu wraz z wywiadami z zawodnikami. Ogólnie współpracę oceniamy bardzo wysoko.

Podsumowując, sezon 2016 należy uznać za udany, szczególnie w aspekcie znaczącego wzrostu popularności dyscypliny, nowych zawodników w cyklu oraz bardzo dobrej oprawy medialnej.

Działania marketingowe

1. Więcej informacji na stronie internetowej i jej aktualizowanie

Rozbudowana podstrona Pojazdy Zabytkowe uzyskuje znacznie lepsze wyniki, niż w poprzednim roku. Informacje pojawiają się częściej i szybciej. Dzięki temu *pzm.pl* jest jednym z najlepszych źródeł informacji na temat imprez pojazdów zabytkowych w Polsce. Artykuły, relacje i inne informacje pojawiają się bardzo często i są z pierwszej ręki. Największą popularnością cieszą się zakładki: „Wyniki” oraz „MPPZ”.

2. Profil na facebooku

Profil GKPZ na facebooku „POJAZDY ZABYTKOWE PZM” zyskał już prawie 5000 fanów, liczba ta wciąż rośnie. Informacje z świata zabytkowej motoryzacji pojawiają się teraz codziennie.

3. Współpraca z *Autoklub.pl*

Kontynuujemy współpracę z portalem *Autoklub.pl*. Jest to jeden z najbardziej popularnych serwisów internetowych piszących o sportach motorowych w Polsce. Pojazdy zabytkowe mają osobny dział, redagowany przez PZM.

4. Współpraca z *Rajdy24.pl*

W 2015 roku nawiązaliśmy współpracę z portalem *Rajdy24.pl*. W sezonie 2016 współpracę kontynuowano. Jest to największa konkurencja dla *Autoklubu.pl*. Tematyka podobna - traktuje o sportach motorowych w Polsce i na świecie. PZM jest w ścisłym kontakcie z redakcją, a nasze artykuły są obecne w zakładce „rajdy historyczne”.

5. Targi branżowe

W 2016 roku GKPZ po raz drugi promowała ruch weterański PZM na targach i wystawach pojazdów zabytkowych. W maju pojawiliśmy się na Auto Nostalgii oraz podczas Oldtimer Warsaw Show, a w listopadzie na Warsaw Moto Show 2016. Wizyta na targach miała na celu promowanie imprez PZM, o których wielu posiadaczy pojazdów zabytkowych nie ma zielonego pojęcia oraz ocieplenie wizerunku PZM w środowisku.

Targi "Auto Nostalgia" odbywają się w Warszawie od 2011 roku i są liderem w tego typu przedsięwzięciach w Polsce. W tym roku po raz drugi na targach pojawiło się stanowisko GKPZ, na którym zademonstrowaliśmy samochody popularne i bardzo lubiane: Fiata 500, Volkswagena Garbusa oraz Polskiego Fiata 126p. „Mały Fiat” reklamował Ogólnopolski Złot Fiata 126p, który po raz pierwszy był organizowany pod patronatem PZM.

W tym samym majowym terminie, GKPZ pojawiła się na Oldtimer Warsaw Show w Nadarzynie. Jest to impreza nowa, ale jest organizowana z ogromnym rozmachem. Zwiedzających jest kilkadziesiąt tysięcy, a w dwóch halach prezentuje się kilkaset pojazdów. Na naszym stoisku można było zobaczyć m. in. Citroena SM, Syrenę 102 i BMW Isetę.

18-20 listopada GKPZ zaprezentowała się na Warsaw Moto Show w Nadarzynie. Impreza podzielona była na hale z nowymi pojazdami i z klasykami. Nasze pojazdy to: Volvo P1800, Polski Fiat 125p Romulda Chałasa przygotowany do rajdów, Saab 850 Monte Carlo i Audi 100. Targi odwiedziło prawie 150 tys. widzów. Do dyspozycji było 102 000 metrów kwadratowych powierzchni ekspozycyjnej, zwiedzający mogli podziwiać ponad 500 modeli samochodów nowych i zabytkowych od ponad 200 wystawców.

6. Kalendarz PZM na 2016 rok

GKPZ w współpracy z Biurem Marketingu i Automobilklubem Beskidzkim wydała kalendarz na 2016 rok. Kalendarz to niemal tradycja GKPZ. Był wydawany także w latach 2013, 2014 i 2015.

7. Patroni medialni

Kontynuowano współpracę z patronatami medialnymi (redakcjami *Automobilisty* i *ClassicAuto*). W ramach tych umów, przed każdą rundą w obu czasopismach ukazywały się zapowiedzi, następnie - obszerne relacje. Nawiązano także współpracę z telewizją *MotoWizja*, która relacjonowała rajdy cyklu PPPZ oraz podsumowała sezon pod koniec roku. Nawiązaliśmy także współpracę z redakcją magazynu *KMH Classic*.

8. Współpraca z PZU

Kontynuujemy współpracę z firmą PZU. Każdy członek klubu sfederowanego w PZM, posiadający 25-letni samochód, opłacone składki i kartę „show your card”, może ubiegać się o dodatkową zniżkę na ubezpieczenie OC w PZU.

Co roku PZM wysyła sprawozdanie do PZU. Nasza umowa polega m. in. na promowaniu oferty PZU na imprezach PZM. Dzięki tym zniżkom, do klubów PZM zapisuje się mnóstwo nowych członków. Prawie każdy posiadacz zabytkowego auta w Polsce dzięki tej zniżce chce być zrzeszony w PZM.

Zadania na rok 2017

1. Pojazdy Zabytkowe na YouTube, Twitterze i Instagramie

Social media to przyszłość internetu. Poza zwiększeniem odbiorców na facebooku, planujemy założyć konta na Instagramie i Twitterze. Konto YouTube już istnieje i posiada pierwsze filmy. W tej chwili większość użytkowników internetu informacje na temat wydarzeń uzyskuje właśnie z tego typu portali, dlatego nasza obecność w social media jest niezbędna. Nie tylko ze względów informacyjnych, ale także wizerunkowych.

2. Kalendarz PZM na 2017 rok

Pomysł kalendarza sprawdza się od lat i w naturalny sposób będzie kontynuowany w roku 2017.

3. Patroni medialni

Zamierzamy kontynuować współpracę z patronatami medialnymi (redakcjami Automobilisty i ClassicAuto). Również telewizja MotoWizja jest zainteresowana kontynuacją współpracy.

4. Budowanie przyjaznego wizerunku GKPZ i naszych imprez

Zamierzamy kontynuować nasze działania na stronach internetowych, facebooku i współpracujących z nami portalami. Działania te odnoszą zamierzony efekt. Szczególny nacisk zamierzamy skierować na promocję cykli MPPZ oraz MPHRR.

5. Rozwój profesjonalnego biura prasowego, pełniącego funkcję rzecznika GKPZ.

6. Pozyskanie sponsora GKPZ i MPPZ.

7. Kreowanie wspólnego wizerunku wszystkich rund MPPZ.

GLÓWNA KOMISJA CARAVANINGU

W 2016 roku Główna Komisja Caravaningu pracowała w następującym składzie:

Dariusz Jajko	przewodniczący
Piotr Pelka	wiceprzewodniczący
Marcin Turko	sekretarz
Jerzy Bebak	członek
Janusz Reliszko	członek

Zgodnie z §10 pkt 1 regulaminu, w 2016 roku GKC odbyła 5 protokołowanych posiedzeń, natomiast wszystkie ważne sprawy, które musiały zostać zatwierdzone przez członków GKC pomiędzy posiedzeniami były przyjęte przy pomocy środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość.

Imprezami centralnymi koordynowanymi bezpośrednio przez GKC są:

- Carawaningowe Mistrzostwa Polski PZM
- Młodzieżowy Konkurs Carawaningowy PZM
- Konkurs Aktywności Turystycznej PZM.

Statystyka centralnych imprez za 2016 rok wygląda następująco:

Carawaningowe Mistrzostwa Polski PZM

rok	liczba rund	liczba sklasyfikowanych drużyn	liczba sklasyfikowanych klubów	liczba sklasyfikowanych okręgów
2016	3	98	14	6

data	nazwa imprezy	organizator	miejsce
30.04 - 03.05.2016	I Runda CMP	Klub Motorowy Górników „Jarząbek”	Ochaby
25 - 29.05.2016	II Runda CMP	Śląski Klub Motorowy	Wisła
12 - 15.08.2016	III Runda CMP	Klub Carawaningowy „Brzeźnica”	Osiek

Młodzieżowy Konkurs Carawaningowy PZM

rok	liczba rund	liczba sklasyfikowanych zawodników
2016	3	47

data	nazwa imprezy	organizator	miejsce
30.04-03.05.2016	I Runda MKC	Klub Motorowy Górników „Jarząbek”	Ochaby
25-29.05.2016	II Runda MKC	Śląski Klub Motorowy	Wisła
12-15.08.2016	III Runda MKC	Klub Carawaningowy „Brzeźnica”	Osiek

Konkurs Aktywności Turystycznej PZM

rok	liczba sklasyfikowanych załóg
2016	36

Poza imprezami centralnymi, w sezonie 2016 zostało zorganizowanych 51 imprez turystyki caravaningowej, w których uczestniczyli członkowie PZM. 22 imprezy o randze ogólnopolskiej, kilkanaście o randze okręgowej oraz klubowej. Ponadto, na bilans roku 2016 składa się 11 imprez rangi międzynarodowej, w tym: Youth Rally, FICC Rally, Europa Rally, Adria Rally, Dahlie Rally, złoty wycieczkowe i wypoczynkowe organizowane przez PZM Travel.

W sezonie 2016 odbyła się kolejna edycja Pucharu Śląska w Jeździe Samochodem z Przyczepą oraz Puchar Śląska w Jeździe Sprawnościowej Pań. Organizatorem imprezy był Klub Turystyki Caravaningowej „Gwarek” z Tarnowskich Gór. Zawody cieszą się coraz większym zainteresowaniem wśród uczestników, o czym świadczy frekwencja 63 zawodników.

Szkolenia

GKC w 2016 roku zorganizowała naradę szkoleniową dla komandorów, organizatorów imprez ogólnopolskich oraz naradę podsumowującą sezon.

W 2016 roku takie spotkania odbywały się w Katowicach oraz Koszęcinie. W spotkaniach uczestniczyło ponad 45 osób.

Współpraca z biurem podróży PZM Travel

Stała współpraca GKC z Biurem PZM Travel przełożyła się na zrealizowanie wielu ciekawych ofert w postaci zlotów caravaningowych, wycieczkowych, skierowanych do turystów zrzeszonych w PZM jak również do turystów indywidualnych.

Imprezy 2016 roku organizowane przez PZM Travel przy współpracy z GKC PZM:

12.05 - 16.05.2016	55.Europa Rallye	PZM Travel	Holandia
22.05 - 26.05.2016	Złot wycieczkowy	PZM Travel	SzprewaldNiemcy
26.05 - 30.05.2016	Złot wycieczkowy	PZM Travel	SaksoniaNiemcy
25.06 - 02.07.2016	17.Adria Rally	PZM Travel	Chorwacja
02.07 - 09.07.2016	Złot wypoczynkowy	PZM Travel	Chorwacja
29.07 - 07.08.2016	84 FICC Rally	PZM Travel	Ponte de Lima
30.07 - 06.08.2016	Złot wypoczynkowy	PZM Travel	Niedzica
22.08 - 25.08.2016	Złot wypoczynkowy	PZM Travel	Ciechocinek
25.08 - 28.08.2016	Złot wypoczynkowy	PZM Travel	Toruń
01.09 - 05.09.2016	20. Dahlie Rallye	PZM Travel	Liptovsky Trnovec

PZM Travel, na wniosek GKC, bezprzewidyjnie prowadzi działania mające na celu ułatwienie turystom zrzeszonym w PZM zgłaszanie się na imprezy międzynarodowe organizowane w ramach przynależności do FICC.

Główna Komisja Caravaningu

W 2016 roku dotyczyło to wyjazdów na następujące imprezy:

25.06 - 02.07.2016	17. Adria Rally	PZM Travel	Chorwacja
01.09 - 05.09.2016	20. Dahlie Rallye	PZM Travel	Liptovsky Trnovec

Poprzez Biuro PZM Travel turyści caravaningowi PZM mają możliwość zaopatrywać się między innymi w karnety CCI, które uprawniają do zniżek na campingach w Europie. Coraz większa liczba sprzedanych karnetów (645 szt. w 2016 roku) świadczy o dużym zainteresowaniu usługami świadczonymi przez PZM Travel. Ponadto, biuro prowadzi stronę internetową, na której dostępna jest usługa umożliwiająca otrzymanie informacji o warunkach drogowych, przepisach oraz innych ważnych informacjach dla zmotoryzowanych. Ta forma przekazu informacji cieszy się dużym zainteresowaniem wśród subskrybentów.

Dahlie Rallye

W 2016 roku zlot z cyklu Dahlie został zorganizowany na campingu Mara w Liptovskiej Trnawie, przez Słowaków zrzeszonych w SACAC. W zlocie uczestniczyło ponad 30 załóg reprezentujących PZM. W trakcie zlotu odbyło się posiedzenie Prezydium Dahlie, które ustaliło między innymi harmonogram zlotów na najbliższe 5 lat.

ADRIA Rallye

Międzynarodowy zlot turystów caravaningowych organizowany od 17 lat w Chorwacji cieszy się dużym zainteresowaniem polskich turystów caravaningowych. Grupa PZM od kilku lat jest najliczniejszą zorganizowaną grupą turystów uczestniczącą w tych spotkaniach. W trakcie zlotów regularnie co roku organizowane są spotkania reprezentantów klubów uczestniczących w tych imprezach.

EUROPA Rallye

W 2016 roku zlot z cyklu Europa Rallye zorganizowano w Holandii, w miejscowości Sevenum. Organizatorem był Holenderski Klub Caravaningowy. W zlocie uczestniczyło 12 załóg reprezentujących PZM.

Bardzo istotnym wydarzeniem były wybory nowych władz w Komitecie Europa Rallye, podczas których członek GKC - Piotr Pelka został członkiem Komitetu Europa Rallye, reprezentując tym samym wszystkie kluby caravaningowe zrzeszone w PZM.

Budżet GKC

Budżet na rok 2016 wynosił 55.000 zł.

Podsumowania sezonu

W 2016 roku ogólnopolskie podsumowanie sezonu turystyki caravaningowej zostało przygotowane przez Klub Turystyki Caravaningowej „Gwarek”. W trakcie Gali Caravaningu zostały wręczone trofea zawodnikom, klubom i okręgom, które sklasyfikowane zostały w pierwszej szóstce klasyfikacji generalnych.

W imprezie uczestniczyło ponad 120 osób, które po części oficjalnej wzięły udział w Balu Mistrzów. Gośćmi specjalnymi byli przedstawiciele organizacji turystycznych z Chorwacji i Czech, z którymi kontynuowano rozmowy określające warunki współpracy na rok 2017, mającej na uwadze wszystkich członków PZM.

ZESPÓŁ TORÓW I TRAS

W 2016 roku Zespół Torów i Tras pracował w następującym składzie:

Marian Zupa	przewodniczący
Marek Hejnar	wiceprzewodniczący
Janusz Marnik	członek
Piotr Kuciak	członek

W 2016 roku odbyły się 3 posiedzenia Zespołu.

1. 22.02.2016 r. w Warszawie w siedzibie PZM

Na pierwszym w kadencji 2015 - 2019 posiedzeniu omawiano sprawy organizacyjne. Ustalono, że w dalszym ciągu należy szukać nowych kandydatów na inspektorów torów i tras. Jest to niezbędne ze względu na stale przybywające obowiązki, jakie spoczywają na członkach ZTT, wynikające z powstawania nowych konkurencji i nowych obiektów, na których powstają nowe tory i trasy.

2. 22.04.2016 r. w Bydgoszczy w siedzibie ZO PZM

Głównym celem posiedzenia była ocena zawodów Mistrzostw Polski w Super Moto pod względem zabezpieczenia oraz zapoznanie się członków Zespołu i inspektorów z pracami homologacyjnymi, które muszą być wykonane w pierwszym półroczu. Ponadto, zostały przedyskutowane zaktualizowane dokumenty w sporcie motocyklowym i kartingowym.

3. 03.12.2016 r. w Bydgoszczy w siedzibie ZO PZM

Na spotkanie został zaproszony inspektor Robert Jaromin. W ciągu roku kol. Jaromin dokonywał kilka inspekcji i miał sporo spostrzeżeń i uwag ważnych do wykorzystania w pracy Zespołu. Przedstawiona została również informacja na temat wykonanych inspekcji torów i tras w 2016 roku. Podczas spotkania została zgłoszona kandydatura na inspektora Marcina Kuciaka. Zespół postanowił, że na pierwsze posiedzenie w 2017 zaprosi kandydata i dokona oceny jego kompetencji do pracy w charakterze inspektora.

W ciągu roku do Zespołu wpływały wnioski z klubów i od właścicieli torów o przeprowadzenie czynności homologacyjnych w związku z kończącą się ważnością licencji toru.

Najwięcej inspekcji przeprowadzono w związku z homologacją torów motocrossowych. W kilku przypadkach wydano zgodę na organizację tylko jednych zawodów, co nie zamyka możliwości wydania w późniejszym terminie licencji z określonym terminem ważności - po uzupełnieniu wymaganej dokumentacji, czy też dokonaniu niezbędnych poprawek na torze i przeprowadzeniu przez ZTT ponownej inspekcji. Dotyczyło to torów motocrossowych w Kwidzynie, Ornećcu, Giżycku, Olecku i toru kartingowego z wykorzystaniem do wyścigów drogowych w Pszczółkach.

Trasy dla wyścigów górskich były pod stałą kontrolą inspektorów i podczas każdego zawodów był obecny przedstawiciel ZTT, który miał za zadanie skontrolowanie wykonania zaleceń związanych z bezpieczeństwem i poinformowania organizatora, czy zawody mogą zostać przeprowadzone.

Tory do Super Moto posiadały ważne licencje i nie wymagały przeprowadzenia czynności homologacyjnych i inspekcji.

W drugiej połowie roku został oddany do użytku tor w Słomczynie i po inspekcji homologacyjnej otrzymał licencję na organizację zawodów. Również tor w Toruniu został poprawiony, co daje możliwość organizacji zawodów wyższej rangi.

ZESPÓŁ ds. RZECZOZNAWSTWA

W 2016 roku Zespół pracował w następującym składzie:

Zbigniew Żebrowski	przewodniczący
Dariusz Kałwa	wiceprzewodniczący
Dariusz Skrzypczyk	sekretarz
Janusz Szcześniak	członek
Maciej Szurkowski	członek

W okresie sprawozdawczym odbyły się 2 zebrania Zespołu: 8.04.2016 i 5.12.2016 r.

W 2016 roku Zespół realizował przyjęty na początku kadencji w roku 2015 program działalności uwzględniający następujące kierunki działania:

- 1) zakres szkolenia rzeczoznawców samochodowych i rzeczoznawców PZM,
- 2) zaktywizowanie programu i realizacja szkoleń przez PZM Holding, na podstawie wyników audytu PCA, który miał miejsce w CCR PZM w roku 2015,
- 3) zintensyfikowanie działań związanych z podniesieniem rangi rzeczoznawców samochodowych, aby zarówno jednostki administracji, jak również sami rzeczoznawcy byli zainteresowani certyfikacją,
- 4) rozszerzenie na kolejne sądy okręgowe, wzorem Sądu Warszawskiego, powoływania na biegłych sądowych wyłącznie certyfikowanych rzeczoznawców z listy Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju,
- 5) przygotowanie programów szkoleniowych i jednoczesnego szkolenia rzeczoznawców w rozszerzonej tematyce dotyczącej nie tylko techniki ruchu drogowego, ale również wyceny szkód majątkowych oraz wyceny maszyn i urządzeń,
- 6) podejmowanie działań mających na celu zwiększenie liczby rzeczoznawców działających w PZM, aby móc być partnerem dla dużych firm ubezpieczeniowych.
- 7) wnioskowanie o nadawanie odznaczeń państwowych, odznak resortowych, odznak honorowych PZM, tytułów oraz nagród,
- 8) podejmowanie działań wynikających z przynależności PZM do międzynarodowych federacji,
- 9) wykonywanie innych zadań i czynności zleconych przez ZG PZM w zakresie rzeczoznawstwa.

21 kwietnia 2016 roku przewodniczący Zespołu ds. Rzeczoznawstwa brał udział w posiedzeniu Komitetu Programowego CCR PZM.

Pomimo podejmowanych wspólnie z PZM Holding działań zmierzających do prawnego unormowania i podniesienia rangi statusu rzeczoznawcy samochodowego poprzez wprowadzenie przez sądy wymogu powoływania przez nich biegłych wyłącznie z listy certyfikowanych rzeczoznawców samochodowych, nie udało się uzyskać jednoznacznych prawnych rozwiązań.

Za częściowy sukces można uznać fakt, że niektórzy prezesi sądów okręgowych (np. w Warszawie) wymagają od swoich kandydatów na biegłych sądowych z dziedziny motoryzacji przedstawienia aktualnych certyfikatów, które są potwierdzeniem posiadanych przez nich kompetencji.

Zespół ds. Rzeczoznawstwa współpracował również z Komitetem Technicznym CCR PZM, na bieżąco rozwiązując wspólnie problemy CCR. Komitet Techniczny CCR PZM oceniał stopień spełnienia kryteriów certyfikacji przez kandydatów / rzeczoznawców przed wydaniem certyfikatu rzeczoznawcy samochodowego, a następnie wydawał orzeczenia potwierdzające spełnienie kryteriów i kompetencji egzaminowanych rzeczoznawców samochodowych. ZRz wspólnie z KT CCR PZM dokonał także oceny skuteczności egzaminów i corocznej aktualizacji pytań egzaminacyjnych z techniki samochodowej, ruchu drogowego, wyceny wartości oraz pojazdów zabytkowych. Ścisła współpraca Zespołu ds. Rzeczoznawstwa z Komitetem Technicznym CCR PZM była i jest niezbędna, celem utrzymania poziomu wydawanych ekspertyz i opinii, gdyż obniżono wymagany poziom wykształcenia i zmniejszono wymagany okres praktyki zawodowej, niezbędny, aby zostać rzeczoznawcą samochodowym. Tak więc poziom rzeczoznawców mają utrzymywać jednostki certyfikujące.

Kontynuowano prace nad opracowaniem jednolitego materiału do szkoleń rzeczoznawców PZM w rozszerzonej tematyce dotyczącej nie tylko techniki ruchu drogowego, ale również wyceny maszyn i urządzeń.

W obydwu posiedzeniach ZRz, na zaproszenie przewodniczącego ZRz, udział brał Prezes PZM Holding Cezary Droszcz, który informował m.in. o sytuacji ubezpieczeń na rynku motoryzacyjnym i współpracy przez PZM Holding z firmami ubezpieczeniowymi.

Zespół ds. Rzeczoznawstwa, na podstawie analizy prowadzonych procesów certyfikacji rzeczoznawców samochodowych, potwierdził słuszność przyjętej zasady certyfikacji bez podziału na tzw. „sylwetki”. Rzeczoznawca samochodowy bez względu na zakres wydawanych opinii / ekspertyz musi posiadać odpowiedni poziom wiedzy ustalony w ustawie prawo o ruchu drogowym. Pomimo starań ZRz od dwóch lat o likwidację „sylwetek” stosowanych przez KPSRzS, do tej pory nie udało się dopracować wspólnego stanowiska z Ministerstwem Infrastruktury i Rozwoju, aby na ich liście byli wyłącznie certyfikowani rzeczoznawcy samochodowi o pełnej wiedzy z zakresu motoryzacji.

Ustawa prawo o ruchu drogowym, w art. 79a wprowadziła pojęcie rzeczoznawcy samochodowego, określając jego minimalne, niezbędne do otrzymania certyfikatu kompetencje, jako znajomość całości zagadnień związanych z ruchem drogowym i techniką samochodową. Z tej przyczyny osoba, która nie zna zagadnień np. ruchu drogowego nie może uzyskać certyfikatu, który nawet w nazwie wskazuje na potrzebę znajomości zagadnień ruchu drogowego. Tak więc z punktu widzenia prawnego wprowadzanie tzw. „sylwetek” w procesie certyfikacji jest niedopuszczalne. Dotyczy to zwłaszcza występowania rzeczoznawcy samochodowego przed sądem w sprawach karnych.

Prace ZRz zlecone przez ZG PZM w zakresie rzeczoznawstwa, ze względu na krótkie terminy odbywały się najczęściej pocztą elektroniczną, poza formalnymi posiedzeniami ZRz. Brali w nich udział nie tylko członkowie ZRz, ale także członkowie KT CCR PZM.

ZESPÓŁ OCHRONY ŚRODOWISKA

W 2016 roku Zespół Ochrony Środowiska pracował w następującym składzie:

Elżbieta Marcinkiewicz	przewodnicząca
Wojciech Grodzki	członek
Andrzej Harasimowicz	członek
Małgorzata Lewandowska	członek
Krzysztof Studziński	członek

W 2016 roku Zespół odbył dwa posiedzenia.

Licencje FIM Komisarza Ochrony Środowiska na lata 2015 - 2017 posiada 9 osób reprezentujących PZM: Elżbieta Marcinkiewicz, Grażyna Makowska, Oliwia Biernacka, Karolina Zawajska, Wojciech Grodzki, Stanisław Bazela, Maciej Polny, Jacek Bujański, Dariusz Stypa.

W dniu 16.04.2016 roku w Warszawie przeprowadzono szkolenie dla kandydatów na Komisarzy Ochrony Środowiska PZM. Do egzaminu przystąpili i zdali go wszyscy uczestnicy szkolenia, tj. 42 osoby.

Do dnia 31.12.2016 roku Biuro Sportu i Turystyki ZG PZM wydało 38 nowych licencji. Obecnie ważne uprawnienia komisarza ochrony środowiska PZM posiada 305 osób, a ważne w 2016 roku licencje posiadało 170 osób.

Światowy Dzień Ochrony Środowiska, obchodzony 5 czerwca, jest największym i najpopularniejszym dniem pozytywnych działań na rzecz ochrony środowiska na całym świecie. Zespół Ochrony Środowiska PZM zachęcał organizatorów zawodów, imprez motorowych - zwłaszcza (ale nie tylko) 5 czerwca do podejmowania i zgłaszania inicjatyw związanych z ochroną środowiska.

W 2016 roku hasło obchodów Światowego Dnia Środowiska brzmiało: Go Wild for Life. Sprzeciw wobec nielegalnego handlu dzikimi zwierzętami. Ludzie zaangażowani w sporty motorowe mogą wypowiedzieć się w imieniu tych, którzy głosu nie mają i dlatego zachęcaliśmy do odpowiedzialnego uprawiania sportów motorowych z poszanowaniem środowiska naturalnego.

Regulamin Ochrony Środowiska w Sportach Motorowych na 2016 rok został zatwierdzony przez Zespół Ochrony Środowiska PZM w dniu 17.02.2016 roku.

Zespół Ochrony Środowiska PZM ustalił, że powoływanie komisarza ds. ochrony środowiska na imprezy krajowe będzie obowiązkowe i powinna to być osoba wyznaczona przez organizatora. Obowiązkiem komisarza ds. ochrony środowiska jest sporządzenie sprawozdania ze swoich działań na imprezie, które w terminie 48 godzin po zakończeniu imprezy wysyła pocztą elektroniczną do sekretariatu ZOŚ, a kopię przekazuje gospodarzowi obiektu, dyrektorowi / kierownikowi zawodów oraz obserwatorowi PZM ds. ochrony środowiska, jeśli jest obecny na imprezie.

Zespół Ochrony Środowiska PZM postanowił od 2016 wyróżniać tytułem honorowym AMBASADORA OCHRONY ŚRODOWISKA PZM zawodników, którzy uzyskali znaczące tytuły sportowe w uprawianych dyscyplinach i nie tylko. Ambasador Ochrony Środowiska PZM wspiera ideę ochrony środowiska poprzez przestrzeganie i promowanie Regulaminu Ochrony Środowiska PZM podczas zawodów i imprez oraz reaguje na wszelkie stwierdzone przypadki jego nieprzestrzegania.

ZOŚ, w swych długofalowych działaniach na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego człowieka i zrównoważonego rozwoju, będzie również promować osoby, które wyróżniają się w tych działaniach i zechcą być „twarzą naszej misji”. Godnością Ambasadora Ochrony Środowiska PZM uhonorowano: Joannę Miller, Krzysztofa Hołowczyca, Bartosza Zmarzlika, Rafała Sonika.

W 2016 roku Zespół Ochrony Środowiska otrzymał 151 sprawozdań od komisarzy ds. ochrony środowiska (56 - sport żużlowy, 42 - sport motocyklowy, 16 - sport kartingowy, 37 - sport samochodowy).

W dniu 29.06.2016 roku rozpoczęto realizację projektu ZOŚ na facebooku #PZMDbamOSrodowisko. Uznano tę formę kontaktu i możliwość propagowania idei ochrony środowiska za bardzo dobrą i świetnie przyjętą przez osoby korzystające z mediów społecznościowych. W ramach projektu odbywały się wizyty, prezentacje, szkolenia, gry i zabawy podczas różnych imprez, np. międzynarodowego turnieju mini żużla z okazji 15-lecia MKMŻ Rybki Rybnik, Supermoto w Poznaniu, Mistrzostw Europy w Motocrossie w Olsztynie, Młodzieżowego Pucharu Świata FIM 250 cm³ w Grudziądzu, Rajdu Polski, Grand Prix w Toruniu, Finału Indywidualnych Mistrzostw Świata Juniorów w Gdańsku i wielu innych.

Ogromną popularnością cieszyły się zdjęcia z planszą #PZMDbamOSrodowisko. Zgromadziliśmy piękną galerię „dbających o środowisko” od naszych ambasadorów: Krzysztofa Hołowczyca i Bartosza Zmarzlika, po międzynarodowe Jury Mistrzostw Świata i Europy organizowanych w Polsce, działaczy, zawodników, młodzież i dzieci. Na wielu zawodach - najczęściej w biurze zawodów - ustawiano nasz roll-up „Dbamy o Środowisko”: Rajd Polski, Grand Prix w Toruniu, Finał Indywidualnych Mistrzostw Świata Juniorów w Gdańsku, itp.

Na stronie internetowej PZM, we wszystkich dyscyplinach motorowych, turystyce, BRD przygotowano zakładki „OCHRONA ŚRODOWISKA” zawierające Regulamin Ochrony Środowiska w sportach motorowych, informacje, komunikaty, itp. na temat ochrony środowiska.

Zespół Ochrony Środowiska PZM będzie kontynuował i rozwijał projekt #PZMDbamOSrodowisko oraz zacieśni współpracę z głównymi komisjami PZM w celu lepszego propagowania aspektów ochrony środowiska.

Pokażmy, że nie jest nam obojętne, w jakim środowisku uprawiamy naszą ulubioną dyscyplinę sportu!

ZESPÓŁ MEDYCZNY

W 2016 roku Zespół Medyczny pracował w następującym składzie:

Krzysztof Gawel	przewodniczący
Beata Mass	wiceprzewodnicząca
Teodor Tutak	członek
Artur Gawłowski	członek
Mariusz Rydzikowski	członek
Piotr Stencel (od 19.11.2016 r.)	członek

Pierwsze posiedzenie powołanego w dniu 30.01.2016 r. Zespołu odbyło się w dniu 18 marca.

Na tym posiedzeniu m.in. powołano wiceprzewodniczącą Zespołu, dokonano przydziału imprez rangi MŚ organizowanych w Polsce, na których wymagana jest obecność CMO, przegłosowano wnioski o powołanie dodatkowo dr Piotra Stencla w skład ZM (który formalnie powołany został do składu ZM przez ZG PZM w dniu 19.11.2016 r.), omówiono Regulamin Medyczny PZM precyzując jego punkty dotyczące minimalnych wymagań dotyczących zabezpieczenia medycznego zawodów i oficjalnych treningów oraz treningów organizowanych przez kluby i związki sportu motorowego.

W dniu 19.03.2016 roku, członkowie ZM oraz dr Piotr Stencel brali udział w Seminarium FIM, uzyskując licencję CMO (licencja dr Teodora Tutaka w trakcie załatwiania w FIM).

Drugie posiedzenie Zespołu odbyło się w dniu 19.11.2016 r. Gościem spotkania był p. Jan Ząbik, który wystąpił z prośbą do ZM o wydanie opinii w sprawie postulowanego przez kluby i związki sportowe obniżenia wieku pozwalającego na uprawianie sportów motorowych. Zdaniem ZM, w obecnym stanie prawnym obniżenie wieku nie jest zależne od decyzji ZM i wymaga zmian ustawowych.

Wprowadzono:

1. zmiany w regulaminie medycznym PZM, uściślając minimalne zabezpieczenie medyczne treningów na torach zamkniętych i otwartych organizowanych przez kluby i związki sportowe,
2. zmiany w regulaminie medycznym PZM zgodnie z rozporządzeniem MZ z dnia 22.07.2016 r., nakazujące badania lekarskie niezbędne do uzyskania orzeczenia o zdolności do uprawiania sportu nie rzadziej niż co 6 miesięcy bez względu na wiek zawodnika i ogłoszono je w komunikacie ZM.

Ponadto, wyznaczono termin następnego posiedzenia ZM, które odbędzie się w dniach 3 - 4.03.2017 r. w Poznaniu. Zaproponowano połączenie posiedzenia ZM ze spotkaniem szkoleniowym lekarzy klubowych i zabezpieczających zawody żużlowe polskich lig żużlowych, celem omówienia spraw bieżących i problemów występujących w sporcie żużlowym.

W 2016 roku członkowie ZM posiadający licencję CMO zabezpieczali medycznie SGP w Warszawie, Gorzowie Wielkopolskim, Toruniu, MŚ Freestyle Motocross w Gdańsku oraz MŚ Super Enduro w Krakowie.

W okresie sprawozdawczym, pomiędzy posiedzeniami, ZM ustosunkowywał się i wydawał opinie w sprawach zgłaszanych przez PZM, GKSŻ, kluby i związki sportowe (dotyczących m.in. obniżenia wieku uprawniającego do sportów motorowych, proponowanego zabezpieczenia medycznego zawodów rangi MŚ, kontaktu z organizatorami powyższych zawodów itp.).

ZESPÓŁ ds. KOBIEC

W 2016 roku Zespół ds. Kobiet pracował w następującym składzie:

Aleksandra Knyszewska   przewodnicząca
Katarzyna Frendl
Kinga Gajewska
Anna Jackowska
Wiktoria Laskus-Kuczyńska
Małgorzata Serbin
Katarzyna Szatkowska

Do zadań Zespołu ds. Kobiet należy koordynowanie i inspirowanie działań w zakresie promocji udziału kobiet w sporcie, w szczególności w sportach motorowych oraz szeroko rozumianej motoryzacji, w tym:

- działania promocyjne i programowe na rzecz zwiększenia uczestnictwa kobiet w sporcie kartingowym, samochodowym, motocyklowym i turystyce,
- działania promocyjne i inspirujące w zakresie zaangażowania kobiet w motoryzację w każdym jej aspekcie,
- współpraca z federacjami międzynarodowymi, zwłaszcza z Komisjami Kobiet przy FIA (Międzynarodowej Federacji Samochodowej) i FIM (Międzynarodowej Federacji Motocyklowej),
- współpraca z Komisją Sportu Kobiet przy Polskim Komitecie Olimpijskim,
- ochrona interesów kobiet w sporcie amatorskim i wyczynowym,
- utrzymywanie kontaktu z zawodniczkami reprezentującymi różne dyscypliny sportu,
- działania na rzecz edukacji i promocji postaw, m.in. przez kształtowanie spójnej komunikacji sportowej w duchu równości i wzajemnego szacunku,
- propagowanie sportu motorowego wśród dzieci i młodzieży oraz zasad bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Do najważniejszych projektów zrealizowanych przez Zespół ds. Kobiet w 2016 roku należało (w kolejności chronologicznej):

- o Udział Anny Jackowskiej (podróżniczka motocyklowa i pisarka) w dniach 12 - 13 marca w IV edycji Wrocław Motorcycle Show. Przed dwa dni Ania prowadziła cykl wykładów o turystyce motocyklowej, spotykała się zarówno z dziećmi jak i dorosłymi, którym opowiadała o swoich podróżniczych doświadczeniach, przybliżała działalność kobiet w motorsporcie oraz promowała Zespół ds. Kobiet PZM.
- o Wsparcie akcji Komisji Kobiet FIM z okazji 10-lecia jej istnienia. Projekt polegał na zachęceniu polskich działaczek motocyklowych - zawodniczek, podróżniczek, organizatorek eventów - aby wypełniły ankietę i zaprezentowały swoją działalność. Na ich podstawie stworzono stronę internetową, gdzie znajdują się profile kobiet z całego świata, działających w sporcie motorowym.
- o Obecność członkini Zespołu Anny Jackowskiej podczas Motor Show Poznań, prezentacja działalności Zespołu ds. Kobiet PZM oraz przedstawienie własnych doświadczeń podróżniczych.
- o Organizacja wspólnych wyjazdów motocyklowych pod nazwą „Polskie Zachwyty Motocyklowe” w terminie kwiecień - październik. Udział w wypadach był bezpłatny, każdy posiadający motocykl z odpowiednim osprzętowaniem mógł wziąć udział w projekcie. Wyprawy organizowała Anna Jackowska, która przewodziła grupie, planowała trasy, atrakcje oraz zapewniała dla każdego artykuły reklamowe PZM, Zespołu ds. Kobiet PZM oraz przedstawiała ich działalność.

- o Promowanie sportów motorowych, turystyki motorowej kobiet oraz ogólnej działalności Zespołu ds. Kobiet PZM przy zawodach 2016 LOTTO Warsaw FIM Speedway Grand Prix of Poland w dniu 14 maja oraz podczas spotkania Polska - Reszta Świata w dniu 15 maja. Zawody odbyły się na PGE Narodowym w Warszawie. Członkinie na swoim stoisku w fanzone przybliżały zainteresowanym działalność Zespołu ds. Kobiet PZM oraz specyfikę zawodów samochodowych i motocyklowych. Dodatkowo, Małgorzata Serbin (Mistrzyni Polski w Wyścigach Samochodowych) oraz Anna Jackowska dzieliły się doświadczeniami i tłumaczyły tajniki techniczne eksponowanych na stoisku motocykli.
- o Pomoc w organizacji pierwszego w historii Pucharu Europy Kobiet w Motocrossie w dniach 21 - 22 maja 2016 r. w Cieszynie, w którym wzięło udział 54 zawodniczek z 21 krajów. Zespół wspólnie pracował nad promocją wydarzenia oraz przygotował pamiątkowe koszulki oraz zestawy upominkowe dla zawodniczek. Na imprezie był obecny prezes FIM Europe - Wolfgang Srb oraz członkinie Komisji ds. Kobiet FIM, które zorganizowały w Cieszynie zebranie. Zespół Kobiet PZM przygotował video relacjonujące wydarzenie, które cieszyło się dużą popularnością na platformie międzynarodowej.
- o Organizacja „Motocyklowego Odjazdu Folkowego” w dniach 17 - 19 czerwca w Szczyrku. Wypadowi przewodziły Anna Jackowska oraz Małgorzata Serbin. Na motocyklowym spotkaniu było obecnych 15 motocyklistów z całej Polski, poprzez wspólny wypad uczestnicy mieli okazję integracji, wymiany doświadczeń oraz zapoznania się z działalnością Zespołu ds. Kobiet PZM.
- o Obecność na 2. seminarium FIA Women in Motorsport - Making a Difference w Portugalii. Podczas pierwszego seminarium kobiet FIA w 2012 roku zdefiniowano 8 zaleceń skierowanych do federacji narodowych. Celem 2. seminarium było sprawdzenie jak komisje narodowe kobiet poradziły sobie z zaleceniami z 2012 roku oraz przygotowanie kolejnych wytycznych na następne 4 lata. Wśród 43 federacji narodowych wyróżniono 9, które zastosowały się do rekomendacji z 2012 roku oraz zaangażowały się w najważniejsze projekty FIA. Wśród nich wskazano również Polskę, tj. działający w ramach Polskiego Związku Motorowego Zespół ds. Kobiet, który reprezentowała na seminarium jego przewodnicząca Aleksandra Knyszewska.
- o Organizacja stoiska Zespołu ds. Kobiet w PTAK WARSAW EXPO podczas II edycji Targów Motoryzacyjnych Warsaw Moto Show w dniach 18 - 20 listopada. Obecne na stoisku Anna Jackowska oraz Małgorzata Serbin opowiadały o swoich motorowych doświadczeniach, prezentowały obecny na stoisku motocykl oraz przybliżały zainteresowanym działalność Zespołu ds. Kobiet. Na stoisku prezentowano między innymi biuletyny Zespołu, zdjęcia z najważniejszych imprez oraz inne materiały reklamowe i informacyjne PZM. Polski Związek Motorowy był oficjalnym partnerem tego wydarzenia.
- o Zgłoszenie chęci uczestnictwa Polski w projekcie FIA EUROPEAN YOUNG WOMEN PROGRAMME, projekcie przygotowywanym przez FIA we współpracy z Unią Europejską w ramach programu Erasmus+. Celem projektu jest popularyzacja motorsportu wśród dziewczyn i wyłonienie - w rywalizacji kartingowej w formie slalomu - tych szczególnie utalentowanych. Program przeznaczony jest dla dziewczyn w wieku 13 - 18 lat i rozpocznie się w wybranych krajach Unii Europejskiej w 2018 roku.

Od 2014 roku Zespół ds. Kobiet PZM wydaje biuletyny zawierające aktualne informacje na temat aktywności kobiet w sporcie samochodowym, motocyklowym, kartingu, turystyce, pojazdach zabytkowych oraz samej działalności Zespołu. W roku 2016 projekt był kontynuowany. Redaktorem naczelnym wydawnictwa jest Katarzyna Frendl, redaktor naczelna znanego portalu motoryzacyjnego, która opracowuje materiały we współpracy ze wszystkimi członkiniami Zespołu. Biuletyny w wersji on-line dostępne są na stronie www.pzm.pl, w dziale dedykowanym kobietom w motoryzacji. Jednocześnie Katarzyna Frendl kontynuuje pracę nad Kroniką Kobiet. Członkinie Zespołu prowadzą fanpage w mediach społecznościowych, gdzie umieszczają informacje o kobietach w motoryzacji nie tylko z Polski, ale całego świata. Poprzez facebooka są w kontakcie z polskimi zawodniczkami oraz fankami motorsportu.

Zespół ds. Kobiet

Zespół ds. Kobiet podczas całego sezonu 2016 współpracował z Główną Komisją Sportu Samochodowego PZM oraz Główną Komisją Sportu Motocyklowego PZM w zakresie monitorowania i propagowania uczestnictwa kobiet w zawodach samochodowych i motocyklowych.

ZESPÓŁ ds. ODZNACZEŃ I WYRÓŻNIEŃ

W 2016 roku Zespół ds. Odznaczeń i Wyróżnień pracował w następującym w składzie:

Waldemar Czerniak	przewodniczący
Tomasz Kałwa	członek
Wojciech Morawski	członek
Stanisław Szelichowski	członek

W okresie sprawozdawczym Zespół rozpatrywał i opiniował wnioski o nadanie odznak honorowych PZM, tytułów „Zasłużony dla PZM” kierowanych do Zespołu w związku z zakończeniem sezonu lub obchodami jubileuszowymi w Automobilklubach i Klubach, w tym 80-lecia Automobilklubu Kieleckiego, 70-lecia Automobilklubu Rzeszowskiego i Gdańskiego Auto Moto Klubu, 40-lecia Automobilklubu Białkopodlaskiego i Automobilklubu Zamojskiego.

Poniżej prezentujemy statystykę przyznanych w 2016 roku wyróżnień:

<u>nazwa odznaki, wyróżnienia</u>	<u>liczba uhonorowanych osób</u>
tytuł „Zasłużony dla PZM”	4
Złota Odznaka Honorowa PZM	49
Srebrna Odznaka Honorowa PZM	77
Brązowa Odznaka Honorowa PZM	92

CENTRUM CERTYFIKACJI RZECZOZNAWCÓW PZM

Działalnością Centrum Certyfikacji Rzecznawców PZM powołanym w 2001 roku od momentu jego powstania kieruje Andrzej Zemlak - Kierownik CCR, przy współpracy z Komitetem Technicznym ds. Certyfikacji Rzecznawców Samochodowych, którego przewodniczącym jest Zbigniew Żebrowski. Przewodniczącym Komitetu Programowego i Pełnomocnikiem Prezesa ds. CCR jest Cezary Droszcz. Dokumentacja systemu certyfikacji szczegółowo określa zadania, odpowiedzialność i uprawnienia wymienionych osób.

W 2002 roku, w wyniku przeprowadzonej przez Polskie Centrum Akredytacji oceny, CCR PZM otrzymało akredytację AVC 094 CCR PZM, która jest regularnie, w wyniku przeprowadzanych audytów odnawiana.

W 2016 roku PCA przeprowadziło jedną ocenę zgodności działań w CCR. W dniu 11 marca 2016 roku audyt obejmował dokumentację i proces certyfikacji rzeczoznawców samochodowych. Zwrócono uwagę na kryteria certyfikacji rzeczoznawców samochodowych, monitorowanie egzaminów oraz na procedury związane z egzaminem dla rzeczoznawców samochodowych. Przeprowadzono działania korygujące. Audyt wewnętrzny został przeprowadzony w dniu 6.12.2016 roku.

CCR PZM otrzymało kolejny certyfikat akredytacji PCA nr AC 091 z dnia 27.06.2016 roku, ważny do dnia 24 czerwca 2018 roku.

Komitet Programowy CCR PZM, reprezentujący interesy stron istotnie zainteresowanych rzeczoznawstwem samochodowym, składający się z przedstawicieli klientów, ministerstwa, policji, nauki, rzeczoznawców samochodowych, podczas posiedzenia w dniu 21 kwietnia, pod przewodnictwem pana Cezarego Droszcza podjął 4 uchwały w sprawach: wniosku o poprawkę w polityce certyfikacji, oceny programu certyfikacji rzeczoznawców samochodowych, analizy zagrożeń w procesie certyfikacji, oceny zachowania bezstronności w procesie certyfikacji. Uchwały są zrealizowane.

W 2016 roku prowadzona była działalność na podstawie „Programu Certyfikacji Rzecznawców Samochodowych” wydanie 9 z dnia 21.04.2016 roku, przyjętego i walidowanego przez Komitet Programowy CCR PZM.

Przeprowadzono 9 egzaminów dla kandydatów / rzeczoznawców samochodowych wg procedury określonej w Programie Certyfikacji Rzecznawców Samochodowych. Komisje egzaminacyjne, powoływane były przez Kierownika CCR PZM z listy egzaminatorów. Każdy egzamin składał się z dwóch części - pisemnej i ustnej. Część pisemną stanowił test, część ustna obejmowała prezentację opinii i odpowiedzi na pytania egzaminatorów. Z każdego egzaminu sporządzony został protokół.

Komitet Techniczny CCR PZM odbył 10 posiedzeń. Wydał orzeczenia potwierdzające spełnienie kryteriów i kompetencji egzaminowanych rzeczoznawców samochodowych, analizował zachowanie obiektywności i bezstronności egzaminów, rozpatrywał skargi składane na rzeczoznawców samochodowych i na bieżąco współpracował z Kierownikiem CCR PZM.

Od 2002 roku nie było odwołań od procesu certyfikacji.

W 2016 roku wydano ogółem 68 certyfikatów rzeczoznawcy samochodowego. Po raz pierwszy certyfikowało się 11 rzeczoznawców samochodowych. W dniu 31.12.2016 roku były ważne 243 certyfikaty.

Działalność CCR PZM jest finansowana głównie z wpłat kandydatów / rzeczoznawców ubiegających się o certyfikat. Koszty z tytułu akredytacji (udział w krajowym systemie akredytacji, ocena i obserwacja PCA) w 2016 roku wyniosły 12 780 zł. Wszystkie opłaty związane z procesem akredytacji PCA zostały uiszczone w terminie. Opłaty, o których mowa wyżej stanowią ponad 9% wpływów brutto uzyskiwanych przez CCR PZM z tytułu certyfikacji i nadzoru nad certyfikatami rzeczoznawców samochodowych.

Nastąpił spadek liczby kandydatów / rzeczoznawców poddających się procesowi certyfikacji, głównie w wyniku spadku zapotrzebowania. Sporo zadań rzeczoznawców przejęte jest przez jednostki ubezpieczeniowe, które korzystają z własnych likwidatorów.

Większość sądów powołuje biegłych z zakresu rzeczoznawstwa samochodowego bez certyfikatów. Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa prowadzi listę rzeczoznawców samochodowych. Wpis na listę odbywa się na podstawie certyfikatów wystawionych przez jednostki certyfikujące według tzw. „sylwetek”. Rzeczoznawcy certyfikowani w CCR PZM wyrażają niezadowolenie z tego powodu.

Problemem finansowym w procesie certyfikacji jest wprowadzenie w 2012 roku 23 %-ego podatku VAT oraz znaczne koszty akredytacji PCA. Naliczana kwota w znacznym stopniu obniża przychody CCR PZM. W celu wyjścia z tego problemu została podniesiona kwota opłat za certyfikację i z tytułu nadzoru.

KOMISJA ds. ROZDZIAŁU ŚRODKÓW

W 2016 roku Komisja pracowała w następującym składzie:

Andrzej Witkowski	Prezes Związku	- przewodniczący
Michał Sikora	Wiceprezes ZG PZM	- wiceprzewodniczący
Grzegorz Lewandowski	Skarbnik ZG PZM	- członek
Barbara Henig	Dyrektor BFiA ZG PZM	- członek

Komisja dokonywała rozdziału środków z działu VI preliminarza budżetowego ZG PZM '2016 w oparciu o wnioski składane przez organizatorów zawodów i imprez, za pośrednictwem ZO PZM oraz przez zawodników, główne komisje, zespoły oraz biura ZG PZM.

W roku sprawozdawczym Komisja rozpatrzyła 42 wnioski, podejmując 37 uchwał o dofinansowaniu bądź przekazaniu darowizny z przeznaczeniem na częściowe pokrycie kosztów:

- organizacji zawodów sportowych, imprez sportów popularnych i turystyki motorowej, pojazdów zabytkowych oraz promujących zasady bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- treningów, przygotowań i udziału utalentowanych zawodników kadry narodowej w zawodach rangi ME i MŚ,
- wydawnictw promocyjnych i jubileuszowych.

Specyfikację rodzajową środków rozdzielonych przez Komisję w roku 2016 obrazuje poniższa tabela.

rok:	2016
środki ogółem (w zł)	407.579,75
w tym dla ZO PZM (czytaj klubów) (w zł)	299.626,25
w tym dla ZG PZM (czytaj gł. komisji, biur) (w zł)	107.953,50
w podziale na sporty i działalność pozasportową (w zł):	
sport samochodowy	56.000,00
sport żużlowy	10.000,00
sport kartingowy	20.000,00
sport motocyklowy	125.500,00
turystyka i sport popularny	27.000,00
pojazdy zabytkowe	11.000,00
bezpieczeństwo ruchu drogowego	29.626,25
wydawnictwa, promocja	44.000,00
inne, w tym wnioski gł. komisji, biur ZG	84.453,50

Komisja miała do dyspozycji, zgodnie z zatwierdzonym preliminarzem budżetowym ZG PZM na 2016 rok kwotę 400.000 zł, która w wyniku decyzji Komisji została przekroczona o 7.579,75 zł, m.in. z powodu konieczności pokrycia ze środków działu VI niezbędnych kosztów funkcjonowania w PZM Systemu Zarządzania Obrotem Kartami (karty członkowskie - legitymacje), których w 2016 roku wydano nowym członkom bądź przedłużono dotychczasowym w liczbie 24.609 sztuk.

DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

Struktura organizacyjna

W okresie 2016 roku struktura organizacyjna działalności gospodarczej Polskiego Związku Motorowego nie uległa zmianie.

Polski Związek Motorowy pozostawał w 2016 roku i nadal pozostaje jedynym wspólnikiem 14-stu spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, posiadając w każdej z nich 100% udziałów, w tym:

- 12-stu spółek PZM OZDG zlokalizowanych na terenie całego kraju i prowadzących działalność w zakresie szkolenia kierowców, usług motoryzacyjnych w stacjach obsługi i stacjach kontroli pojazdów, pomocy drogowej, handlu hurtowego i detalicznego artykułami motoryzacyjnymi, handlu pojazdami samochodowymi, wynajmu aut, sprzedaży winiet i usług turystycznych krajowych i zagranicznych, usług świadczonych na przejściach granicznych, kantorów wymiany walut, giełd samochodowych, parkingów, usług rzeczoznawstwa, pośrednictwa ubezpieczeniowego i innych działań,
- PZM Autotour sp. z o.o. w Warszawie - specjalistycznej spółki zajmującej się przede wszystkim usługami typu assistance - drogowe, domowe, turystyczne, medyczne, prawne i likwidacją szkód majątkowych dla towarzystw ubezpieczeniowych,
- PZM Holding sp. z o.o. w Warszawie - spółki konsultingowej, zajmującej się na zlecenie ZG PZM koordynacją działalności gospodarczej PZM, monitoringiem spółek i sprawami wykorzystania majątku PZM.

Obok wyżej wymienionych podmiotów gospodarczych ze 100%-owymi udziałami Związku, funkcjonują również spółki związane pośrednio z Polskim Związkiem Motorowym, w tym:

- PZM-Travel sp. z o.o. w Warszawie, w której udziałowcem jest PZM Holding sp. z o.o., spółka działająca w zakresie pośrednictwa ubezpieczeniowego, usług turystycznych i sprzedaży winiet,
- Spółki komandytowe utworzone przez spółki PZM OZDG sp. z o.o. w Białymstoku, Katowicach i Lublinie - ukierunkowane na obsługę ruchu na przejściach granicznych,
- Spółka: Centrum Szkolenia Motorowego sp. z o.o. w Opolu, która w 2015 roku została utworzona przez PZM OZDG sp. z o.o. w Opolu w celu prowadzenia wyłącznie działalności w zakresie usług szkolenia motorowego.

Baza usługowo-handlowa spółek PZM

Baza usługowo-handlowa spółek Polskiego Związku Motorowego w podstawowych sferach działania według stanu na 31 grudnia 2016 roku przedstawia się następująco:

- 76 stacji kontroli pojazdów - w 2016 roku ich ilość wzrosła o 2 stacje,
- 28 ośrodków szkolenia motorowego (łącznie z opolską spółką CSM) - w ostatnim roku stan posiadania PZM w zakresie szkolenia kierowców uległ dalszemu zmniejszeniu o jeden ośrodek,
- 21 stacji obsługi (w tym w 4-ch obiektach obok obsługi serwisowej oferowane są także usługi blacharsko-lakiernicze) - stan posiadania uległ zmniejszeniu o trzy stacje,
- 5 salonów sprzedaży samochodów osobowych i dostawczych - bez zmian w 2016 roku, z tym, że w jednym z tych salonów (Lublin) rozpoczęliśmy sprzedaż jednośladów,
- 8 sklepów bądź punktów sprzedaży detalicznej i hurtowej - są to głównie niewielkie sklepy lub stoiska oferujące akcesoria, oleje i w niewielkim zakresie części zamienne, zlokalizowane najczęściej w salonach samochodowych bądź stanowiące zaplecze magazynowe dla stacji naprawczych, w 2016 roku nastąpiło zmniejszenie ich liczby o 1 punkt, 3 stacje paliw - bez zmian w roku 2016,

Działalność gospodarcza

- 13 delegatur granicznych i filii tychże delegatur, świadczących usługi wymiany walut, ubezpieczeniowe, drobny handel detaliczny i małą gastronomię - w 2016 ich ilość zmniejszyła się o 2,
- 31 punktów przyjmowania zleceń na usługi rzeczoznawstwa - bez zmian w roku 2016,
- 9 pracowni psychologicznych badania kierowców i kandydatów na kierowców - bez zmian w roku 2016,
- 4 parkingi i 2 giełdy pojazdów samochodowych.

Zmiany ilościowe bazy usługowo-handlowej spółek PZM jakie nastąpiły w 2016 roku, podobnie jak w poprzednich latach determinowane były sytuacją ekonomiczną poszczególnych rodzajów działalności i bardzo ograniczonymi finansowymi możliwościami budowy / zakupu nowych placówek. Zeszły rok był już kolejnym, w którym występowały niekorzystne tendencje w szkoleniu kierowców związane z sytuacją demograficzną, konkurencją prywatnych szkół nauki jazdy, a także zmianami przepisów w zakresie sposobu egzaminowania na prawo jazdy. W okresie ostatnich sześciu lat wymusiło to zlikwidowanie łącznie 25 ośrodków szkolenia motorowego, ale ta negatywna tendencja zaczyna już słabnąć: W 2016 roku, nie uległ zmianie stan posiadania PZM w zakresie salonów / punktów sprzedaży pojazdów samochodowych, mimo wzrostu sprzedaży nowych samochodów, ponieważ działalność ta jest koncesjonowana.

W pozostałych sferach działania skala zmian była niewielka i nie miała poważniejszego znaczenia.

Podstawowe wyniki ekonomiczne spółek PZM w 2016 roku

Na podstawie sprawozdań finansowych spółek PZM, podstawowe wyniki ekonomiczne działalności gospodarczej Związku za 2016 rok przedstawiają się następująco:

- przychody ogółem wyniosły 256,4 mln zł wykazując 1%-owy spadek w porównaniu z rokiem poprzednim; przy czym najpoważniejsze zwiększenia obrotów odnotowano w spółkach:
  - PZM Olsztyn o 8.568 tys. zł (o 20,4%) - głównie w sprzedaży samochodów marki Peugeot
  - PZM Lublin o 3.426,4 tys. zł (o 12,2%) - głównie w sprzedaży samochodów marki Fiat i stacjach obsługi pojazdów
  - PZM Kraków o 3,151,2 tys. zł (o 15,4%) - głównie w sprzedaży samochodów marki Fiat
  - PZM Gdynia o 1,770,2 tys. zł (o 8,9%) - głównie w sprzedaży samochodów marki Peugeot i Fiat
- koszty ogółem uległy zmniejszeniu także o 1%, a więc skala spadku odpowiadała skali zmiany przychodów,
- w 2016 roku spółki PZM osiągnęły łącznie zysk netto w wysokości 3.315,0 tys. zł, mniejszy o 38,8 tys. zł w porównaniu do poprzedniego roku, czyli praktycznie identyczny jak rok wcześniej,
- w 2016 roku, inaczej niż w poprzednim roku, kiedy to straty netto odnotowano w dwóch spółkach (PZM OZDG Kraków i PZM OZDG Białystok) stratę odnotowano tylko w jednej spółce:
  - PZM OZDG w Krakowie - 91,6 tys. zł, ale nastąpiło zmniejszenie straty netto w porównaniu do 2015 roku, w którym spółka osiągnęła stratę netto w wysokości 214,1 tys. zł
- w 2016 roku najkorzystniejsze wyniki odnotowano w spółkach:

- PZM OZDG we Wrocławiu	- 579,3 tys. zł zysku netto,
- PZM OZDG w Lublinie	- 462,9 tys. zł zysku netto
- PZM OZDG w Katowicach	- 459,8 tys. zł zysku netto,
- PZM OZDG w Poznaniu	- 430,6 tys. zł zysku netto,
- PZM OZDG w Bydgoszczy	- 330,7 tys. zł zysku netto.

Analiza wyników ekonomicznych wykazuje, że po dwóch latach wzrostu przychodów ogółem - w roku 2016 odnotowano ich stabilizację, przy wyraźnym wzroście przychodów spółek „dealerskich”: olsztyńskiej, lubelskiej, krakowskiej i gdyńskiej.

Wzrost sprzedaży w spółkach „dealerskich” spowodował wzrost udziału tej działalności w strukturze przychodów ogółu działalności gospodarczej PZM z 22,8% w roku 2015 do 29,2% w roku 2016. Rentowność tej działalności jest ciągle niewysoka i daje zaledwie 2,8% zysku operacyjnego ogółu działalności gospodarczej PZM, ale perspektywiczna.

Działalność gospodarcza

Przychody SKP stanowiące 10,7% ogółu przychodów wygenerowały 18,9% zysku operacyjnego działalności gospodarczej PZM.

Największe spadki przychodów w 2016 roku zanotowano w działalności gospodarczej prowadzonej na granicach (o 39,5%) - choć złożyły się na to okoliczności pozostające poza wpływem PZM. Wyraźny spadek (o 13,9%) nastąpił też w działalności assistance / pomoc drogowa, za sprawą ograniczenia współpracy przez ważnego klienta (VIG S.A.). Mniejsze spadki przychodów odnotowano w szkoleniu kierowców (o 7,5%) i handlu paliwami (o 6%). Wzrost przychodów natomiast nastąpił poza działalnością dealerską (o 26,7%), także w rzeczoznawstwie (o 26,3%) i poddzierżawach (o 3,6%).

Spadki przychodów z działalności na granicach, nie przeszkodziły jednak wypracować spółkom wyższego zysku operacyjnego niż rok wcześniej, dzięki racjonalizacji czasu pracy. Zyski operacyjne spółek PZM z przejść granicznych zwiększyły się w odniesieniu do 2015 roku o 19,2 %, a kwotowo o 300,6 tys. zł.

W 2016 roku spadek przychodów w szkoleniu kierowców wyniósł 6,6%, jednak zrealizowane w ostatnich trzech latach działania oszczędnościowe pozwoliły na utrzymanie niewielkiej rentowności tej działalności (58,4 tys. zł zysku operacyjnego). Zysk operacyjny wypracowały tu głównie spółki we Wrocławiu (62,3 tys. zł), Białymstoku (26,2 tys. zł), Bydgoszczy (17,0 tys. zł) i Lublinie (17,0 tys. zł). Odwlekanie wprowadzenia nowych regulacji w prawie o ruchu drogowym pogarsza rentowność tej działalności.

Działalność stacji serwisowych (w tym stacji kontroli pojazdów, stacji obsługi wykonujących usługi mechaniczne i blacharsko-lakiernicze) przyniosła działalności gospodarczej PZM w roku 2016 łącznie 18,2% przychodów - czyli więcej niż w roku 2015 (wówczas dały one 17,3% ogółu przychodów). Wzrost obrotów oznacza tu poprawę o 4,5% (kwotowo o 2.016,3 tys. zł). Nadal systematycznie obniża się rentowność stacji kontroli pojazdów z uwagi na utrzymywanie przez administrację rządową od września 2004 roku na niezmiennym poziomie cen regulowanych, (przypomnijmy, że w tym okresie nastąpiła tu również podwyżka podatku VAT o 1%, która nie została zrekompensowana). Mimo to, stacje kontroli pojazdów nadal stanowią największe źródło zysków operacyjnych spółek. Zysk operacyjny tych stacji wyniósł w 2016 roku łącznie 10.815,2 tys. zł i był o 5,6%, kwotowo o 573,2 tys. zł wyższy niż w poprzednim roku, a udział tej działalności w strukturze zysków operacyjnych wypracowywanych w działalności gospodarczej PZM wzrósł z 49,5% do 51,7%.

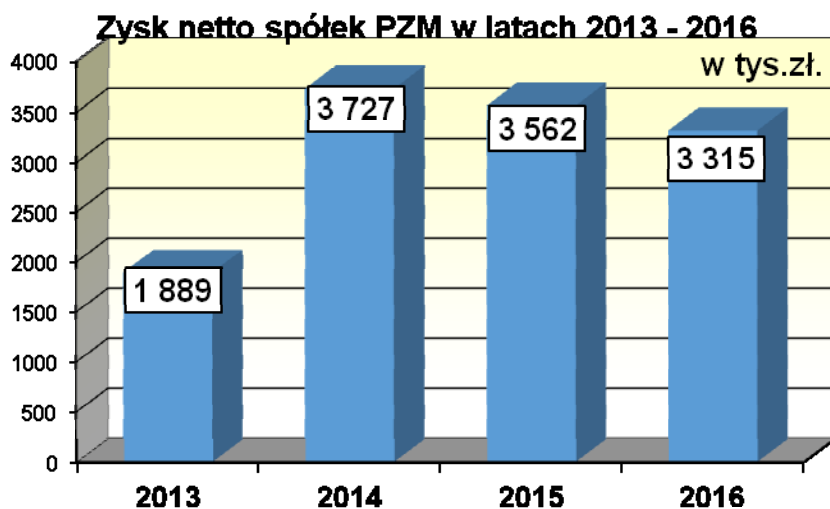
W 2016 roku, przeciwnie niż w roku poprzednim, nastąpił wzrost przychodów z działalności rzeczoznawstwa o 26,3%, do poziomu 3.259,4 tys. zł. Przy nieznacznym, wynoszącym 1,3%, udziale w obrotach PZM, działalność ta przyniosła zysk operacyjny w wysokości 274,9 tys. zł.

Udział przychodów z handlu paliwami w całości przychodów z działalności gospodarczej PZM zmniejszył się z 7,1% do 6,8%, przynosząc zysk operacyjny spółce w Olsztynie (130,5 tys. zł) i straty operacyjne spółkom w Katowicach (-108,4 tys. zł) i Opolu (-38,9 tys. zł) - ta ostatnia zakończyła już działalność w handlu paliwami.

Ponadto, PZM kontynuował w 2016 roku działalność gospodarczą w zakresie poddzierżawiania powierzchni biurowej i handlowej, handlu, parkingów i organizacji giełd pojazdów używanych - pośród tych działalności do najbardziej dochodowych zaliczyć należy poddzierżawy - 2.075,0 tys. zł zysku operacyjnego, oraz giełdy i parkingi - 875,3 tys. zł zysku operacyjnego.

Na wykresie przedstawiono wielkość zysku netto ogółem spółek PZM w latach 2013 - 16.

Działalność inwestycyjna

Wydatki poniesione przez Polski Związek Motorowy na inwestycje, remonty i regulowanie spraw własnościowych nieruchomości PZM w 2016 roku wyniosły łącznie 1,49 mln zł i były o połowę mniejsze jak w roku 2015 (3,1 mln zł) i 2014 (3,4 mln zł). Zmniejszenie skali remontów spowodowane było ograniczonymi środkami finansowymi.

Do najpoważniejszych zadań zrealizowanych lub kontynuowanych w 2016 roku, a sfinansowanych ze środków Związku pochodzących głównie z amortyzacji bądź sprzedaży nierentownych nieruchomości należały:

- budowa czterostanowiskowej samoobsługowej myjni samochodowej w Lublinie przy ul. B.Prusa,
- adaptacja pomieszczeń budynku w Żyrardowie przy ul. Mireckiego na Centrum Zgłoszeniowe,
- budowa pasa drogowego wraz z wymaganymi przebudowami infrastruktury w Zielonej Górze przy ul. Wiejskiej,
- prace remontowe w OSKP w Lubinie przy ul. M.Skłodowskiej-Curie,
- wykonanie nawierzchni bitumicznej na torze kartingowym w Bydgoszczy przy ul. Fordońskiej,
- modernizacja kotłowni gazowej w Lesznie przy ul. 17 Stycznia.

Ponadto wykonano szereg zadań o charakterze remontowym. Typowe przykłady - spośród wielu tego rodzaju zrealizowanych zadań - to:

- prace remontowe w Gdańsku w budynku SKP przy ul. Kartuskiej,
- prace remontowe w Opolu w budynku przy ul. Oleskiej,
- remont tarasu i poprawa izolacji w Warszawie przy ul. Górczewskiej,
- modernizacja Centrum Zgłoszeniowego w Łodzi przy ul. Aleksandrowskiej.

Niezależnie od powyższych wydatków inwestycyjnych finansowanych bezpośrednio przez PZM, spółki realizowały z własnych środków bądź kredytów zadania inwestycyjne obejmujące w 2016 roku głównie: zakupy urządzeń technicznych i pojazdów, przebudowy, remonty i modernizacje budynków oraz zakup oprogramowania i sprzętu informatycznego.

Działalność gospodarcza

W 2016 roku wydatki inwestycyjne spółek ze środków własnych wyniosły łącznie 4,1 mln zł. Największe wydatki inwestycyjne:

- w Lublinie spółka wydała 1.428 tys. zł głównie na zakup samochodu ciężarowego i autobusu do szkolenia kierowców oraz modernizację i remonty obiektów PZM, w tym szczególne znaczenie mają kosztowne remonty infrastruktury energetycznej, wodnej i kanalizacyjnej,
- w Krakowie spółka wydała: 976,3 tys. zł, głównie były to wydatki na środki transportu przeznaczone do realizacji usług wynajmu pojazdów zastępczych,
- we Wrocławiu spółka wydała 407 tys. zł i wydatki dotyczyły głównie środków transportu, narzędzi, przyrządów i wyposażenia,
- w Olsztynie spółka wydała 390,7 tys. zł - w tym głównie na zakup środków transportu, maszyn i urządzeń, oraz remont obiektu w Olsztynie w celu przygotowania budynku do sprzedaży samochodów marki SsangYong.
- w Bydgoszczy spółka wydała 306,3 tys. zł na zakupy pojazdów (4 samochody osobowe i 3 gokarty), modernizację obiektu w Żninie, adaptację salonu samochodowego na biuro obsługi klienta we Włocławku, zakupy wyposażenia i urządzeń technicznych.

W pozostałych spółkach, w większości przypadków, poziom środków przeznaczanych na inwestycje utrzymał się na niższym poziomie. Nadal występuje bardzo duże zapotrzebowanie spółek na środki finansowe na inwestycje, jednak spółki dysponują stosunkowo niewielkimi środkami własnymi i pozyskiwanymi ze Związku, pozwalającymi niemal wyłącznie na dokonywanie najpilniejszych zakupów urządzeń i wyposażenia technicznego, a także systemów i sprzętu informatycznego i dokonywania napraw koniecznych do zapewnienia kontynuowania działalności. Poprawę warunków finansowania przyniosła multilinia kredytowa udzielona przez BZ WBK.

Zatrudnienie i wynagrodzenia

Średnioroczne zatrudnienie w spółkach PZM uległo dalszemu zmniejszeniu z 743 etatów w 2014 roku do 704 etatów w 2015 roku i 671,4 etatów w 2016 roku. O ile w 2015 roku największy spadek zatrudnienia nastąpił w grupie pracowników zatrudnionych w stacjach kontroli pojazdów i stacjach obsługi (o 28 etatów) oraz w szkoleniu kierowców (o 7 etatów) - to w 2016 roku największy spadek zatrudnienia nastąpił w działalności prowadzonej na granicach (o 25,4 etatu) oraz wśród pracowników administracji (o 10,2 etatu).

W pozostałych rodzajach działalności stan zatrudnienia był stabilny. Wśród pracowników bezpośrednio produkcyjnych najliczniejszą grupę pracowniczą nadal stanowią zatrudnieni w stacjach obsługi i stacjach kontroli pojazdów (316 etatów), a następnie na przejściach granicznych (40,8 etatów), obsługujący grupę tzw. pozostałych działalności (39,3 etatu) i w szkoleniu kierowców (35,1 etatu).

Średnie wynagrodzenie brutto pracowników sfery gospodarczej w 2016 roku wyniosło 3.570 zł i w porównaniu do średniego wynagrodzenia za 2015 rok uległo zwiększeniu o 9,3% , tj. o 305 zł, przy czym wzrost płac odnotowano głównie w grupie pracowników zarządu i administracji (o 13%). W grupie pracowników bezpośrednio-produkcyjnych płace wzrosły o 8,2%.

Warunki dalszego rozwoju działalności gospodarczej

Na zmiany w zakresie działalności gospodarczej Polskiego Związku Motorowego mają wpływ różne czynniki. Bardzo silne znaczenie mają tu regulacje formalne. Wprowadzone zmiany w prawie o ruchu drogowym spowodowały, że w szkoleniu kierowców na podstawową kategorię B praktycznie nie są prowadzone zajęcia teoretyczne. Fakt ten spowodował wzrost konkurencyjności jednoosobowych firm nauki jazdy, które są tańsze od podmiotów gospodarczych utrzymujących budynki szkoleniowe. Podobnie regulacje cen za usługi kontroli pojazdów - a te pozostają od dawna niezmienione, mimo znacznego wzrostu kosztów - ograniczają rentowność działań stacji kontroli pojazdów. Ich zmiana zapowiedziana na rok 2018 - obarczona jest wieloma kosztownymi rygorami, które ponosić będą właściciele SKP. Rosnący, ale ciągle niewysoki poziom sprzedaży nowych samochodów na rynku krajowym - nie ułatwia rozwoju i wzrostu rentowności tej działalności gospodarczej związku.

Na sytuację działalności gospodarczej ma wpływ szereg czynników zewnętrznych, na które PZM nie ma wpływu, a które decydują o efektywności jego działalności gospodarczej. Z tego powodu działalność gospodarcza Związku Motorowego musi być stale modyfikowana.

Kierunek zmian jest wynikiem poszukiwania na lokalnych, regionalnych rynkach nisz gospodarczych lub koncentracji na wybranych, perspektywicznych kierunkach działalności. Takim kierunkiem koncentracji jest prowadzenie stacji kontroli pojazdów, wynajmy aut, assistance, szkolenie kierowców w kategoriach zawodowych. Wynikiem poszukiwania lokalnych nisz gospodarczych są np. inwestycje w myjnie samoobsługowe.

Specyfika działalności gospodarczej Polskiego Związku Motorowego polega na skupieniu się na wypracowywaniu regularnie środków finansowych zasilających budżet PZM, a nie na maksymalizacji zysków spółek należących do Związku i ich rynkowej wartości. Jest to konsekwencją długofalowej polityki Związku, który nie jest zainteresowany np. sprzedażą spółek za maksymalną cenę, a regularnym dopływem środków finansowych do budżetu.

Perspektywy działalności gospodarczej

Działalność gospodarcza niezmiennie pozostaje głównym źródłem finansowania statutowej działalności Związku, w szczególności podstawowym źródłem utrzymania struktur związkowych. Aktualne są tym samym cele działalności gospodarczej Polskiego Związku Motorowego, a mianowicie zapewnienie w maksymalnym stopniu regularnego dopływu środków finansowych do budżetu PZM i utrzymanie w nie pogorszonym stanie majątku Związku. Głównym problemem w 2016 roku, podobnie jak w latach poprzednich, był brak odpowiedniej ilości środków na inwestycje, a nawet część remontów była odwlekana w czasie. Stan ten wynika z wielkości nadwyżki finansowej, która zapewnia odpowiednie wpływy do budżetu Związku, ale nie zapewnia odpowiedniej wielkości środków na cele inwestycyjno-remontowe.

Wzrost efektywności i wydajności gospodarki jest od lat głównym zadaniem kadry zarządzającej gospodarką. Wzrost ten regularnie następuje, co widoczne jest w wielkości wypracowywanej marży, przy jednoczesnym regularnym spadku wielkości zatrudnienia. Tym samym wydajność zatrudnionych rośnie w dużym tempie.

Od czterech lat rośnie sprzedaż nowych pojazdów i choć jest to wolumen daleko odbiegający od potencjału rynku wynikającego z wielkości populacji, to stały trend wzrostowy tworzy szansę na poprawę wyników w sprzedaży pojazdów i ich serwisie. Ciągłe znaczna liczba kolizji drogowych generuje popyt na usługi blacharskie i lakiernicze. Działania organów skarbowych w sprawie ograniczania luki w podatku od towarów i usług, poprawiają sytuację konkurencyjną podmiotów uczciwie rozliczających się z fiskusem, a takimi są podmioty gospodarcze PZM.

Szansą na rozwój usług assistance jest rosnące zainteresowanie produktami ubezpieczeniowymi Klubu SOS PZMot. Sprzyja temu także powrót z państw zachodnich, głównie Niemiec, osób tam okresowo przebywających i znających podobne produkty, np. ADAC.

Potencjał wzrostowy tkwi także w produktach związanych z podróżowaniem zmotoryzowanych. Otwarte granice i internetowa sprzedaż niektórych winiet spowodowały „usamodzielnienie się” posiadaczy pojazdów w organizacji wyjazdów weekendowych i urlopowych. Jednak nadal potrzebują wsparcia w zakupie ubezpieczeń, assistance, winiet, miejsc na kempingach. Wzrost zainteresowania produktami ubezpieczeniowymi jest wolny, bo wolno rośnie świadomość społeczna, konieczności i sensowności ubezpieczania się.

Kluczowe znaczenie ma jednak wielkość dochodów z usług stacji kontroli pojazdów. Polski Związek Motorowy od lat zabiega o podwyżkę urzędowych cen na usługi tych stacji, niestety dotąd bez rezultatu. Aktualnie obowiązujące ceny zostały ustalone w 2004 roku. W związku z wdrażaniem nowej Dyrektywy 2014/45/UE w zakresie badań pojazdów spodziewamy się korekty tych cen, jednak wcześniej będziemy musieli zainwestować znaczne kwoty w zmianę wyposażenia stacji kontroli pojazdów w urządzenia zdalnie przesyłające dane z badań do CEPiK. Pierwsze efekty w wynikach finansowych powinny być widoczne w 2018 roku, pełne w roku następnym - ale wszystko to pod warunkiem wprowadzenia przez rząd zapowiadanych zmian w tym zakresie.

Poprawa koniunktury gospodarczej, jaką obserwujemy w Polsce od kilku lat, sprzyja wynajmom nadwyżek powierzchni biurowych. W strategii gospodarczej PZM coraz szersze miejsce będzie miała efektywna gospodarka nieruchomościami i inwestycje pod wynajem.